WERELD-BIBLIOTHEEK
ONDER-LEIDING-VAN-L-SIMONS
No. 11/12

CHARLES KINGSLEY

DE WATERKINDERTJES

EEN SPROOKJE VOOR EEN LAND-KIND ✦ ✦ ✦ BEWERKT DOOR M. VAN EEDEN-VAN VLOTEN ✦ ✦ MET TEEKENINGEN VAN G. VAN DE WALL PERNÉ

UITGEGEVEN VOOR DE MIJ. VOOR GOEDE EN GOEDKOOPE LECTUUR DOOR G. SCHREUDERS AMSTERDAM

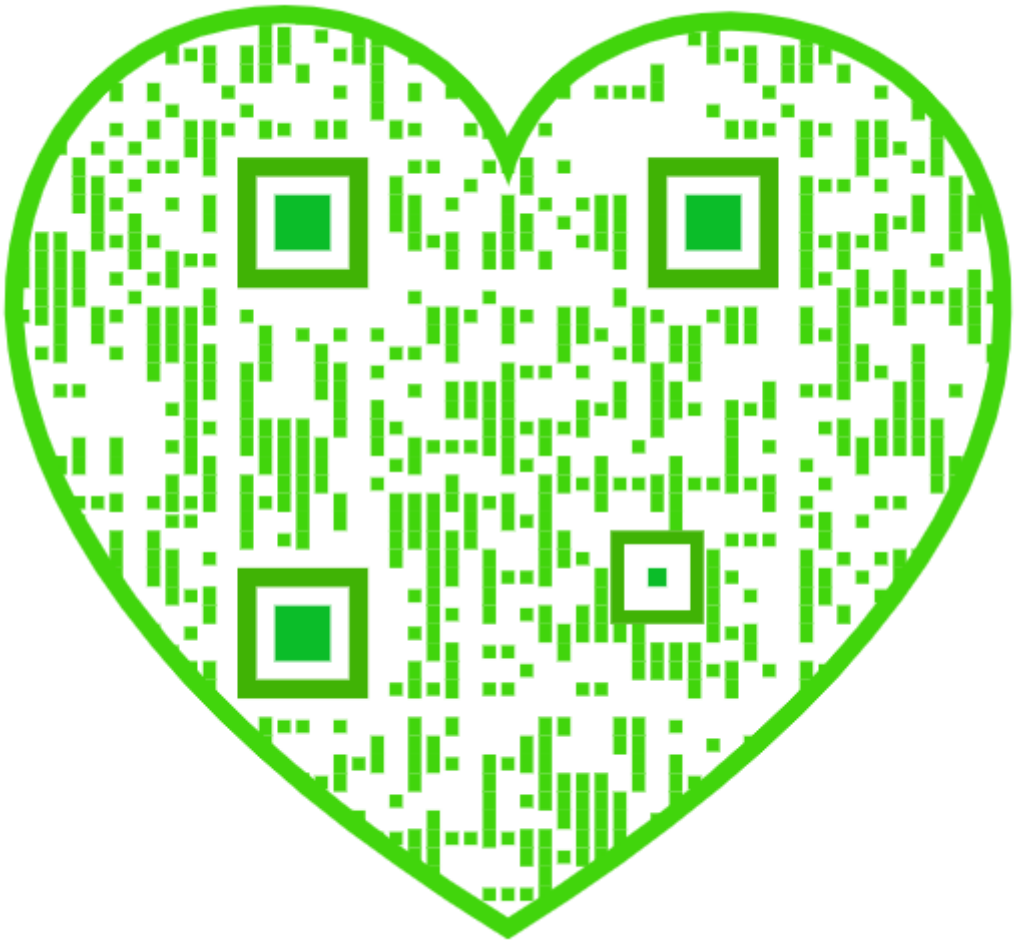

DE WATERKINDERTJES

XXWERELDXX
BIBLIOTHEEK
ONDER·LEIDING·VAN·L·SIMONS

CHARLES KINGSLEY

DE WATERKINDERTJES

EEN SPROOKJE VOOR EEN LAND-KIND ⁂ ⁂ ⁂ BEWERKT DOOR

M. VAN EEDEN-VAN VLOTEN

⁂ ⁂ MET TEEKENINGEN VAN

G. VAN DE WALL PERNÉ

UITGEGEVEN·VOOR·DE
MIJ·VOOR·GOEDE·EN·GOED
KOOPE·LECTUUR·DOOR
G·SCHREUDERS·AMSTERDAM

BOEK-, COURANT- EN STEENDRUKKERIJ G. J. THIEME, NIJMEGEN

VOORWOORD.

Ik heb met dit boekje, dat in zijn vorm wat ver ouderd is, mij eenige vrijheden veroorloofd. De vele toespelingen alléén op Engelsche lezers berekend, liet ik weg. Ook heb ik stukken uitgelaten die ik meende dat door een al te barok uitspinnen, aan den vorm en de letterkundige waarde schade deden. Hier en daar heb ik ook iets, dat mij verouderd scheen, weggelaten of veranderd.

DE VERTAALSTER.

I.

Er was eens een klein schoorsteenvegertje en zijn naam was Tom. Het is een korte naam, en je hebt hem wel eens meer gehoord, daarom zul je hem wel makkelijk onthouden. Hij woonde in een groote stad in het Noorden, waar een heeleboel schoorsteenen te vegen waren, en een heeleboel geld te verdienen voor Tom, dit laatste weêr uit te geven door zijn baas.

Tom kon lezen noch schrijven, en gaf daar ook niets om, en hij waschte zich ook nooit, want er was daar geen water waar hij woonde. Hij had nooit geleerd te bidden. Hij had ook nooit van God of Christus gehoord, behalve in woorden, die jelui nooit hoort, en die hij ook liever nooit had moeten hooren. Hij huilde de helft van zijn tijd en lachte de andere helft. Hij huilde als hij in de donkere schoorsteenpijpen moest kruipen en hij zijn handen en knieën stuk stootte, en als het roet in zijn oogen kwam, wat iederen dag van de week gebeurde, en als zijn meester hem sloeg wat ook iederen dag van de week gebeurde, en als hij niet genoeg te eten had, en dat gebeurde ook iederen dag van de week. En hij lachte de andere helft van den dag, als hij centen opgooide

met de jongens, of haasje-over sprong over de palen, of steenen gooide naar de pooten van de paarden als zij voorbij draafden, wat vooral een heerlijk spelletje was, met een muur in de buurt om achter weg te kruipen.

En wat nu betreft het schoorsteenvegen, en het honger hebben en geslagen worden, dat was voor hem allemaal 's wereld's loop, evengoed als regen, en sneeuw en donder, en hij bleef er dapper met zijn rug naar toe staan tot het over was, zooals zijn oude ezel deed in een hagelbui, en dan schudde hij zijn ooren en was zoo lustig als ooit. En hij dacht aan de goede tijden, die komen zouden, als hij een man zou zijn en schoorsteenvegersbaas, en in de herberg zou zitten met een potje bier en een lange pijp, en zou kaartspelen om zilvergeld, en manchetten zou dragen en hooge laarzen, en een witten buldog houden met één grijs oor, en dan de jonge hondjes in zijn zak medenemen, net als een man. En hij zou leerjongens hebben, één, twee, drie als hij kon. Wat zou hij ze negeren en afrossen, net als zijn baas hem deed, en hij zou ze de roetzakken laten dragen, hij op den ezel voorop, met een pijp in zijn mond en een bloem in zijn knoopsgat, als een Vorst aan 't hoofd van zijn leger.

Ja, er waren goede tijden in 't verschiet, en als zijn baas hem het laatste slokje uit zijn bierglas liet opdrinken was er geen joliger bengel in de heele stad dan Tom.

Eens op een dag reed er een keurig net palfreniertje het pleintje op waar Tom woonde. Tom was

«Eens op een dag reed er een keurig net palfreniertje.»
(Pag. 8.)

GUST v.d.W. PERNÉ

net achter een muur gekropen met een baksteen in zijn hand om op de pooten van het paard te mikken, zooals de gewoonte in die streek is bij het verwelkomen van vreemdelingen; maar het palfreniertje zag hem, en riep naar hem waar baas Grimes, de schoorsteenveger, woonde. Nu was Grimes Tom's eigen baas, en Tom was een goede zaken-man en altijd beleefd tegen de klanten; hij legde dus bedaard den baksteen achter den muur en kwam naar voren om de boodschap aan te nemen.

Baas Grimes moest den volgenden morgen bij Sir John Harthover komen op de «Plaats», want zijn eigen schoorsteenveger zat in de gevangenis en de schoorsteenen moesten noodig geveegd. En hij reed zóó gauw weêr weg, dat Tom niet eens den tijd had te vragen waarvoor die schoorsteenveger in de gevangenis zat, wat voor Tom heel belangrijk was, want hij had zelf ook een paar maal «gezeten». Bovendien zag het kereltje er zoo vreeselijk netjes en schoon uit met zijn bruine slopkousen, bruine broek, bruin jasje, hagelwit dasje met een mooie dasspeld er in, en zijn schoon, rond, roodwangig gezicht, dat Tom ergernis en afkeer voelde over zijn verschijning, en hem een opgeblazen ventje vond, die zich een heel heer denkt in mooie kleêren van een anders geld. En hij ging weêr achter den muur, om toch den baksteen te halen, maar deed het niet, omdat hij bedacht dat hij voor zaken kwam en als het ware onder de witte vlag.

Zijn baas was zoo in zijn knollentuin over den nieuwen klant, dat hij Tom dadelijk een opstopper gaf, waar hij van op den grond rolde, en daarna dronk

hij meer bier in dien éénen avond dan anders in twee, om zeker te zijn den volgenden morgen bijtijds op te wezen; want hoe meer hoofdpijn iemand heeft als hij wakker wordt, des te prettiger vindt hij het er uit te komen en een frisschen morgen te halen.

En toen hij den volgenden ochtend om vier uur op was, gaf hij Tom weêr een opstopper, om hem te leeren (zooals het vroeger op de scholen geleerd werd) dat hij dien dag extra goed moest oppassen; want ze gingen naar een rijk huis, en het kon een goed zaakje worden als ze het die menschen naar den zin wisten te maken.

En Tom dacht er ook zoo over, en zou zijn beste beentje wel hebben voorgezet ook zonder den opstopper. Want van alle plaatsen op de wereld was Harthover (dat hij nooit gezien had) de verwonderlijkste, en van alle menschen op de wereld was Sir John Harthover (dien hij had gezien, want hij was tweemaal door hem naar de gevangenis gestuurd) de verschrikkelijkste.

Harthover was werkelijk een grootsche plaats, zelfs voor het rijke Noordland; met een huis zoo groot, dat bij het oproer, dat Tom zich nog juist herinneren kon, de hertog van Wellington met duizend soldaten en een bijbehoorend aantal kanonnen, er gemakkelijk in gehuisvest waren geweest; ten minste, dat stelde Tom zich zoo voor. Met een park vol herten, die Tom voor een soort van monsters hield, die kinderen aten; met mijlenverre wildafsluitingen, waarin baas Grimes en de kolenwerkers soms gingen stroopen, bij welke gelegenheid Tom fazanten zag en nieuws-

gierig was hoe die wel smaken zouden; met een prachtige zalmrivier, waarin baas Grimes met zijn vrienden ook wel zouden willen stroopen, maar dan moesten zij in koud water, en dat was hun liefhebberij niet. In kort, Harthover was een plaats van belang en Sir John een oud heer van belang, voor wien zelfs baas Grimes respekt had; want niet alleen kon hij Grimes naar de gevangenis sturen als hij het verdiende, wat geregeld één- of tweemaal in de week gebeurde; niet alleen bezat hij mijlen en mijlen ver al het land in den omtrek; niet alleen was hij een zóó joviaal, verstandig landheer, als er ooit een dik in de jachthonden zat, die zijn buren gaf wat hun toekwam, zooals hij zelf nam, wat hij dacht dat hèm toekwam; maar wat meer was, hij woog op den kop af 100 kilo, en de omtrek van zijn borst was, niemand wist hoeveel, centimeters; en hij zou baas Grimes zelfs in een eerlijk gevecht onder de knie hebben gekregen, wat van de luidjes dáár er maar heel weinig konden, en wat, mijn beste jongens, niet goed gedaan van hen zou wezen, zooals er een heeleboel dingen niet goed gedaan zouden zijn, die men wel kón doen, en ook heel graag doen zou. En daarom raakte baas Grimes even zijn hoed aan, als hij hem tegenkwam, en noemde hem een «kranige oude vent», en zijn dochters «knappe meiden», wat in dat land twee groote complimenten zijn; en hij dacht, dat daarmee het fazanten stroopen weêr in 't gelijk kwam, en daaruit kun je opmaken, dat baas Grimes niet op een fatsoenlijke gemeenteschool was geweest.

Nu weet ik wel zeker, dat jelui nooit een zomer-

morgen om drie uur zijt opgeweest. Sommige menschen staan vroeg op om te visschen, en sommige om bergen te klimmen, en veel meer omdat zij moeten, zooals Tom. Maar ik verzeker je, dat drie uur 's morgens midden in den zomer het prettigste uur is van al de vierentwintig, in al de driehonderdvijfenzestig dagen; en wáárom niet iedereen dan opstaat, heb ik nooit begrepen, als 't niet is, dat zij 't allemaal er op gezet hebben hun zenuwen te bederven en hun kleur, door 's nachts te doen, wat zij precies even goed over dag konden doen. Maar Tom, inplaats van uit eten te gaan om zeven, en naar een bal om negen en naar bed te gaan ergens tusschen twaalf en vier uur, ging om zeven uur naar bed, als zijn baas naar de herberg trok, en sliep als een os, en daarom was hij zoo frisch als een hoen en juist klaar om op te staan als de mooie heeren en dames juist klaar waren voor hun bed.

En zoo gingen Tom en zijn baas er op uit; Grimes vooraan op den ezel, en Tom en de bezems achter te voet; het pleintje over, de straat in, langs de gesloten luiken en de moede en slaperige politieagenten; de huizen en daken lagen grauw in den morgennevel. Zij kwamen door het dorp bij de steengroeven; alles was daar dicht en rustig nu, en toen door de tol, en toen waren ze heelemaal buiten, zwoegende over een zwarten stoffigen weg, tusschen zwarte sintelmuren, en geen ander geluid dan het doffe gedreun van de machine bij de steengroeven in het veld daarachter. Maar de weg werd al gauw wit, en de muren ook, en onder aan de muren groeide lang gras en

fleurige bloemen, frisch van den dauw, en inplaats van het machinegedreun, was er nu de leeuwerik, die zijn vroegmis hield hoog in de lucht.

Verder was alles stil, want Oude Moeder Aarde sliep nog vast, en zooals veel mooie menschen, leek ze nog mooier als ze sliep dan wanneer ze wakker was. De groote olmen in goud-groene weilanden sliepen boven en de koeien waren vast in slaap daar onder; en zelfs de weinige wolken waren vast in slaap, en zóó moê waren zij, dat ze op de aarde waren gaan liggen om te rusten, in lange witte vlokken en streepen, tusschen de stammen van de iepen en in de toppen van de elzen aan het water; en ze wachtten op de zon, die ze zeggen zou op te trekken en aan hun werk te gaan boven in de blauwe lucht. Altijd verder gingen de twee, en Tom keek zijn oogen uit, want hij was nog nooit zóó ver naar buiten geweest, en hij had heel veel zin om over een hek te springen en boterbloemen te plukken, en om naar vogelnesten te zoeken in de heg; maar baas Grimes was een man van zaken, en voor zoo iets niet te vinden.

Zij kwamen een arme Iersche vrouw achterop, die voortsjokte met een bundel op haar rug. Zij had een grijzen doek over haar hoofd en droeg een biet-roode rok, dus je kunt er zeker van zijn, dat zij van Galway kwam. Zij droeg kousen noch schoenen. en liep mank, alsof haar voeten haar pijn deden; maar zij was een lange, knappe vrouw met heldere grijze oogen en zwaar zwart haar, dat om haar gezicht hing. En baas Grimes had zoo'n schik in haar, dat hij riep toen zij voorbijgingen:

«'t Is hier een kwade weg voor zoo'n aardig paar voeten. Wil je achterop zitten, meid, klim er dan maar op!»

Maar misschien was haar bewondering voor baas Grimes' uiterlijk en stemgeluid niet groot genoeg, want ze antwoordde kalm:

«Neen dank u, ik wil liever met je kleine jongen meêloopen.»

«Doe wat je niet laten kunt,» gromde Grimes met een boozen trek aan zijn pijp.

Maar zij liep naast Tom en praatte tegen hem en vroeg waar hij woonde, en wat hij geleerd had, en allerlei dingen over hem zelf, en Tom had nog nooit een vrouw ontmoet met wie men zoo prettig praten kon. En eindelijk vroeg ze hem of hij zijn gebedje opzegde, en 't scheen wel of zij bedroefd was, toen hij zei, dat hij geen gebedje kende om op te zeggen.

Toen vroeg hij waar zij woonde, en ze antwoordde, ver weg bij de zee. En Tom vroeg naar de zee, en zij vertelde toen hoe zij loeit en dondert over de rotsen in de winternachten, en hoe zij glad en stil ligt in mooie, warme zomerdagen, dat de kinderen er in kunnen spelen en baden; en nog veel meer vertelde zij er van, zoodat Tom verlangde de zee te gaan zien en ook te baden.

Eindelijk aan den voet van een heuvel kwamen zij bij een bron. Niet zulk een, die door het moeras komt siepelen op de hei, tusschen licht-rooden vliegenvangertjes en paars-roode dophei en welriekende witte orchis; ook niet zulk een als er soms opborrelt van onder 't warme zandplaatje in 't holle weggetje

«Tom plukte bloemen wat hij maar kon en ze hadden al een heel mooi tuiltje samen gemaakt.»

(Pag. 19.)

GUSTAVO WALLPEANE

bij de plek waar al die varens opeenstaan en die dag en nacht, het heele jaar door, het zand doet springen en dansen op den bodem. Zóó'n bron was het niet, maar een echte Noordland-kalksteen-bron, zooals men ze vindt in Sicilië en Griekenland, waar de Ouden meenden, dat de nimphen zaten, koelte zoekende op den heeten zomerdag, terwijl de herders haar begluurden van achter de boschjes.

Aan den voet van een kalkrots, uit een holte, rees hij op, een hooge fontein van kabbelend en borrelend en sputterend water; zoo helder, dat men niet kon zeggen waar het water ophield en de lucht begon; het liep weg in een breeden stroom onder het pad, een beek flink genoeg om een molenrad te draaien, tusschen paarse geraniums en gele boterbloemen en wilde frambozen en de vogelkers met zijn kwasten van sneeuw.

Daar bleef Grimes staan en keek, en Tom keek ook. Tom woû wel eens weten of er iets woonde in dat donkere hol, dat er 's nachts uitkwam om over de velden te vliegen. Maar Grimes dacht over niets. Zonder een woord te spreken sprong hij van zijn ezel, en klom over het lage dijkje, en toen ging hij op zijn knieën liggen en dompelde zijn leelijken kop in de bron, en hij maakte het water erg vuil. Tom plukte bloemen wat hij maar kon. De Iersche vrouw hielp hem en wees hem hoe hij ze bij elkaâr moest binden, en ze hadden al een heel mooi tuiltje samen gemaakt. Maar toen hij zag, dat Grimes feitelijk bezig was zich te wasschen, hield hij met plukken op, vol verbazing. En toen Grimes klaar was

en zijn ooren schudde om ze droog te krijgen, zei Tom:

«Hè, baas, dat heb ik je nog nooit zien doen!»

«En dat zul je ook wel nooit weer; 't was niet voor de zindelijkheid, maar voor de frischheid. Ik zou mij schamen als ik mij iedere week moest wasschen als een smerige kolendrager!»

«Ik woû dat ik er eens even mijn hoofd in mocht stoppen!» zei arme kleine Tom. «'t Is zeker net zoo lekker als onder de pomp in de stad, er is hier geen diender ook om je weg te jagen.»

«Ben je mal!» zei Grimes. «Wat zou jij je moeten wasschen? Heb jij vier pinten bier gedronken gisteren avond, zooals ik?»

«Ik maal toch niet om je!» zei stoute Tom, en liep naar 't water en begon zijn gezicht te wasschen.

Grimes was kwaad omdat de vrouw liever Tom's gezelschap had dan het zijne, en daarom gooide hij hem allerlei leelijke woorden naar het hoofd en trok hem op van den grond, en toen sloeg hij hem. Maar daar was Tom aan gewend; zijn hoofd zat veilig tusschen Grime's beenen, en hij schopte hem uit al zijn macht.

«Schaam je je niet, Thomas Grimes!» riep de vrouw over het dijkje heen.

Grimes keek op, verbaasd dat zij zijn naam wist, maar hij antwoordde niet anders dan: «Neen, en dat heb ik ook nooit gedaan!»

«Dat zal wel waar zijn; want als je je ooit geschaamd had, dan was je al lang in Vendale geweest.»

«Wat weet jij van Vendale?» schreeuwde Grimes, maar hij sloeg Tom niet meer.

«Ik weet alles van Vendale en van jou ook. Ik weet b.v. wat er in 't Aldermire-boschje gebeurde, voor twee jaar 's nachts met St. Maarten.»

«Weet jij dat?» brulde Grimes, en liet Tom staan, en hij klom over den dijk en stond vlak voor de vrouw. Tom dacht, dat hij haar wou slaan, maar daarvoor stond zij te fier tegenover hem.

«Ja, ik ben er bij geweest,» zei de vrouw bedaard.

«Je komt niet uit Ierland, aan je spraak te hooren,» zei Grimes na een heele vracht leelijke woorden.

«'t Komt er niet op aan wie ik ben, maar ik heb gezien wat ik gezien heb, en als je dien jongen weêr slaat, zal ik zeggen wat ik weet.»

Grimes was heelemaal gedwee geworden en klom op zijn ezel, zonder een woord te spreken.

«Wacht eens even!» zei de vrouw: «Ik heb nog een woordje voor jelui allebei; je zult me beiden nog eens terug zien voordat alles gebeurd is: Zij die wenschen rein te zijn, zúllen rein zijn, maar wie vuil wil zijn, zál vuil zijn. Bedenk dàt.»

En zij keerde om en ging door een hek het weiland in. Grimes stond een oogenblik stil alsof hij versufd was, daarna liep hij haar hard achterna, schreeuwende: «Kom terug!» Maar toen hij in 't weiland kwam was de vrouw er niet.

Had zij zich verstopt? maar er was niets om achter weg te kruipen; Grimes keek overal rond, en Tom ook, want die begreep evenmin als Grimes hoe zij zoo ineens verdwenen was; maar waar zij ook keken, zij was er niet. Grimes kwam terug zoo stil als een muisje, want hij was een beetje geschrikt; en toen

hij op zijn ezel zat, stopte hij een versch pijpje en liet Tom met rust.

En nu waren zij haast een uur ver en kwamen aan het portiershuis van Harthover; dat zag er heel grootsch uit met een hoog ijzeren hek tusschen hardsteenen palen, en boven op ieder van die palen een griezelig monster, enkel tanden, horens en staart; het was het wapen dat Sir John's voorvaderen droegen in de oorlogen van de Roode en de Witte Roos; en dat was heel slim van hen, want de vijand ging zeker onmiddellijk op de vlucht, als hij hen daarmee zag aankomen.

Grimes luidde de bel aan het hek en dadelijk kwam een boschwachter en deed het open.

«Ik wist dat je komen zoudt,» zei hij. «En nu verzoek ik je, de groote laan te houden, en pas op dat ik geen haas of konijn bij je vind als je terugkomt. Ik zal scherp toekijken, dat beloof ik je.»

«Niet als hij onder in den roetzak zit,» zei Grimes, en hij lachte, en de opzichter lachte ook en zei:

«Als je er zóó een bent, kan ik net zoo goed met je meêloopen naar het huis.»

«Dat zou ik maar doen ook; het is jouw zaak om op je wild te passen, buur, en niet de mijne.»

De boschwachter liep dus met hen meê, en tot Tom's verbazing praatten zij samen heel gezellig. Hij wist niet, dat een boschwachter eigenlijk een buitenst-binnen gekeerde strooper is, en een strooper een binnenst-buiten gekeerde boschwachter. Zij liepen wel tien minuten lang door een breede lindenlaan, en tusschen de stammen door keek Tom angstig naar

de horens van de slapende herten, die tusschen de varens stonden. Tom had nooit zulke hooge boomen gezien, en toen hij naar boven keek, dacht hij dat de blauwe lucht op hun kronen steunde. Maar het meest verwonderde hij zich over een soort van murmelend en dreunend geluid, dat den heelen weg met hen meêging; zóó nieuwsgierig was hij daarnaar, dat hij den moed nam er den boschwachter naar te vragen.

Hij sprak heel beleefd en noemde hem «mijnheer», hetgeen de boschwachter heel prettig vond, en hij zeide hem, dat het de bijen waren tusschen de lindebloesems.

«Wat zijn bijen?» vroeg Tom.

«Die honig maken.»

«Wat is honig?» vroeg Tom.

«Hou jij je gezicht!» zei Grimes.

«Laat dien jongen toch vragen!» zei de opzichterboschwachter. «'t Is een beleefd kereltje en dat zal hij niet lang blijven in jouw gezelschap.»

Grimes lachte, want hij hield dat voor een compliment.

«Ik woû, dat ik een boschwachter was,» zei Tom, «om op zoo'n mooie plaats te wonen en een groen fluweel pak te dragen, en een echte hondefluit aan mijn knoopsgat, zooals u!»

De boschwachter lachte, hij was een goedhartige kerel.

«Laat dat maar, 't is niet altijd zoo mooi; jouw leven is ten minste veiliger dan 't mijne, dat staat vast, — is 't niet zoo Grimes?»

Grimes lachte weêr en toen begonnen de twee

mannen zachtjes te praten ; maar Tom kon toch hooren, dat het over een gevecht met stroopers liep ; en op het laatst zei Grimes, brommig :

«Heb je iets tegen mij ?»

«Op 't oogenblik niet.»

«Dan moet je mij ook geen vragen doen of je iets tegen mij hebt, want ik ben een man van eer.»

En toen lachten ze allebei, dat vonden zij een kostelijke grap.

Zoo kwamen ze bij het groote ijzeren hek aan de voorzij van het huis, en Tom tuurde er doorheên naar de rhododendrons en azalia's, die in vollen bloei stonden, en toen naar het huis zelf; en hij dacht er over hoeveel schoorsteenen er wel zouden zijn en hoe lang geleden het wel zou zijn gebouwd, en wie de man zou zijn, die het gebouwd had, en hoeveel hij wel voor dat karwei gekregen zou hebben.

Die laatste vragen waren heel moeielijk te beantwoorden, want Harthover was op honderd verschillende tijden gebouwd, en in honderd verschillende stijlen; het zag er eigenlijk uit of iemand een heele straat had gebouwd van allemaal verschillende huizen van alle denkbare vormen, en ze daarna met een lepel door elkaâr had geroerd, want de bovenverdieping was Angel-Saksisch; de derde verdieping uit den tijd der Noormannen; de eerste verdieping laat-Gotisch; de tweede uit Elisabeth's tijd; de rechtervleugel zuiver Dorisch, het middengedeelte vroeg-Engelsch met een enorme poort, die naar het Parthenon gecopiëerd was.

De linkervleugel zuiver Boeotisch ; en die werd door

de menschen het meest bewonderd, omdat hij precies leek op de nieuwe barakken in de stad, maar driemaal zoo groot.

De groote trap was gecopiëerd naar de catacomben te Rome.

De achtertrap naar het Tojwahal te Agra. Die had Sir John's achter-achter oudoom laten bouwen, die in Lord Clive's Indischen oorlog veel geld had gewonnen en veel wonden gekregen, maar geen zier meer smaak had dan zijn minderen.

De kelders waren gecopiëerd naar de grotten van Elephanta.

De bijgebouwen naar het Paviljoen te Brighton.

En de rest naar niets dat in den hemel, op de aarde, of onder de aarde is. Zoodat het Huis Harthover een blijvend vraagstuk was voor oudheidkundigen en een compleete wijngaard van Naboth voor critici en architekten en alle menschen, die zich graag met een ander's zaken bemoeien en een ander's geld opmaken. En zoo gingen ze allemaal den armen Sir John te lijf, jaar in jaar uit, en trachtten hem over te halen eenige tonnen te gebruiken om het huis te laten verbouwen, niet voor zijn genoegen, maar voor het hunne; hij wist ze echter netjes af te schepen, slimme oude Noordlander als hij was. De een wilde dat hij het Gotisch zou maken, maar hij zei dat hij geen Goth was; een ander in den stijl van Elisabeth's tijd, maar hij zei dat hij onder Koningin Victoria leefde en niet onder «good queen Bess»; een derde was brutaal genoeg om te zeggen, dat hij zijn huis leelijk vond, maar hij zei dat hij er in woonde en niet

er buiten; en een volgende, dat er geen éénheid in was, maar hij zei dat hij daarom juist van de plaats hield. Want hij vond het prettig te weten, hoe iedere Sir John, en Sir Hugh, en Sir Rolph, en Sir Randall, zijn merk op het huis had achtergelaten; en hij dacht er even weinig over het werk van zijn voorvaderen te verstoren als hun graven. Want nu zag het huis er uit als een echt levend gebouw, dat zijn geschiedenis heeft en gegroeid was met de wereld meê en alleen zoo'n nieuwbakken kerel, die niet weet wie zijn eigen grootvader is, zou het willen veranderen in zoo'n spik-splinter nieuw Gotisch of Elisabethsch ding, dat er uitzag of het in één nacht was opgeschoten als een paddestoel. En daaruit kun je opmaken (als je slim genoeg bent) dat Sir John een landedelman was die een gezond hoofd en een gezond hart met zich droeg, en de rechte persoon was om zijn bezitting in orde te houden en een aardig jachtvertoon met zijn honden te maken.

Maar Tom en zijn baas gingen niet door het breede ijzeren hek, alsof zij hertogen of bisschoppen waren, maar achterom, en het was een heel eind achterom ook; zij moesten toen door een achterdeurtje, waar de schoenpoetser hen opendeed, afschuwelijk gapende; in een gang kwamen ze de huishoudster tegen, in zoo'n mooi gebloemd ochtend-katoentje, dat Tom haar voor Mylady zelf hield; ze gaf Grimes plechtige bevelen: «zul je hierom denken», en «zul je daarom denken», alsof hij de schoorsteenen in moest en niet Tom. En Grimes luisterde en zei iedere keer zachtjes tegen Tom: «Je denkt er aan hoor, kleine aap!»

en Tom dacht er om, ten minste zoo goed mogelijk. En toen bracht de huishoudster hen in een prachtige kamer, waar alles bedekt was met vellen bruin papier, en zeide hen op een plechtstatigen toon te beginnen. En na eerst een beetje gejammerd te hebben, en toen een schop van zijn baas te hebben gekregen, ging Tom naar boven, terwijl er een dienstmeisje in de kamer bleef om op de meubels te passen, en door baas Grimes herhaaldelijk op schertsende of ridderlijke wijze gecomplimenteerd werd, hetgeen zij slechts koel beantwoordde.

Hoeveel schoorsteenen hij veegde kan ik niet zeggen, maar hij veegde er zóóveel, dat hij er moê van werd en in de war raakte ook; want zij leken niets op de stadsschoorsteenen waaraan hij gewend was, maar ze waren van het soort dat je zoudt vinden — als je er in woû klimmen en rondkijken, wat je misschien liever niet zou doen — in oude buitenhuizen; breede en kromme schoorsteenen, die onophoudelijk veranderd en verbouwd waren tot ze in elkâar liepen.

En Tom raakte er dan ook in verdwaald; niet, dat hem dat veel schelen kon, al was het er pikdonker; want hij was zoo goed thuis in schoorsteenen als een mol in den grond; maar toen hij op het laatst dacht in de rechte uit te komen, was hij in de verkeerde, en vond zich zelf op eens op het haardkleed staan in een kamer, zooals hij er nog nooit een gezien had.

Neen! zoo iets had Tom nooit gezien. Als hij in rijkelui's huizen kwam waren altijd de kleeden op- en de

gordijnen afgenomen, de meubels in een hoek bij elkaâr gezet onder een laken, en al de platen en schilderijen aan den muur met allerlei soort van doeken bedekt. Hij had heel dikwijls bij zichzelf gedacht, hoe die kamers er wel uit zouden zien als ze heelemaal in orde waren voor den rijkdom om er in te zitten. En nu zag hij het, en hij vond het een heel mooi gezicht.

De kamer was heelemaal wit! witte gordijnen voor de ramen en witte bedgordijnen, witte meubelen en een wit behangsel, met even hier en daar een lichtrood lijntje. Het tapijt was vol vroolijk gekleurde bloemetjes en aan de muren hingen schilderijen in vergulde lijsten, waar Tom erg veel pleizier in had. Er waren schilderijen met heeren en dames, en ook met paarden en honden. De paarden vond hij mooi, maar de honden konden hem niet schelen, want er waren geen doggen bij en niet eens terriers. Maar de twee schilderijen, die hem het meest aantrokken waren: de eene een man in een lang kleed, met kleine kinderen en hun moeders om zich heên, die zijn hand legde op de hoofden van de kinderen. Dat was een heel mooi schilderij, vond Tom, om in de kamer van een dame te hangen. Want hij kon zien dat het een dameskamer was, aan de japonnen. die hij overal zag liggen.

Het andere schilderij was een man, die vastgespijkerd was aan een kruis, waar Tom erg verbaasd over was. Hij meende zooiets ergens in een winkelraam gezien te hebben. Maar waarom was het dáár? «Arme man,» dacht Tom, «en hij kijkt zoo goedig en

stil. Maar waarom zou die dame zoo'n treurig schilderij in haar kamer hebben ? Misschien was het familie van haar: iemand die in een vreemd land door de wilden vermoord was geworden, en dat zij het hier had als een gedachtenis.» En Tom werd treurig en keek naar iets anders.

Wat hij toen zag was weêr iets waarvan hij niet wist wat hij denken moest; een waschtafel met kom en lampetkan, en zeep en borsteltjes en handdoeken; en een groot bad vol met schoon water; — wat een boel dingen, allemaal om je te wasschen!

«Het moet wel een heel vieze juffrouw zijn,» dacht Tom, «zooals mijn baas redeneert ten minste, dat zij zich zoo erg moet wasschen. Maar ze moet wel heel slim zijn, ook dat zij het vuil zoo weg weet te krijgen; ik zie geen vlekje in de kamer, niet eens op de handdoeken.»

En toen hij nu naar het bed keek, zag hij daar de vieze juffrouw, en van verbazing hield hij zijn adem in.

Onder de sneeuwwitte sprei, op het sneeuwwitte kussen, lag het mooiste kleine meisje dat Tom ooit gezien had. Haar gezichtje was haast zoo wit als het kussen, en haar haren als gouddraad lagen uitgespreid over het heele bed. Zij was misschien zou oud als Tom, of mogelijk ook een paar jaar ouder, maar daar dacht Tom niet aan. Hij keek maar naar haar teêre huid en het gouden haar, en wist niet recht of zij echt levend was of misschien een wassen pop, zooals hij ze wel in de winkels had zien liggen. Maar toen hij haar zag ademhalen was hij overtuigd dat

zij leefde, en hij staarde haar aan of zij een engel uit den hemel was. Neen, zij is niet vuil, zij kon nooit vuil geweest zijn, dacht Tom bij zichzelf. En daarna dacht hij; «Zouden alle menschen er zoo uitzien als zij gewasschen zijn?» En toen keek hij naar zijn handen en probeerde het roet er af te krijgen, en dacht of het er wel ooit af zou gaan. «Ik zou er zeker een heeleboel mooier uitzien als ik een beetje op haar leek.»

En toen hij rondkeek zag hij op eens vlak bij zich staan een klein, leelijk, zwart schooiertje, met besmeerde oogen en witte tanden. Hij werd kwaad en woû hem te lijf: wat deed zoo'n kleine, zwarte aap in de kamer van een jonge dame! En zie, hij was het zelf, in een grooten spiegel; zoo iets had hij nog nooit gezien.

En voor het eerst van zijn leven merkte Tom dat hij vuil was, en hij begon te huilen van spijt en schaamte; en toen woû hij maar wegsluipen door den schoorsteen, en struikelde over het hekje, dat tang en pook op den grond vielen met een misbaar van tienduizend blikken ketels, aan de staarten van tienduizend dolle honden.

Het meisje vloog op in haar bedje, en toen ze Tom zag gaf ze een schreeuw, zoo schril als een pauw; toen kwam een dikke oude kindermeid binnenstormen en toen die Tom zag was ze er zeker van, dat hij was gekomen om te stelen, te plunderen, te vernielen en brand te stichten, en ze greep naar hem toen hij daar over het hekje lag met zoo'n vlugheid, dat ze hem bij zijn jasje pakte.

Maar ze kon hem niet houden. Tom was menigmaal in de handen van een agent geweest, en er weêr uit ook, wat meer is; en hij zou zijn vrienden nooit meer onder de oogen durven komen, als hij dom genoeg geweest was zich te laten vangen door een oude vrouw; hij boog zich dus dubbel en kroop handig onder den arm van het goede mensch door, rende dwars door de kamer en was het raam uit in een oogenblik.

Het was niet noodig dat hij zich liet vallen, hoewel hij dit zeker dapper zou gedaan hebben. Hij behoefde zich niet eens langs een gootpijp te laten afzakken, wat niets nieuws voor hem geweest zou zijn; hij was eens langs een pijp naar boven geklommen op het dak van de kerk; hij zei om kauwennesten uit te halen, maar de politie zei om lood te stelen; en toen hij daar boven gezien werd, bleef hij zitten tot de zon te warm werd en ging toen naar beneden langs een andere pijp, en de agenten konden naar huis gaan om te eten.

Maar onder het raam spreidden zich de takken van een boom met groote bladen en mooie witte bloemen uit; het was een magnolia, denk ik, maar Tom wist daar niet van en gaf er nog minder om. Als een kat ging het naar beneden, en toen over het grasveld en over het ijzeren hek en het park door naar het bosch toe; terwijl de kindermeid aan het raam moord en brand schreeuwde.

De oude tuinman zag Tom, smeet zijn zeis neer, kreeg die tegen zijn been en sneed zich er aan, waardoor hij een week lang in bed moest blijven; maar

in zijn haast merkte hij daar niets van en zette arme Tom achterna. De melkmeid hoorde het lawaai, kreeg de karnton tegen haar knieën, viel er over en al de melk liep er uit, maar toch sprong zij op en Tom achterna. Een palfrenier, die Sir John's rijpaard schoonmaakte, liet het beest los, waardoor het zich in vijf minuten kreupel schopte, maar de man liep weg en Tom achterna. De oude rentmeester gooide in zóó'n haast het parkhek open, dat zijn pony de punten in zijn kin kreeg, en misschien zitten zij er nog wel in, want de man sprong er af en zette Tom achterna. De boer, die aan 't ploegen was, liep van zijn paarden weg en het eene sprong over de heg en trok het andere in een sloot met ploeg en al; maar de boer liep door en zette Tom achterna. De jachtopziener, die bezig was een wezel uit den val te nemen, liet den wezel los en kreeg zijn vinger er in, maar hij sprong op en zette Tom achterna en in aanmerking genomen, wàt hij zeî, en hòe hij keek, zou het mij gespeten hebben voor Tom als hij hem gepakt had. Sir John keek uit het raam van zijn studeerkamer (want de oude heer hield van vroeg) naar boven naar de kindermeid en een zwaluw liet modder in zijn oog vallen, zoodat hij later om den dokter moest zenden, maar toch liep hij naar buiten en Tom achterna.

En ook de Iersche vrouw, die juist de laan opkwam om aan het huis te bedelen — zij was zeker omgeloopen en langs een anderen weg gekomen — gooide haar bundeltje weg en zette Tom ook achterna. Alleen Mylady deed niet meê aan de jacht, want toen

zij haar hoofd uit het raam stak viel haar nachtpruikje af en in den tuin, en ze moest haar kamenier schellen en die vragen het stilletjes op te rapen, hetgeen alle achternazetten uitsloot, zoodat zij geen plaats krijgt in den stoet.

In kort, nooit was er op Harthover — zelfs niet toen de vos werd doodgeschoten in de serre tusschen lagen gebroken glas en bergen gebroken bloempotten — nooit was daar zulk rumoer, misbaar, lawaai, geroep, geschreeuw en vergooien van waardigheid en verwaarloozen van rust en orde geweest als op dezen dag, toen Grimes, de tuinman, het melkmeisje, de palfrenier, Sir John, de rentmeester, de boer, de opzichter en de Iersche vrouw, allemaal naar het park renden, schreeuwende: «Houdt den dief»! in het vaste geloof, dat Tom voor millioenen aan juweelen in zijn leege zakken had. En de eksters en kraaien deden ook al meê en volgden Tom in de lucht, krassende en krijschende, alsof hij een opgejaagde vos was, die zijn staart al liet hangen. En terwijl rende arme Tom op zijn bloote voetjes naar het park, als een kleine zwarte gorilla, vluchtende in het bosch. Maar helaas! er was daar geen groote vader-gorilla om hem te verdedigen, die den tuinman zijn buik zou openscheuren met één poot, de melkmeid in een boom gooien met den anderen en Sir John's hoofd afrukken met een derde, terwijl des opzichters schedel krakende met zijn tanden, zoo makkelijk, of het een cocosnoot of een straatsteen was.

Tom herinnerde zich echter niet ooit een vader gehad te hebben, dus hij keek er ook niet naar uit

en wist, dat hij op zichzelf was aangewezen; en wat loopen betreft, hij hield met pleizier een half uur lang een rijtuig bij als er sprake was van een cent of een eindje sigaar; zoodat zijn vervolgers het erg moeielijk vonden hem te pakken, en wij willen ook maar hopen dat zij hem niet gepakt hebben.

Natuurlijk liep hij naar 't bosch. Hij was nooit van zijn leven in een bosch geweest, maar hij was slim genoeg te begrijpen dat hij in de struiken zou kunnen kruipen, of in een boom klimmen, en in ieder geval er meer kans zou hebben te ontsnappen dan in een open veld. Als hij dat niet begrepen had zou hij onnoozeler geweest zijn dan een muis of een vink.

Maar toen hij in het bosch kwam was het een heel ander soort van plaats dan hij gedacht had. Hij kroop weg in een dichte toef rhododendrons, maar zat onmiddellijk vast als in een val. De takken hielden zijn beenen en armen tegen, prikten hem in zijn gezicht en tegen zijn buik, maakten dat hij zijn oogen dicht moest houden — hoewel dat geen verlies voor hem was, want hij kon geen el verder zien dan zijn neus — en toen hij zich door de rhododendrons gewerkt had, verwarde hij zich in lang, scherp gras, en sneed er allerjammerlijkst zijn arme kleine vingertjes aan; en daarna geeselden hem de berkentakken als roeden, en reten de hulsten zijn huid open alsof zij haaientanden hadden.

«Ik moet hier zien uit te komen,» dacht Tom, «of ik zou er misschien zóólang in blijven, dat iemand mij kwam helpen, en dat woû ik juist liever niet.» Maar hòe er uit te komen! Ik geloof zeker, dat hij

er nooit uitgekomen was en dat hij er zou gebleven zijn tot de roodborstjes hem met bladeren bedekt hadden, net als de doode «Kindertjes in 't Bosch» uit het versje, als hij niet opeens met zijn hoofd tegen een muur was geloopen.

Nu is het nooit prettig om met je hoofd tegen een muur te loopen, vooral niet als hij van losse steenen is, die allemaal op hun kant staan en als je dan tegen zoo'n heele spitsen je hoofd stoot, zoodat je de prachtigste sterren ziet. Die sterren zijn heel mooi, zeker, maar ongelukkig zijn ze weg in het twintigduizendste deel van een splinter van een seconde, en de pijn, die daarna komt, niet. Dus stootte Tom zijn hoofd, maar hij was dapper en 't kon hem geen zier schelen. Hij begreep, dat over den muur het bosch uit zou zijn, en er op was hij, en er over ging hij, vlug als een eekhoorn.

En daar stond hij op de groote hei, een heuvelachtige hei vol poelen en rotsen, die zich uitstrekte heel ver naar boven tot aan de lucht.

Nu was Tom een heel slim jongetje, zoo slim als een oud hert. Waarom niet? Hij was maar tien jaar oud, maar had langer geleefd dan de meeste herten, en bovendien had hij veel meer verstand. Hij wist net zoo goed als een hert, dat als hij terugliep, de honden zijn spoor kwijt zouden raken. En het eerste wat hij dus deed, toen hij aan den anderen kant van den muur stond, was, netjes rechtsomkeert te maken en wel een halven mijl langs den muur terug te loopen.

Daarentegen gingen Sir John, en de opzichter, en de rentmeester, en de tuinman, en de boer, en de

melkmeid, en de heele wilde jacht tegelijk, wel een halve mijl ver recht vooruit, juist den tegenovergestelden kant, en binnen den muur, en lieten hem een mijl ver aan den buitenkant. Tom hoorde hun stemmen wegsterven in 't bosch en grinnikte vroolijk in zichzelf.

Eindelijk kwam hij aan een helling en ging die af tot beneden toe, en toen wendde hij zich dapper van den muur af en ging de hei in; want hij wist dat hij een heuvel tusschen zich en zijn vijanden had, en voort kon loopen zonder gezien te worden.

Maar de Iersche vrouw was de eenige, die gezien had welken weg Tom nam. Zij was vooraan geweest den heelen tijd, en toch liep ze niet hard en niet langzaam. Zij bewoog zich voort gelijkmatig en met gratie, en haar voeten gingen elkaâr zoo gauw voorbij, dat men niet kon zien welke de voorste was; en ieder vroeg aan de anderen, wie toch die vreemde vrouw was, en ze waren het er allemaal over eens, omdat zij niets beters konden bedenken, dat zij en Tom meer van elkaâr afwisten.

Maar in het bosch verloren zij haar uit het oog, en dat kon ook niet anders. Want zij ging kalm de muur over achter Tom aan, en volgde hem waar hij ging. Sir John en de rest kregen haar niet meer te zien, en, «uit het oog, uit het hart».

En nu stond Tom midden op de hei, een hei vol rotsen en groote steenen, en niet vlak, maar met bulten en heuvels, echter nog begaanbaar genoeg dat kleine Tom er wel doorheên kon scharrelen, en zelfs nog gelegenheid vond om rond te kijken in dat vreemde oord, dat hem een nieuwe wereld was.

Hij zag groote spinnen met een kruis of een kroon op hun rug, die midden in hun web zaten, en als zij Tom zagen, zóó begonnen te schudden dat zij onzichtbaar werden. Toen zag hij hagedissen, bruin en grijs en groen, en hij dacht dat het slangen waren en dat zij hem zouden steken; maar ze waren even bang als hij en schoten weg tusschen de heistruiken. En toen zag hij onder een overhangende rots iets heel aardigs — een groot bruin beest met een scherpen neus, een witte pluim aan den staart en om zich heên vier of vijf vuilige kleine vosjes, de grappigste beestjes, die Tom ooit gezien had. De moeder lag op haar rug heên en weêr te rollen, met kop en pooten en staart lang uitgestrekt in de lekkere warme zon, en de kleintjes sprongen over haar heen en renden in de rondte, en knabbelden aan haar pootjes en trokken haar weg aan haar staart, en ze scheen bijzonder veel schik te hebben. Maar één zelfzuchtig kereltje sloop stilletjes weg van de anderen, naar een doode kraai, die daar dicht in de buurt lag, en sleepte hem weg om hem te verstoppen, hoewel hij even groot als hij zelf was, waarop al zijn broêrtjes hem achterna zetten met veel misbaar. Toen zagen zij Tom en ze liepen allemaal weer terug, en toen sprong Mevrouw Reintje op en pakte er één in haar bek, en de anderen treulden achter haar aan, en zoo ging het in een donkere rotsspleet, en uit-ter-de-tuit, het stukje was uit.

Daarna had hij een schrik; want toen hij een zandige hoogte opkrabbelde — wirr-poef-poef-kok-kok-kik — kwam er iets tegen zijn gezicht met een

afschuwelijk lawaai. Hij dacht dat de grond werd opgegooid en dat het eind van de wereld gekomen was. En toen hij zijn oogen weêr open deed (want hij had ze vast dicht) was het niets anders dan een oud korhoen, dat bezig was zich in het zand te wasschen als een Arabier bij gebrek aan water, en die, toen Tom bijna op hem trapte, opsprong met het geratel van een sneltrein, en zijn vrouw en kinderen aan hun lot overliet, zoo'n oude lafaard, en toen opvloog schreeuwende kur-ru-u-uk, kur-ru-u-uk — moord-brand-dieven — kur-ru-uk-kok-kik — het eind van de wereld is gekomen — kik-kik-kok-kik. Hij verbeeldde zich altijd, dat het eind van de wereld kwam, als er iets gebeurde dat verder ging dan zijn neus. Maar het eind van de wereld was nog niet gekomen, al was hij er nog zoo zeker van.

En dus kwam de oude korhaan een uur later bij zijn familie terug en zei plechtig: «Kok-kok-kik, hartjes, het eind van de wereld is nog niet heelemaal gekomen, maar ik kan met zekerheid zeggen, dat het overmorgen zal gebeuren — kok.» Zijn vrouw had dat nu al zoo dikwijls gehoord, dat zij er alles van wist en nog iets meer. Bovendien was zij huismoeder en had vijf kuikentjes te wasschen en te voeren alledag en daardoor was zij praktisch en een beetje driftig, en zij antwoordde niet anders dan: «kik-kik-kik — ga spinnen vangen, spinnen vangen — kik!»

En Tom liep verder en verder, waarom wist hij eigenlijk zelf niet; maar hij vond het prettig in dat vreemde land, dat zoo wijd was en ver en het was er zoo lekker koel en frisch. Maar het ging hoe lan-

ger hoe langzamer naarmate hij hooger kwam, want het werd hoe langer hoe lastiger. Inplaats van de zachte plaggen of de veerkrachtige heistruikjes, kwamen er nu groote plekken vlakke kalkrots, als heel slecht plaveisel, met diepe spleten, waartusschen varens groeide. En hij moest springen van den eenen steen op den anderen en soms gleed hij uit en bezeerde zijn arme naakte beenen, hoewel die vrij goed gehard waren; maar toch ging hij al maar hooger en verder en wist niet waarom.

Maar wat zou Tom wel gezegd hebben, als hij achter zich over de hei had zien gaan diezelfde Iersche vrouw, die zijn partij had genomen op den straatweg? Maar of het was dat hij te weinig omkeek, of dat zij zich schuil hield achter boschjes en rotsblokken, hij zag haar niet, maar zij zag hem wel.

En nu begon hij honger te krijgen en heel erge dorst, want hij had een heel eind geloopen en de zon stond al hoog; de rots was zóó heet, dat de lucht er boven danste en trilde als boven een kalkoven, en het was of alles meêtrilde en wegsmolt in den gloed. Maar hij zag nergens iets om te eten, en in 't geheel niets om te drinken. De hei was vol braamstruiken, maar die bloeiden pas, want het was Juni; en water? vindt dat eens boven op een kalkrots! Soms kwam hij langs een donker hol, dat diep den grond in ging alsof het de schoorsteen was van een onderaardsch dwergenhuisje, en meer dan eens als hij daar langs kwam hoorde hij het water druppelen, heel diep beneden hem. O, wat zou hij daar graag heen zijn gegaan, maar hoe 'n dappere kleine schoorsteenveger

hij ook was, die schoorsteen durfde hij toch niet in. Zoo liep hij voort, voort, voort, tot zijn hoofd duizelde door de hitte, en hij dacht dat hij kerkklokken hoorde luiden heel ver af.

«O,» dacht hij, «waar een kerk is, daar zullen ook wel huizen en menschen zijn, en misschien zal iemand mij wel een stuk brood en een beetje water geven.» En zoo liep hij weer voort en keek naar de kerk, want hij hoorde heel duidelijk de klokken.

En een oogenblik later, toen hij rondkeek, bleef hij weer staan en zei: «Wat is de wereld toch een groote plaats!»

En zoo was het ook: van den heuveltop kon hij zien — ja, wat kon hij niet zien?

Achter hem, ver beneden, was Harthover, en de donkere bosschen en de glinsterende zalmrivieren; en aan den linkerkant ver beneden was de stad en de rookende schoorsteenen van de kolenmijnen; en heel, heel ver weg, verbreedde zich de rivier naar de glanzende zee, en daarop waren witte plekjes, de schepen.

Vóór hem als een uitgerolde landkaart, groote vlakten, en boerderijen en dorpen, tusschen donkere boomgroepen. Zij schenen alle vlak voor hem beneden te liggen, maar hij had verstand genoeg om te zien, dat zij uren ver weg waren.

En aan zijn rechterkant rees heuvel aan heuvel, hei aan hei, tot zij wegstierven in de blauwe lucht. Maar tusschen hem en die heivlakten en wezenlijk vlak beneden zich, zag hij iets waar hij besloot onmiddellijk op af te gaan, want dat was de plaats die hij hebben moest.

Een diepe diep-groene, rotsachtige vallei, heel nauw en opgevuld met bosch; maar door het hout heen zag hij honderden voeten beneden zich het glanzen van helder water. O, kon hij maar bij dat water komen. En bij het water zag hij het dak van een klein huisje en een tuintje in vierkante zaaibedden uitgelegd.

Er bewoog zich een klein rood dingetje in den tuin, niet grooter dan een vlieg. Toen hij goed keek zag hij dat het een vrouw was met een roode rok. Hè, misschien zou die hem wat te eten geven! En weer luidden de kerkklokken. Er was daar beneden zeker een dorp. Nu, niemand zou hem daar kennen, of weten wat er te Harthover gebeurd was. Het nieuws kon zóó ver nog niet gekomen zijn, ook al had Sir John hem al de agenten uit het heele graafschap nagestuurd; en hij kon in vijf minuten beneden zijn.

Hij had goed gedacht, dat niemand iets van de wilde jacht te Harthover gehoord zou hebben; want daar was hij bijna tien mijlen vandaan; maar hij vergiste zich toen hij dacht dat hij in vijf minuten beneden zou zijn; want het huisje was wel een mijl ver, en ruim duizend voet dieper dan hij.

Maar naar beneden ging hij toch, dapper kereltje dat hij was, hoewel zijn voeten erg pijn deden en hij doodmoê was, en hongerig en dorstig; en de kerkklokken luidden zóó hard, dat hij begon te denken, dat zij in zijn hoofd moesten zijn; en de rivier rinkelde en tinkelde beneden in de diepte. Het was een liedje dat zij zong.

Zoo ging Tom naar beneden en nooit zag hij de Ierssche vrouw, die achter hem ging.

II.

Een afstand van een mijl, en een diepte van duizend voet, zoo bleek het te zijn, hoewel het Tom had geschenen, dat hij makkelijk een steentje had kunnen gooien op den rug van de vrouw met de roode rok, die bezig was haar tuintje te wieden; of zelfs tot aan den overkant van het dal op de rotsen daar. Want de bodem van het dal, was maar juist één veld breed, en aan den anderen kant stroomde de rivier en daarboven rezen grauwe rotsen, grauwe duinen, grauwe heivelden, boven elkander hemelhoog.

Een stil, rustig, rijk, gelukkig oord; een nauwe spleet, diep in de aarde uitgesneden, zóó diep en zóó van de wereld af, dat de slechte duiveltjes het bosch niet kunnen vinden. De naam van die plaats is Vendale, en als je het zelf wilt gaan zien, dan moet je heel Engeland maar eens doorkruisen, van Zuid naar Noord en van Oost naar West, en of je dan Vendale hebt gevonden of niet, in ieder geval zul je wel zulk een streek en zulke menschen hebben gezien, dat je er trotsch op bent een Engelsche jongen te zijn.

En Tom ging naar beneden; eerst daalde hij driehonderd voet door hooge hei met losse stukken zandsteen

er tusschen, zoo ruw als een vijl, hetgeen niet heel prettig was voor zijn arme hieltjes, want het ging domp, stomp, bomp, de hoogte af. En het leek nog altijd of hij best een steen in het tuintje zou kunnen gooien.

Toen kwam hij over driehonderd voet van kalksteenterrassen, recht en glad als langs een liniaal getrokken en met een beitel uitgesneden. Er was daar geen hei, maar:

Eerst een klein grashellinkje vol van de allermooiste bloemen en geurige kruiden.

Dan «bom» naar beneden, een kalksteentrap van twee voet.

Dan weêr een plekje gras en bloemen.

Dan «bom» één voet kalksteen.

Toen weêr gras met bloemen, zoowat vijftig voet en zoo steil als een dak, waar hij af moest glissen, zittende op zijn staartstukje.

Toen weêr een kalksteenterras van tien voet hoog, en daar moest hij heel voorzichtig langs den rand om een spleet te zoeken, want als hij er af was getuimeld, zou hij midden in het tuintje van de vrouw zijn terechtgekomen, en dan zou zij zich dood geschrikt hebben.

En toen hij een nauwe spleet had gevonden, volgegroeid met varens, en er met knieën en ellebogen door was gekropen, zooals hij in een schoorsteen naar beneden ging, toen was er weêr een grashelling en toen weêr een kalksteenterras, en zoo al maar door, tot — o jeetje! Ik woû dat hij aan 't eind was, en dat woû hij ook. En toch had hij gedacht, dat hij

een steentje zou kunnen gooien in den tuin van het vrouwtje.

Eindelijk kwam hij aan een rand met mooie heesters en boompjes, en daaronder weêr rotsen en spleten met massa's hooge varens er tusschen; en door de boompjes heên kon hij het schitteren zien van de rivier en het kabbelen hooren over het witte kiezel. Hij wist niet dat het driehonderd voet beneden hem was.

Je zoudt misschien duizelig zijn geworden van 't naar beneden kijken, maar Tom niet. Hij was een dappere kleine schoorsteenveger, en toen hij merkte, dat hij op den rand van een hooge rots was, ging hij niet zitten grienen om zijn moesje (hij had ook nooit een moesje gehad om over te grienen), maar hij zei: «ha! dat lijkt mij!» en daar ging het naar beneden, over blokken en steenen, langs struiken en doornen, door scheuren en spleten, alsof hij een jolig klein zwart aapje was, met vier handen in plaats van twee.

En hij zag maar niet, dat de Iersche vrouw altijd achter hem aankwam. Maar hij werd verschrikkelijk moê. De brandende zon op de hei had hem uitgezogen, maar de vochtige hitte tusschen het hout zoog hem nog meer uit en het zweet droop hem uit vingers en teenen en waschte hem schooner dan hij in een heel jaar geweest was. Maar dientengevolge maakte hij alles geweldig vuil waar hij overheên liep. Sedert dien dag is er een vuile streep over de heele rots gebleven. En sedert dien dag zijn er meer zwarte torren in Vendale dan ooit te voren, en dat komt natuurlijk, omdat Tom den oorspronkelijken vader van

hen allemaal had zwart gemaakt, juist toen hij er op uitging om te trouwen, poesmooi met een mooi blauw jasje en scharlaken kousen.

Eindelijk kwam hij beneden. Maar zie, het was niet heelemaal beneden, zooals het gewoonlijk gaat bij het afdalen van een berg. Want aan den voet van de rots lagen hoopen en hoopen neêrgevallen kalksteen, van alle grootten : van de grootte van je hoofd tot die van een salonwagen, met gaten er tusschen, volgegroeid met varens ; en vóór dat Tom er doorheên was, kwam hij weêr in de heete zon en toen voelde hij opeens en voor goed, zooals het in zoo'n geval gewoonlijk gaat, dat hij geslagen was.

Je moet verwachten, mijn kleine vriend, dat je je eenige malen in je leven geslagen zult voelen, tenminste als je leeft zooals een man leven moet, en al ben je nog zoo sterk en gezond ; en als je je geslagen voelt, zul je merken, dat het een heel akelige gewaarwording is. En ik hoop, dat je dan een goeden, waarachtigen vriend bij je zult hebben die niet geslagen is ; want als die er niet is, is het beter te blijven liggen waar je ligt, en betere tijden af te wachten, net als arme Tom.

Hij kon niet meer voort. De zon brandde, en toch rilde hij. Hij was heelemaal leeg en toch voelde hij of hij misselijk was. Er was niet meer dan tweehonderd meter effen grasland tusschen hem en het huisje, en toch kon hij er niet heên komen. Hij kon de rivier hooren ruischen, maar één veld verder, en toch scheen het hem of hij er uren van af was.

Hij bleef op het gras liggen tot de torren over

hem heên liepen en de vliegen op zijn neus gingen zitten. En ik weet niet wanneer hij weêr zou zijn opgestaan, als de muggen geen medelijden met hem hadden gehad. Maar ze bliezen hun trompetjes zoo dicht aan zijn ooren, en ze staken hem zoo in zijn handen en in zijn gezicht, waar ze maar een roetloos plaatsje vonden, dat hij er eindelijk van wakker werd en wegstrompelde naar beneden, eerst over een laag muurtje en toen langs een nauw wegje, tot aan de deur van het huisje.

En een keurig net huisje was het, met geschoren palmhagen rondom het tuintje en ook daarin, geknipt als pauwen en trompetten en trekpotten en allerlei rare modellen meer. En uit de open deur kwam een geluid als van de kikvorschen, als zij weten dat het den volgenden dag gloeiend heet zal zijn, en hoe zij het weten, dat weet ik niet, en dat weet jij niet, en dat weet niemad.

Hij kwam stilletjes tot aan de open deur, waaromheên alles begroeid was met clematis en rozen, en toen keek hij naar binnen, een beetje angstig.

En daar zat bij den haard, die niet brandde, maar gevuld was met een grooten pot welriekenden kruiden, het aardigste oude vrouwtje dat je ooit gezien hebt, met haar rooden rok en wit diemetten nachtjakje en helder witte muts, waarover een zwarte zijden doek, die onder de kin was vastgeknoopt. Aan haar voeten zat de grootvader van alle katten en tegenover haar zaten op twee banken, twaalf of veertien frissche, rondwangige kindertjes het A B C te leeren, en dat ging met het noodige rumoer.

Wat een prettig huisje was het! Een glimmend

«God vergeev' mij! — Water is niet goed voor je,
ik zal je melk geven.» (Pag. 49.)

GUSTAVE PERNÉ

schoone steenen vloer en grappige, ouderwetsche prenten aan den muur, en een oud buffet van donker eikenhout, vol glimmend tin- en koperwerk, en een koekoekklok in den hoek, die begon te koekoeken zoo gauw Tom binnenkwam; niet omdat hij schrikte van Tom, maar omdat het precies elf uur was.

Al de kinderen keken verbaasd op naar Tom's vuile zwarte verschijning; de meisjes begonnen te huilen en de jongens te lachen, en allemaal wezen ze naar hem, heel onbeleefd van hen, maar Tom was zóó moê, dat het hem niets schelen kon.

«Wie ben je? en wat woû je?» riep de oude vrouw. «Een schoorsteenveger! Ga maar heên, ik wil hier geen schoorsteenvegers hebben!»

«Water,» zei arme kleine Tom heel zachtjes.

«Water? dat is er genoeg in de rivier!» zei ze erg vinnig.

«Maar daar kan ik niet komen; ik kan niet meer voort van honger en dorst.»

En Tom zakte neêr op den drempel en leunde zijn hoofd tegen de deurpost.

En de oude vrouw keek naar hem door haar bril, één, twee, drie minuten; toen zei ze:

«Hij is ziek, en een kind is een kind, schoorsteenveger of niet.»

«Water!» zei Tom.

«God vergeev' mij!» en ze zette haar bril af en stond op en ging naar Tom. «Water is niet goed voor je, ik zal je melk geven.»

En ze ging naar een andere kamer, en ze bracht een kroes melk en een stukje brood.

Tom dronk de melk in één teug op, en toen keek hij op, heelemaal opgefrischt.

«Waar kwam je van daan?» zei de vrouw.

«Over den berg daar!» zei Tom en wees naar de lucht.

«Over Harthover? en toen de klip af? Nu jok je toch!»

«Waarom zou ik dat?» zei Tom en leunde weêr zijn hoofd tegen de deurpost.

«En hoe kwam je daar?»

«Ik kwam over de Plaats,» en Tom was zoo moê en rampzalig, dat hij er niet over dacht een verhaal op te disschen, en daarom zei hij de waarheid in een paar woorden.

«Wel mijn kereltje, en je hebt dus niet gestolen?»

«Neen.»

«God zegen het arme schaap, dat heeft hij ook zeker niet. De Heer heeft het kind geleid omdat hij onschuldig was! Door de Plaats en over de Harthoverberg van de Lewthwaite-klip af! Wie heeft ooit van zoo iets gehoord! Waarom eet je je brood niet?»

«Ik kan niet!» zei Tom.

«Het is goed brood, ik heb het zelf gebakken!»

«Ik kan niet,» zei Tom en hij legde zijn hoofd op zijn knieën en vroeg: «Is het Zondag?»

«Neen, waarom zou het Zondag zijn?»

«Omdat ik de klokken zoo hoor luiden.»

«God zegen je, kindje! je bent ziek. Kom, ga meê, ik zal je wel ergens stoppen. Als je maar niet zoo vuil was, dan ging je in mijn eigen bed. Maar kom nu maar hier.»

Maar toen Tom probeerde om op te staan was hij zoo moê en duizelig, dat zij hem moest helpen en vasthouden.

Zij bracht hem in een schuurtje op zacht geurig hooi en een oud kleedje, en zei, dat hij van zijn wandeling maar uit moest slapen, en dat zij bij hem zou komen als de school uit was, over een uur.

En ze ging weêr naar binnen en verwachtte, dat Tom dadelijk in slaap zou vallen.

Maar Tom viel niet in slaap.

Inplaats van slapen keerde hij zich om en om, en schudde heên en weêr op de zonderlingste manier en hij voelde zich zoo heet en benauwd, dat hij verlangde in de rivier te gaan en zich af te koelen; en toen viel hij half in slaap en droomde, dat hij de witte jongejuffrouw hoorde roepen: «o, wat ben je vuil, ga je wasschen!» en toen hoorde hij de Iersche vrouw zeggen: «Zij, die wenschen rein te zijn, zullen rein zijn!»

En toen hoorde hij de kerkklokken zóó hard luiden, en zóó dicht aan zijn oor, dat hij er zeker van was dat het Zondag moest zijn, al zeî de oude vrouw ook van niet. En hij zoû naar de kerk gaan, en zien hoe een kerk er uitzag van binnen, want hij was nooit van zijn leven in een kerk geweest, het arme ding! Maar zij zouden hem er nooit laten binnengaan, zoo vuil als hij was, vol met roet en stof. Hij moest eerst naar de rivier om zich te wasschen. En hij zei aldoor halfluid, maar dat wist hij niet, omdat hij half in slaap was: «Ik moet schoon zijn, ik moet schoon zijn!»

En opeens merkte hij, dat hij niet in het schuurtje was op het hooi, maar midden in een weiland aan den overkant van den weg, met de rivier vlak voor zich, en hij zei maar aldoor: «ik moet schoon zijn, ik moet schoon zijn.» Hij was daar zelf naar toe gekomen tusschen slapen en wakker zijn in, zooals kinderen dikwijls uit hun bed gaan en door de kamer loopen als ze niet heel gezond zijn. Maar hij was heelemaal niet verbaasd, en liep naar den waterkant en ging op het gras liggen kijken naar het klare kalksteenwater, waardoor men ieder kiezeltje op den bodem duidelijk en helder kon zien; en de kleine zilveren forellen sprongen rond, verschrikt door zijn zwarte gezicht. En hij stak zijn hand in het water en vond het zoo koel, koel, koel, en hij zei: «ik wil een visch zijn; ik wil in het water zwemmen, ik moet schoon zijn, ik moet schoon zijn!»

Toen trok hij al zijn kleêren af, in zóó'n haast, dat hij ze scheurde, maar dat was niet moeielijk, zulke oude vodden als het waren. En hij stak zijn heete zeere voeten in het water en toen zijn beenen; en hoe verder hij ging hoe meer hij de kerkklokken hoorde in zijn ooren.

«Kom,» zei Tom, «ik moet mij vlug wasschen, de klokken luiden nu zoo hard, ze zullen gauw ophouden; dan wordt de deur gesloten en dan kan ik er nooit meer in.»

Daar vergiste Tom zich in. Want in Engeland blijven de kerkdeuren altijd open gedurende den geheelen dienst en ieder die wil mag er in komen, zelfs een Turk of heiden; en als iemand durfde hem er

uit te zetten, zoolang hij zich rustig hield, dan zou de goede, oude Engelsche wet hem straffen, omdat hij God's huis, dat toch aan allen hoort, voor iemand woû sluiten. Maar Tom wist dat al evenmin als een heeleboel andere dingen die de menschen behooren te weten.

En al dien tijd merkte hij niets van de Iersche vrouw, die nu niet achter, maar vóór hem was.

Want even voor hij bij de rivier kwam, was zij in het heldere koele water gegaan en haar doek en rok dreven van haar weg en de groene waterplanten dreven om haar, en de witte waterlelies dreven boven haar hoofd ; en de waterfeeën kwamen van den bodem op en droegen haar op hunne armen naar beneden, want zij was de koningin van hen allen, en misschien van meer nog.

«Waar zijt gij geweest?» vroegen ze.

«Ik heb de zieken rust gegeven en hen mooie droomen ingefluisterd; ik heb de vensters in de hutjes opengezet om de benauwde lucht er uit te laten ; ik heb kleine kinderen weggelokt van slooten en vuile poelen, waar koortsdampen uit opstijgen ; ik heb vrouwen afgekeerd van de deuren der herbergen, en mannen teruggehouden, die hun vrouwen wilden slaan ; ik heb gedaan wat ik kon om te helpen wie zichzelf niet helpen kon ; het is niet veel en geen prettig werk altijd. Maar ik heb jelui een klein broertje gebracht, en opgepast dat hij veilig hier kwam.»

En de feeën lachten, zoo blij waren zij met het nieuwe broêrtje.

«Maar denk er aan meisjes, dat hij jelui niet zien moet. Hij is nog ongeleerd, en moet leeren door ondervinding als de dieren. Je moet dus niet met hem spelen, of met hem spreken, of je laten zien, alléén maar zorgen, dat hem geen kwaad gebeurt.»

Toen waren de feeën bedroefd, omdat zij niet met het nieuwe broertje konden spelen, maar zij deden altijd wat hun gezegd werd. En hun koningin dreef verder de rivier af, en waar zij heênging vandaar kwam zij. Maar Tom zag of hoorde van dat alles natuurlijk niets, en al had hij dat wel gedaan, dan zou dat misschien in dit verhaal weinig verschil gemaakt hebben; want hij was zóó heet en dorstig en verlangde zóózeer schoon te zijn deze ééne keer in zijn leven, dat hij wat hij maar kon, heên en weêr plaste in de frissche, klare rivier.

En hij was er nog geen twee minuten in of hij viel vast in slaap, een rustige, zonnige, gezellige slaap; en hij droomde van de groene weilanden waar hij langs was gekomen dien morgen, en van de hooge olmen en de slapende koeien, en daarna droomde hij heelemaal van niets.

De reden waarom hij in dien heerlijken slaap kwam, is heel eenvoudig; en toch heeft bijna niemand het nog bedacht. Het was natuurlijk omdat de feeën hem genomen hadden.

Sommige menschen denken dat er geen feeën zijn en een heeleboel bewijzen het in boeken. Maar dit is een ruime wereld, mijn jongen, en er is plaats genoeg voor feeën, zonder dat de menschen ze zien, behalve natuurlijk wanneer zij op de goede plaats

kijken. De vreemdste en verwonderlijkste dingen, dat weet je wel, zijn juist de dingen die men niet kan zien.

Er is leven in je, en dat leven doet je groeien en bewegen en denken, en toch kun je het niet zien. En er is stoom in een locomotief en die stoom doet hem voortgaan, en toch kun je den stoom niet zien. En zoo kunnen er feeën zijn en misschien doen die juist de wereld draaien op het oude deuntje:

«C'est l'amour, l'amour, l'amour
Qui fait la monde à la ronde,»

en toch is niemand in staat ze te zien, behalve misschien degenen wier harten kloppen met datzelfde oude deuntje meê. In ieder geval wij zullen doen of er feeën zijn. Het zal ook in lang de laatste keer nog niet zijn, dat wij iets zullen voorstellen of het er is. En 't is toch eigenlijk niet eens noodig. Er moeten feeën zijn, want dit is een sprookje. En hoe kan er nu een sprookje zijn als er geen feeën bestaan?

Zie je daar de logica niet van in? Misschien niet. Maar dan moet je ook de logica niet zien, asjeblieft, van een heeleboel dergelijke beweringen, die je te hooren zult krijgen voordat je baard grijs is.

De goede oude vrouw kwam om twaalf uur terug om naar Tom te kijken, toen de school uit was. Maar Tom was er niet. Ze keek rond naar zijn voetsporen; maar de grond was te hard. En de oude vrouw ging boos weêr naar binnen, want ze dacht dat kleine Tom haar voor den gek had gehouden met zijn ziekte en toen was weggeloopen.

Maar den volgenden dag dacht zij er anders over. Want toen Sir John en de rest zich buiten adem hadden geloopen en Tom toch waren kwijt geraakt, kwamen zij met lange gezichten weêr thuis.

Maar nog langer werden de gezichten, toen Sir John meer van de geschiedenis hoorde door de kindermeid, en nóg langer, toen zij het heele verhaal kregen van de kleine Ellie, het meisje in het wit. Alles wat zij gezien had, was een arm klein schoorsteenvegertje, dat huilend en snikkend den schoorsteen weêr in wilde. Natuurlijk was zij erg geschrikt en dat was geen wonder. Maar daar bleef het ook bij. De jongen had niets uit de kamer weggenomen, en aan de sporen van zijn voetjes kon men zien dat hij niet van het haardkleed was af geweest, tot de kindermeid hem beetpakte. Het was alles een vergissing.

En dus zei Sir John tegen Grimes, dat hij wel naar huis kon gaan, en beloofde hem een rijksdaalder als hij den jongen bedaard bij hem bracht, zonder hem te slaan, want hij woû het rechte van de zaak weten.

Maar er kwam geen Tom bij baas Grimes 's avonds, en hij ging naar 't politiebureau om rapport van de zaak te maken.

Maar niemand wist iets van hem; en dat hij over die verschrikkelijke rotsen naar Vendale zou zijn gekomen, daar dachten zij evenmin aan als dat hij naar de maan zou zijn gegaan.

En zoo kwam baas Grimes den volgenden dag op Harthover met een zuur gezicht, maar toen hij er aankwam was Sir John al ver weg, en baas Grimes mocht den heelen dag bij de bedienden blijven en

zijn verdriet wegwasschen met sterk bier, en hij had het ook al weggewasschen, lang voor dat Sir John terug was.

Sir John had dien nacht heel slecht geslapen en hij had tegen zijn lady gezegd: «Lieve vrouw, de jongen moet op de groote hei zijn gekomen en is daar zeker verdwaald; en dat knaagt erg aan mijn geweten: de arme hals! Maar ik weet wat ik doen zal.»

En den volgenden morgen om zes uur was hij op, en in zijn bad, en in zijn jachtkostuum, en in zijn stal, flinke oude land-edelman dat hij was: zijn gezicht frisch als een roos, en zijn hand stevig als een plank en zijn rug breed als een stier. En hij vroeg om zijn jachtpaard, en de opziener moest komen op zijn hit, en de jager en de opzichters over de jachthonden en de onderopzichter met den bloedhond aan een ketting, een enorme hond, zoo groot als een kalf, van de kleur van een grindweg, mahoniehouten ooren en neus en een muil zoo groot als een kerkklok. Zij brachten hem naar de plaats, waar Tom het bosch was ingegaan, en de hond verhief zijn machtig geluid, en vertelde al wat hij wist.

Toen bracht hij hen naar de plaats waar Tom over den muur was geklommen en zij duwden dien om en gingen er allemaal door.

En de verstandige hond bracht hen over de hei en over de rotsen, stap voor stap, heel langzaam, want de lucht was al een dag oud weet je, en heel licht door de hitte en de droogte. Maar daarom was slimme Sir John ook al om vijf uur opgestaan dien ochtend.

En eindelijk kwam hij boven aan den afgrond, en daar blafte hij en keek hen aan, alsof hij zei: «Ik zeg jelui: hij is hier afgegaan!»

Zij konden nauwelijks gelooven, dat Tom ver gegaan zou zijn, maar toen zij in dien verschrikkelijken afgrond keken, geloofden zij zeker niet, dat hij dát zou hebben aangedurfd. Maar de hond zei het en het moest dus waar zijn.

«Groote hemel!» zei Sir John, áls wij hem vinden ligt hij zeker dood daar beneden. En hij sloeg met zijn groote hand op zijn breede dij en zeide:

«Wie wil er de steilte afgaan en zien of de jongen nog leeft? O, was ik maar twintig jaar jonger, dan ging ik zelf naar beneden!» En dat zóu hij ook gedaan hebben, zoo goed als eenig schoorsteenveger in het land. Toen zei hij:

«Tweehonderd gulden voor dengeen, die mij den jongen levend brengt!» en als hij wat zeide meende hij het.

Nu was er bij al die menschen een jong palfreniertje, een heel jonkie nog; dezelfde die bij Grimes was komen oprijden om hem te vragen naar het Huis Harthover te komen, en die zeide:

«Twee honderd gulden of niet, ik zal naar beneden gaan, al was 't alleen maar om dien armen jongen. Want hij sprak zoo fatsoenlijk als ik ooit van zoo'n schoorsteenvegersjongen hoorde.»

En hij klom naar beneden; en hij was een keurig net palfreniertje aan den top, en een heel slordig palfreniertje aan den voet. Want hij scheurde zijn broek en hij scheurde zijn slopkousen, en zijn jasje

scheurde en zijn schoenen kregen barsten, en hij verloor zijn hoed, en wat het ergste van alles was: hij verloor zijn dasspeld, en daar was hij erg op gesteld; want hij had dien als prijs gewonnen op een wedren, en het stelde de oude merrie voor, de edele oude «Bij» zelf, zoo natuurlijk of zij leefde. Het was wezenlijk een heel droevig verlies; maar Tom zag hij niet. En al dien tijd reden Sir John en zijn gezelschap een omweg van drie mijlen naar rechts en drie terug om aan den voet van de rots en in Vendale te komen.

Toen ze aan de school van de oude vrouw kwamen, liepen al de kinderen er uit om hen te zien. En de oude vrouw kwam ook uitloopen, en toen zij Sir John zag, maakte zij een diepe dienaresse, want zij was een van zijn huurders.

«Wel moeder! en hoe gaat het?» zei Sir John.

«God's zegeningen over uw breeden rug, Harthover,» zegt zij, want zij noemde hem geen «Sir John,» maar enkel «Harthover» zooals het gewoonte is in het goede Noordland — «en welkom in Vendale; maar ge jaagt toch den vos niet in dit jaargetij?»

«Ik jaag, en vreemd wild ook,» zei hij.

«Wel, mijn tijd!» en hoe kijkt ge zoo treurig van ochtend?»

«Ik zoek naar een verdwaald kind, naar een kleinen schoorsteenveger, die is weggeloopen.»

«O, Harthover, Harthover, ge waart altijd een goed en rechtvaardig man, en ge moet den armen kleinen jongen geen kwaad doen als ik u tijding van hem geef?»

«O neen, moeder! zeker niet; ik vrees, dat wij hem door een domme vergissing zoo hebben opgejaagd, en de hond heeft hem gespeurd tot boven over de helling en» —

Toen begon de oude vrouw te schreien en liet hem zijn verhaal niet afmaken: «Och dan heeft hij toch de waarheid gesproken, die arme stakker! Zeker, de eerste gedachten zijn de besten, en het hart wijst den rechten weg, als men maar luisteren wil.»

En zij vertelde Sir John wat er gebeurd was.

«Breng den hond hier,» riep Sir John, zonder er iets bij te zeggen, en hij zette zijn tanden stijf op elkaâr.

De hond snoof even, en liep achter de hut en toen den weg over en het weiland, en door een elzenboschje. Toen zagen ze op een elzenstruik Tom's kleêren liggen. En toen wisten ze er allemaâl net zooveel van als noodig was.

En Tom?

Ja, nu komt het wonderlijkste gedeelte van onze geschiedenis. Toen Tom wakker werd — want natuurlijk werd hij wakker; kinderen worden altijd wakker, als zij precies zoo lang hebben geslapen als goed voor hen is — merkte hij, dat hij rondzwom in de rivier; hij was omstreeks vier duim lang en had kieuwen als een salamander, die hij hield voor een soort van kanten kraag, en waaraan hij trok, tot hij merkte dat het pijn deed; toen begreep hij dat het een deel van zijn lichaam was, en liet het rusten.

De zaak was, dat de feeën hem betooverd hadden in een waterkind.

Een waterkind? Heb je nooit van een waterkind gehoord. Misschien niet; en dat is juist de reden waarom dit verhaal geschreven is. Er zijn een heeleboel dingen in de wereld waar je nooit van gehoord hebt, en een heeleboel waar niemand nog ooit van gehoord heeft, en een heeleboel ook, waar niemand ooit iets van hooren zal, tot misschien de tijd komt dat de mensch op de hoogte is van alles.

«Maar zoo iets als waterkinderen is er toch niet!»

Hoe weet je dat? Ben je ooit gaan kijken? En als je waart gaan kijken en je hadt er geen gezien, dat zou geen bewijs wezen dat er geen zijn? Niemand heeft het recht te zeggen dat er geen waterkinderen bestaan, die niet gezien heeft dat ze niet bestaan. En gezien te hebben dat iets niet bestaat, is heel iets anders dan iets niet gezien te hebben.

«Maar als er waterkinderen zijn moet iemand ze toch gevangen hebben!»

«En hoe weet je, dat dat niet gebeurd is?»

«Maar dan zouden ze hen toch op spiritus hebben gezet of in de illustraties afgebeeld, of aan een professor gezonden hebben, of misschien wel in twee helften aan twee verschillende professors hebben getoond, om te hooren wat ieder er van zijn standpunt van zeggen zou.»

«Och, beste jongen, dat volgt er in 't geheel niet uit, zooals je uit dit verhaal zult merken.»

«Maar een waterkind is tegen de natuurwetten.»

«Lieve jongen, als je ouder wordt moet je leeren over die dingen heel anders te spreken. Je moet

nooit zeggen «kan niet» en «is niet» als je spreekt over deze groote, wonderbare wereld om je heên, van welke de wijste man pas het kleinste hoekje kent, en niet meer is, zooals de groote Isaac Newton zeide, dan een kind, dat steentjes zoekt op «de kust» van den grenzenloozen Oceaan.»

Je moet niet zeggen, dat iets niet zijn kan of tegen de natuurwetten is. Want je weet niet wat de Natuur is en wat zij kan doen ; en niemand weet het, zelfs al de beroemde professoren niet, en al de groote mannen, voor wie het kinderen geleerd wordt respekt te hebben. Zij zijn heel wijs en je moet altijd eerbiedig luisteren naar wat zij zeggen, maar zelfs als zij zouden zeggen — hetgeen ik zeker weet dat zij nooit doen zouden. — «Dat kan niet bestaan ; het is tegen de natuurwetten,» dan moet je een beetje wachten en goed kijken, want zelfs zij kunnen zich vergissen.

Wijze menschen zijn bang om te zeggen dat iets tegen de Natuur is, — behalve wat tegen de wiskunstige waarheid is ; want tweemaal twee kan geen vijf zijn, en twee rechte lijnen kunnen niet tweemaal samenkomen ; en een deel kan niet zoo groot zijn als het geheel, en zoo meer (ten minste zoo schijnt het voor het oogenblik) — maar hoe wijzer menschen zijn, hoe minder zij praten over «kan niet». Het is een oppervlakkig en gevaarlijk woord dat «kan niet». En als de menschen het te veel gebruiken, dan is de koningin van al de feeën, die de vlooien laat bijten en de wolken donderen, en precies evenveel zorg heeft voor het eerste als voor

het tweede, — dan is die feeënkoningin in staat ze plotseling te verbazen, door ze te toonen, dat al zeggen zij dat ze niet kán, ze het tóch kan; en wat meer is, het zál doen, of ze het goedvinden of niet.

En daarom is het, dat er dozijnen en honderden van dingen zijn in de wereld, waarvan wij zeker zouden gezegd hebben, dat zij tegen de natuur waren, als wij ze niet alle dag voor onze oogen zagen gebeuren. Als de menschen nooit kleine zaadjes hadden zien opgroeien tot groote planten en boomen van een heel andere gedaante dan zij zelve, en deze boomen weêr nieuwe zaadjes voortbrengen, die ook weêr boomen worden, dan zouden zij gezegd hebben: «Dat is tegen de Natuur!» en zij zouden daar net zooveel recht toe hebben als wanneer zij nu zeggen, dat een heeleboel dingen niet kunnen bestaan.

Of veronderstel eens dat je een reiziger waart en uit vreemde landen kwaamt, en dat niemand ooit van een olifant gehoord had. En veronderstel dan, dat je hem wilde beschrijven en zeide: «Zoo is de vorm en het beenderstelsel van het beest, zoo zijn zijn pooten en zoo zijn snuit, zoo zijn zijn kiezen en zoo zijn slagtanden; en dit is de doorsneê van zijn schedel, meer als een paddestoel dan als een schedel, en zoo al voort; en hoewel het beest een achterneef is van het varken, en een heel verre bloedverwant van het konijntje, is hij toch de wijste van alle dieren, en kan alles, behalve lezen, schrijven en rekenen,» dan zouden de menschen zeker gezegd hebben: «Loop heen, je olifant is tegen de natuur», en ze zouden gedacht hebben dat je leugens vertelde, zooals de

Franschen dachten van le Vaillant, toen hij terug kwam in Parijs en vertelde, dat hij een giraffe geschoten had; en zooals de koning van de Kannibaaleilanden dacht van een Engelsch matroos, toen hij er van sprak, dat in zijn land het water marmer werd en de regen als veêren uit de lucht viel. En hoe wetenschappelijker zij zouden zijn des te meer zouden zij zeggen: «Uw olifant is een onmogelijk monster, geheel tegen alle ontleedkundige wetten in.» En hoe meer je dacht hoe minder je daarop antwoorden zoudt.

Het niet gelooven van de menschen in dingen die zij niet gezien hebben, is niet meer waard, dan het ongeloof van een wilde in een locomotief, omdat hij er nooit een door het bosch heeft zien hollen. Wijze menschen weten, dat het hun taak is de dingen te onderzoeken die er zijn en niet vast te stellen wat er niet is. En hoe wijzer ze zijn, des te minder zullen zij geneigd zijn om vol te houden, dat er geen waterkinderen zijn.

Geen waterkinderen! De wijzen van vroeger plachten te zeggen, dat alles wat op het land leefde zijn dubbelganger had in het water; en je zult zien dat dit, al is het nooit heelemaal waar, toch op zijn minst zoo waar is als een heele menigte stellingen die je in je leven nog hooren zult.

Er zijn landkinderen — waarom dan geen waterkinderen? Zijn er geen waterratten, watertorren, waterschildpadden, waterslakken, waterschorpioenen?

Zijn er ook geen zee-egels, zeeleeuwen, zeehonden, zeepaarden? En wat planten betreft, is er geen zee-

gras, geen waterkers, waterviolier, wateraloë en nog eindeloos veel meer?

«Ja maar, dat zijn allemaal bijnamen, de waterdingen zijn niet wezenlijk verwant aan de landdingen!»

Dat is niet altijd waar. In heel veel gevallen, zijn ze niet alleen van dezelfde familie, maar wezenlijk geheel dezelfde individuen. Weet je niet, dat de muggen en glazenmakers in het water leven tot zij van gedaante verwisselen, net als Tom? En als een waterdier kan veranderen in een landdier, waarom zou dan een landdier niet eens in een waterdier kunnen veranderen?

En als nu je neef Wijsneus bij je komt en zegt dat het toch niet kan, dan moet je je flink houden en vragen waar zijn microscoop is, want dat hij daar de verwonderlijkste gedaanteverwisselingen door zal kunnen zien. En als hij zegt, dat zulke gedaanteverwisselingen alleen bij de lagere dieren voorkomen, spreek hem dan eens van de verwonderlijke veranderingen die wij zelf ondergaan als wij geboren worden. En zegt onze Rede ons niet dat dié veranderingen niet de laatsten zijn, die wij zullen ondergaan? en dat wij hier op aarde niet meer zijn dan de kruipende rups, en hierna zullen worden tot de gevleugelde vlinder? De oude Grieken hadden dat al ingezien twee duizend jaar geleden en ik geef niet veel om je neef Wijsneus, als hij minder ziet dan zij.

Zóó moet je tegen hem spreken, tot hij kwaad wordt; en dan moet je zeggen, dat, als er geen

waterkinderen zijn, ze er behoorden te wezen, en daar kan hij dan zeker niet op antwoorden.

En intusschen, mijn beste jongen, spreek nooit tegen mij over wat er niet zijn kan of wat te wonderlijk is om waar te zijn, tot je een heeleboel meer weet dan al de beroemdste geleerden bij elkaâr. «Wij zijn schrikkelijk en wonderlijk gemaakt!» zei de oude David; en dat zijn wij ook, en dat is alles om ons heen, tot een gewone houten tafel toe. En zelfs is die tafel, zooals hij daar staat, een eenvoudig stuk dood hout, al zoo wonderlijk mogelijk, al kunnen er, zooals sommigen beweren, geen geesten door spreken en hem laten dansen en doen kloppen.

Spreek ik in ernst? Wel neen! Weet je niet, dat dit een sprookje is, allemaal dwaasheid en verbeelding, en dat je er geen woord van hoeft te gelooven, ook niet als het waar is?

Maar hoe of wat ook: dit gebeurde met Tom, en daarom deden de boschwachter en Sir John en de palfrenier, heel verkeerd dat zij zoo ongelukkig waren (ten minste Sir John) toen zij een zwart ding in het water vonden en zeiden dat het Tom's lijk was, en dat hij verdronken was. Zij hadden het heelemaal mis. Tom was springlevend en vroolijker en schooner dan hij ooit geweest was. De feeën hadden hem zoo grondig schoon gewasschen, dat niet alleen het vuil er af was, maar ook zijn heele schil, en aardige, kleine, echte Tom was er uitgewasschen, en zwom weg, zooals de kokerjuffertjes doen, als ze uit hun aardig kokertje van stokjes op steentjes kruipen, en hun huidje splijt en zij wegvliegen als

een mooi vlug insect met vier vleugels en lange pooten en sprieten. Maar die zijn dom! ze vliegen in de lamp als men de deur open laat. Wij willen hopen dat Tom wijzer is, nu hij veilig uit zijn vuil roetpakje is weggezwommen.

De goede Sir John kon dat echter allemaal niet weten, want hij had geen zoölogie gestudeerd en hij had maar in zijn hoofd dat Tom verdronken was. Toen zij in de leege zakken van zijn schil zochten en daar geen juweelen en geen geld in vonden, niets dan drie knikkers en een koperen knoop aan een touwtje — toen deed Sir John iets dat meer op huilen leek, dan iets wat hij ooit in zijn leven gedaan had; en hij deed zichzelf de bitterste verwijten, veel erger dan hij behoefde. En zoo huilde hij, en de palfrenier huilde, en de jager huilde, en de vrouw huilde, en 't kleine meisje, en de melkmeid, en de kindermeid — want het was een beetje háár schuld — en de Lady huilde, want al dragen de menschen pruiken, dan is dat nog geen reden dat ze geen hart hebben. Maar de boschwachter huilde niet; want hoewel hij zoo vriendelijk voor Tom geweest was den vorigen morgen, hij was zóó opgedroogd van het zoeken naar stroopers, dat er geen tranen meer uit hem te persen waren, evenmin als men melk uit leer kan persen; en Grimes huilde niet, want Sir John gaf hem honderd gulden, en die verdronk hij allemaal in één week. Sir John liet overal vragen naar Tom's vader en moeder, maar daar had hij in der eeuwigheid naar kunnen zoeken, want de eene was dood en de ander was een galeiboef. En het kleine meisje

wou een heele week lang niet met haar poppen spelen en ze kon arme kleine Tom maar niet vergeten. En de Lady liet heel gauw een mooie nieuwe grafsteen boven Tom's schilletje plaatsen op het kleine kerkhof te Vendale, waar al de oude Vendalers slapen op een rij tusschen de kalkrotsen. En de oude vrouw bracht er iederen Zondag een krans, tot zij zoo oud was, dat zij niet meer naar buiten kon, en toen deden de kinderen het voor haar. Maar zij zat te spinnen, al maar te spinnen, aan wat zij haar trouwjapon noemde en daarbij zong zij een heel oud liedje, een lief en treurig liedje. De kinderen begrepen de woorden niet recht, maar die waren ook niet de eigenlijke ziel van het liedje, dat was het lieve gezicht en de lieve stem van het oude vrouwtje en het lieve wijsje. En eindelijk werd zij zoo stijf en verlamd, dat de engelen haar moesten helpen; en zij hielpen haar, haar trouwjapon aantrekken en droegen haar over den Harthover-berg en nog een heel eind verder ook. En Vendale kreeg een nieuwe schoolmatres en wij hopen dat zij niet gediplomeerd was.

En al dien tijd zwom Tom in de rivier met zijn mooie kanten kraagje om, zoo vroolijk als een krekeltje en zoo flink als een pas gevangen zalm.

Als je nu mijn verhaal niet mooi vindt, ga dan maar naar school en leer je tafels, en kijk dan maar eens of je dat prettiger vindt. Sommige menschen vinden dat zeker.

Des te beter voor ons, zoo niet voor hen. Van alle soorten zijn er noodig, zeggen ze, om de wereld te vullen.

III.

Tom was nu een amphibie; en wat nog beter was, hij was schoon. Voor het eerst van zijn leven voelde hij, hoe prettig het is niets aan te hebben dan zichzelf. Maar hij genoot het alleen, hij wist het niet en dacht er ook niet over; juist als jij geniet van leven en gezondheid, zonder te denken dat je leeft en gezond zijt. En moge het nog lang duren voordat je er aan behoeft te denken!

Hij herinnerde zich niet, dat hij ooit vuil geweest was; hij herinnerde zich heelemaal niets meer van zijn vroeger verdriet, van moe zijn en honger en dorst hebben, of geslagen worden, of in donkere schoorsteenen kruipen. Sedert dat heerlijke slapen was hij alles vergeten van zijn meester en van Harthover en het kleine witte meisje, alles wat hem vroeger in zijn leven gebeurd was. En wat nog het best was, hij had al de leelijke woorden vergeten die hij van Grimes geleerd had en van de ruwe jongens waar hij vroeger mee speelde.

Dat is niet vreemd; want je weet, toen je in de wereld kwam en een land-kind werd, herinnerde je je ook niets. Dus waarom zou hij zich dan iets herinneren toen hij een waterkind werd?

Heb je dan vroeger geleefd?

Lieve kind, wie kan dat zeggen! Dat kan men alleen zeggen door zich iets te herinneren, dat gebeurde op de plaats waar wij vroeger leefden, en omdat wij ons niets herinneren weten wij ook niets. Maar als ik jou was, zou ik het gelooven. Want dan kan de groote Fee «Wetenschap», die waarschijnlijk nog heel veel jaren Koningin van al de Feeën zal zijn, je alleen goed en geen kwaad doen, en in plaats dat je dan, als sommige menschen, gelooven zult dat je lichaam je ziel maakt, alsof een stoommachine zijn eigen kolen zou maken, of, als meer andere menschen, dat je ziel niets met je lichaam te maken heeft, maar er ingestoken is als een speld in een speldekussen en er bij den eersten schok uit kan vallen, dan zul je in plaats daarvan gelooven, dat je ziel je lichaam maakt, juist als een slak zijn huisje. En voor de rest is het genoeg voor ons, er zeker van te zijn, dat of wij al of niet vroeger geleefd hebben, wij later weêr zullen leven, maar niet hoop ik, zooals arme kleine Tom deed. Want hij ging naar beneden in het water en ik hoop, dat wij naar boven zullen gaan, naar een geheel verschillende plaats.

Maar Tom was heel gelukkig in het water. Hij had zich droevig overwerkt in de landwereld, en om dat in te halen, had hij hier altijd vacantie, nog een heel langen tijd. Hij had niets te doen dan pleizier te hebben en naar al de mooie dingen te kijken, die te zien zijn in de prettige, koele waterwereld, waar de zon nooit te heet is en de vorst nooit te koud.

En wat at hij? Waterkers misschien, of watergruel. Maar van geen tiende van de waterschepsels weten wij wat zij eten, dus voor de waterkinderen zijn wij ook niet verantwoordelijk.

Soms ging hij langs de gladde kiezelwaterpaadjes en zag de krabbetjes in en uit hun holletjes gaan, zooals de konijntjes op het land; of hij klom op de rotskanten en zag er de zandpijpjes hangen bij duizenden, met hun aardige kopjes uitstekende; of hij ging in een stil hoekje en keek naar de kokerjuffertjes, die doode stokjes aten, zooals jij krentebrood eet, en hun huisjes maakten met zij en lijm. Het waren erg wispelturige juffertjes; geen dag bleven zij bij 't zelfde materiaal. Soms begon er een met steentjes en dan ging er een stukje groen tusschen, en dan vond zij een schelpje en dat ging er ook in; maar het schelpje leefde, en vond het niets prettig om voor huizenbouwen gebruikt te worden; het juffertje echter gaf het geen stem in de zaak, ruw en zelfzuchtig als ze was, zooals ijdele personen gewoonlijk zijn; dan nam zij een stukje rot hout, en daarna een mooi rose steentje, en zoo voort tot zij er uitzag als een lappedeken. Toen vond zij een lang strootje, vijfmaal zoo lang als zij zelf, en ze riep: «Hoera! mijn zuster heeft een staart, en ik wil er ook een hebben!» en zij stak het in haar rug, en stapte er heel trotsch meê rond, hoewel het heel lastig was. En toen werden de staarten daar in dien poel mode voor de koker-larven; en ze scharrelden allemaal rond met een lang stroo achter zich aan, en struikelden er over en verwarden er zich met hun

voetjes in, en dat was alles zoo bespottelijk, dat Tom er tranen om lachte, net als wij zouden doen. Maar zij hadden groot gelijk, weet je, want de mode moet men volgen, dat gaat niet anders.

Soms kwam hij op een stille, diepe plek, en daar zag hij de waterbosschen. Voor jou zouden het gewone waterplanten geweest zijn, maar je moet bedenken, dat Tom zoo klein was, dat alles voor hem wel honderdmaal zoo groot was als voor jou; denk maar aan een voorn bijvoorbeeld, die de kleine waterdiertjes ziet en vangt, die voor jou alléén zichtbaar zouden zijn door een microscoop.

En in het waterbosch zag hij de waterapen en watereekhoorns (zij hadden echter allemaal zes pooten) die vlug over de takken liepen. Er waren ook waterbloemen daar, bij duizenden, en Tom wou ze plukken, maar als hij ze aanraakte krompen ze ineen en werden tot een dot gelei, en hij merkte toen dat ze allemaal leefden, klokken en sterren en raadjes, en bloemen van de mooiste vormen en kleuren, en allemaal levend, en net zoo druk in de weer als Tom zelf. En hij begreep toen, dat er een heeleboel meer in de wereld was dan hij eerst gedacht had.

Er was ook een wonderlijk kereltje, dat boven uit een huis van ronde baksteentjes keek. Hij had twee groote raderen en een kleintje, vol met spaken, die al maar ronddraaiden, als de raderen van een dorschmachine, en Tom stond hem aan te staren om te weten wat hij met die machinerie zou gaan doen.

En wat denk je, dat hij deed? Steenen maken. Met zijn twee groote wielen haalde hij al de modder bij

«Soms kwam hij op een stille, diepe plek, en daar zag hij de waterbosschen.»

(Pag. 72.)

GUST VD W. PERNÉ

elkaâr die los in het water was; wat er voor lekkers in was stopte hij in zijn maag en at het op, en al de modder bracht hij in het kleine wieltje op zijn borst, dat eigenlijk een rond gaatje met tanden bezet was, en daar draaide hij het tot een net, hard, rond steentje; toen nam hij het en zette het boven op zijn huismuur, en begon toen weêr aan een ander. Wat zeg je nu van zoo'n knap baasje!

Tom vond hem ook knap; maar toen hij met hem praten wou, had het steenbakkertje het veel te druk met zijn werk om naar hem te luisteren.

Nu moet je weten, dat alle waterdingen kunnen spreken, niet zoo'n taal als de onze, maar zooals koeien en paarden en honden en vogels met elkaâr praten. En Tom leerde heel gauw hen te verstaan en net zoo te spreken als zij, zoodat hij heel prettig gezelschap had kunnen hebben als hij maar een goede jongen geweest was. Maar het spijt mij te moeten zeggen, dat hij veel leek op andere jongens, die heel graâg dieren plagen en kwellen, alléén voor de aardigheid. Sommige menschen zeggen, dat zij het niet helpen kunnen, dat het hun natuur is en dat het een bewijs is dat wij allemaâl oorspronkelijk van roofdieren afstammen. Maar of het hun natuur is of niet, jongens kùnnen het helpen en mòèten het kunnen helpen.

Want als zij leelijke streken hebben, net als apen, dan is het nog geen reden, dat wij hen daarom moeten toegeven zooals de apen, die niet beter weten. En als zij niet gehoorzamen en toch de arme onnoozele dieren kwellen, dan zal er een zekere oude dame

komen en hun precies geven wat zij verdiend hebben.

Maar Tom wist dat allemaal niet, en hij plaagde en pijnigde de arme waterdingetjes verschrikkelijk, tot ze allemaal bang voor hem waren en uit zijn weg bleven of in hun schulp kropen. En zoo had hij niemand om meê te praten of meê te spelen.

De waterfeeën waren natuurlijk erg met hem begaan, en hadden hem graâg aangesproken en hem gezegd hoe ondeugend hij was en hem geleerd hoe hij goed moest zijn; en dan hadden zij ook met hem gespeeld en pret gemaakt, maar het was haar verboden. Tom moest zijn les alléén leeren door eigen ondervinding, zooals heel veel dwaze en domme menschen dat ook moesten, al zijn er goede harten die er verdriet van hebben en ze zouden willen onderwijzen wat zij zelf moeten leeren.

Zoo vond hij eens op een dag een kokerjuffer en woù dat ze uit haar huisje keek, maar het deurtje was dicht. Hij had nooit vroeger een kokertje met een deurtje gezien, en wat moest die bemoeial toen doen? hij trok het open om te kijken wat de arme dame daarbinnen uitvoerde.

Wat een schandaal! Hoe zoudt jelui het vinden als iemand je slaapkamerdeur open brak om te zien hoe je er uitzag in je bed.

Zoo brak Tom het deurtje stuk, het mooie deurtje van zij, bezaaid met schitterende kristalletjes; en toen hij naar binnen keek, stak de juffer haar kopje er uit en het was precies een vogelkopje. Maar toen Tom tegen haar sprak kon ze niet antwoorden, want haar hoofd en mond waren stijf ingepakt in een

nieuw nachtmutsje van mooi rose vel. Al antwoordde zij niet, al de andere juffers deden het; want ze hielden haar handjes op en riepen: «O, jou ondeugende jongen! ben je alweêr bezig! Ze zou juist veertien dagen gaan slapen, en daarna zou zij voor den dag zijn gekomen met zulke prachtige vleugels, en daarmeê zou ze zijn gaan rondvliegen en dan een massa eieren gaan leggen. En nu maak jij haar deurtje kapot en zij kan het niet maken, omdat haar mond voor veertien dagen is vastgebonden en nu moet ze dood gaan. Wie heeft je toch hierheên gestuurd om ons zoo te plagen?»

Toen ging Tom maar weg. En hij schaamde zich dood, als alle kleine jongens die kwaad gedaan hebben en het niet willen weten.

Hij kwam aan een helder kommetje vol kleine forelletjes, en hij begon ze te plagen en probeerde ze te vangen, maar zij gleden tusschen zijn vingers door, en sprongen boven het water uit van angst; maar toen hij ze achterna zat, kwam hij dicht bij een groot hol onder den wortel van een els, en daar kwam ineens een geweldige oude forel uitzwabberen, tienmaal zoo groot als hij, en kwam precies tegen hem aan en ik weet nog niet eens wie van beiden het ergst schrikte.

Hij ging verder en voelde zich eenzaam en uit zijn humeur, en dat verdiende hij. Onder den overhangenden oeverkant zag hij een leelijk vuil schepsel zitten, zoowat half zoo lang als hij zelf, met zes pooten en een dikken buik, en een aller belachelijksten kop met twee groote oogen, precies het gezicht van een ezel.

«O,» zei Tom, «wat ben jij een leelijkert!» en hij begon gezichten tegen hem te trekken, maar toen kwam er een lange arm uitsteken met een tangetje aan het eind en pakte Tom bij zijn neus en hield hem goed vast ook.

«Au, au! laat los!» riep Tom.

«Laat jij mij dan met rust,» zei het malle schepsel, «ik wou splijten.»

Tom beloofde, dat hij hem met rust zou laten. «Waarom wou je splijten?» vroeg Tom.

«Omdat al mijn familie gespleten is en zij hebben mooie vleugels; nu wou ik ook splijten. Ik ben zeker, dat ik het doen zal. Ik *wil* splijten!»

Tom bleef stil staan en lette op. En het beest maakte zich dik, en pufte, en strekte zich stijf uit, en eindelijk, jawel, daar ging hij, zijn heele rug spleet open tot boven op zijn kop. En binnen uit kwam een allersierlijkst slank wezentje, heel zacht en fijn, maar erg zwak en bleek, als een kind dat heel lang ziek is geweest in een donkere kamer. Het bewoog zwakjes zijn pootjes en keek half beschaamd rond, als een meisje dat voor het eerst in een balzaal komt. En toen kroop het langzaam tegen een grashalm op tot boven het water.

Tom was zóó verbaasd, dat hij geen woord kon zeggen, maar hij keek zijn oogen uit. En hij ging ook naar boven in het water om te zien wat er verder gebeuren zou.

Toen het schepseltje in de warme zon zat, kwam er een wonderbare verandering. Het werd stevig en sterk, en op zijn lichaampje werden de mooiste kleu-

ren zichtbaar, en uit zijn rug kwamen vier groote vleugels van donker gaas, en zijn oogen werden zoo groot, dat zij zijn heele hoofd vulden en schitterden als diamanten.

«O, wat ben je mooi!» zei Tom, en stak zijn hand uit om het te vangen.

Maar het ding zwierde naar boven en bleef even zweven op zijn vleugels, en toen ging het zonder eenige vrees vlak bij Tom zitten.

«Neen,» zei het, «je kunt mij niet vangen. Ik ben nu een libel, en ik ga dansen in den zonneschijn en zweven over het water, en ik zal een vrouw vinden, zoo mooi als ikzelf. Hoera!» en hij zweefde heen.

«O, kom toch terug, kom terug!» riep Tom. «Ik heb niemand om meê te spelen, ik ben zoo alleen. Als je terugkomt, zal ik nooit meer probeeren je te vangen.»

«Dat kan mij niet schelen, want je kunt het toch niet. Maar als ik een beetje rondgekeken heb zal ik terugkomen en een praatje met je maken over wat ik al zoo op mijn reis gezien heb. O, wat een groote boom is dat, en wat een groote bladen!»

Het was maar een dokkeblad, maar de glazemaker had nooit iets anders gezien dan waterplanten, en daarom leek het hem zoo groot. En hij was ook erg bijziende en kon geen el verder zien dan zijn neus, zooals een heeleboel volwassen menschen, die niet half zoo mooi zijn.

De libel kwam terug en babbelde druk tegen Tom; hij was een beetje grootsch op zijn mooie kleuren en

lange vleugels, maar hij was dan ook vroeger een heel leelijk monstertje geweest en dat mag hem verontschuldigen. Hij vertelde ook graag van al het moois dat hij gezien had, en Tom vond het prettig er naar te luisteren, want hij was alles van vroeger vergeten. Zoo werden ze dikke vrienden.

En ik ben blij te kunnen zeggen, dat de lessen van dien dag Tom veel geleerd hadden, zoodat hij heel lang geen dieren meer plaagde; daardoor werden de kokerjuffers ook weêr heel mak, en vertelden hem hoe zij haar huisjes maakten, en van huidje verwisselden en vleugels kregen; en Tom begon te verlangen dat hij ook een ander huidje en vleugels kreeg evenals zij.

Met de forellen kwam het ook weêr in orde — want forellen vergeten heel gauw angst of pijn — en Tom speelde hond en hazen met hen, dol gezellig; en hij probeerde even als zij boven het water uit te springen, maar dat lukte nooit. Het aardigste vond hij, hen te zien snappen naar de vliegen, terwijl zij al maar rondzwommen onder de schaduw van een grooten eik, waar de torren, flap! in 't water vielen en groene rupsen zich aan touwen van de takken lieten afzakken zonder eenige naspeurlijke reden, en zich weêr opheschen, terwijl zij het touw als een bol tusschen hun pooten oprolden; een heel knappe koorddansers-kunst, die Blondin en Liotard ze zeker niet na zouden doen; maar waarom ze zich zooveel moeite gaven, weet ik ook weêr niet, want zij moeten er niet van leven, zooals Blondin en Liotard, die daarom dagelijks hun nek er aan wagen op een touw.

En Tom pakte ze wel eens als zij juist het water raakten, en dan gaf hij ze aan zijn vrienden de forellen ; dat was misschien niet heel vriendelijk voor de rupsen, maar men moet zijn vrienden toch helpen. Vliegen ving hij ook, maar daar hield hij gauw meê op, want hij leerde er toevallig een kennen, en vond het een aardig, vroolijk kereltje. Zoo gebeurde het, en 't is heusch waar.

Hij lag eens boven op het water zich te koesteren in de zon en ving beestjes om de forellen meê te voeren ; 't was een heete dag in Juli ; toen zag hij een nieuw soort, een donker grijs sjappie met een bruin hoofd. 't Was een heel klein kereltje, maar hij maakte van zichzelf wat hij kon, zooals dat behoort als men zoo min is : hoofdje schuin, vleugeltjes op, staartje in de lucht en de twee borsteltjes aan 't eind van 't staartje koket naar boven, zoodat hij een branietje leek van 't eerste water. En een brutaal rakkertje was 't ook, want inplaats van te schrikken sprong hij op Tom's vinger en zat daar zoo dapper als negen snijdertjes, en hij riep met het fijnste, schrilste piepstemmetje dat je ooit gehoord hebt :

«Heel vriendelijk van u, maar ik heb het nog niet noodig !»

«Wat niet ?» vroeg Tom.

«Uw been, dat u zoo vriendelijk was voor mij uit te steken ; ik moet even naar mijn vrouw gaan kijken : niets zoo lastig als familie ! (Het luie snuitertje deed heelemaal niets en liet zijn vrouw al de eieren alléén leggen. Houdt u het maar precies zoo

tot ik terugkom, dan zal ik er met genoegen gebruik van maken!» en weg was hij.

Tom vond hem een vrij koel personage; na vijf minuten kwam hij terug en zei:

«O, werd u moê van 't wachten? Uw andere been is trouwens even goed.»

En hij ging op Tom's knie zitten en ratelde maar aldoor met zijn piepstemmetje:

«En woont u in 't water? Een min soort plaats om in te leven! Ik heb er ook gewoond, en zag er vies en schooierig uit. Toen werd ik fatsoenlijk en kwam naar boven en trok dit grijze pakje aan; 't is een net pakje, vindt u niet?»

«Ja, netjes en rustig,» zei Tom.

«Ja, fatsoenlijk en netjes en rustig moet men zijn als men huisvader wordt. Maar ik geef er de brui van. Ik heb de laatste week genoeg gedaan om mijn verdere leven te rusten. En ik ga een balpakje aantrekken en een mooie jongen zijn, en wat pretmaken en een beetje dansen. Waarom zou iemand geen pleizier hebben als hij er kans toe ziet?»

«En wat moet er dan van je vrouw worden?»

«Mijn vrouw? O, die is dom en leelijk en denkt alleen aan eieren leggen. Als ze meê wil gaan dan mag ze, en wil ze niet, dan ga ik alléén, — kijk, — daar ga ik!»

En hij werd bleek, toen heelemaal wit.

«Je bent ziek!» zei Tom. Maar hij antwoordde niet.

«Je bent dood!» zei Tom, en hij bekeek hem terwijl hij op zijn knie zat, zoo wit als een geest.

«Neen, dat ben ik niet!» piepte een schril stemmetje boven zijn hoofd.

«Hier ben ik, in mijn balpakje, en dat is mijn huid! Ha, ha! dat doe je mij niet na!»

En dat kon Tom ook niet, en geen van alle goochelaars in de wereld. Want het kereltje was pardoes uit zijn vel gesprongen, en dat stond nog op Tom's knie, precies of het nog leefde.

«Ha, ha!» lachte hij, en danste op en neêr, altijd door in beweging, of hij de St. Vitus-dans had.

«Ben ik nu geen mooie jongen?»

En dat was hij zeker; want zijn lichaam was wit en zijn staart oranje, en zijn oogen hadden alle kleuren van een pauweveêr.

En het grappigste was, dat de borsteltjes aan het eind van zijn staart wel vijfmaal zoo lang waren als te voren.

«Ziezoo,» zei hij, «nu ga ik de wereld in, ik heb niet veel noodig om van te leven, want ik heb geen mond en geen binnenste, ik kan dus nooit honger hebben en ook geen maagpijn.»

En zoo was het. Hij was droog en koud en leeg als een penneschacht, en dat verdienen zulke verwaande gekjes ook.

Maar inplaats van zich te schamen over zijn holle wezen, was hij er nog heel trotsch op ook, zooals veel van die mooie jongens; en al dansend en dwarrelend begon hij te zingen:

«Mijn vrouwtje danst, ik zing er bij,
Leev' joligheid en vreugd!
Zet nu de suffe zorg op zij,
Want dàt alleen is deugd!»

En op en neer danste hij drie dagen en drie nachten aaneen, tot hij zoo moê werd, dat hij in het water viel en wegdreef. En Tom heeft nooit geweten wat er van hem geworden is, en hemzelf kon het niet schelen; want Tom hoorde hem tot het laatst toe zingen, terwijl hij wegdreef: «De suffe zorg op zij-ij-ij!» En als 't hemzelf niet schelen kon, wien dan wel?

Eens op een dag had Tom een nieuw avontuur. Hij zat op een waterlelieblad met zijn vriend den glazenmaker en keek hoe de muggen dansten. De libel was stil en slaperig, want het was een heete en zonnige dag. De muggen dansten heel vroolijk een voet boven zijn hoofd. Toen kwam er een dikke, zwarte vlieg vlak bij hem zitten en begon zijn gezicht te wasschen en zijn haar te kammen met zijn pooten. Opeens hoorde Tom een wonderlijk geluid stroomop in de rivier — het was een soort koeren, en grommen, en janken, en piepen, alsof men twee tortelduiven, negen muizen, drie marmotjes en een blind, jong hondje bij elkaar in een zak had gedaan, en toen weg was geloopen en ze het samen liet uitvechten.

Hij keek over het water, en toen zag hij iets dat even gek was als het geluid: een groote bal, om en om duikelende stroomaf; soms leek het zacht bruin bont, en soms was het schitterend als glas; en het was toch geen bal; want nu eens ging het los en in stukken uit elkaar, en dan kwam het weer samen; en het geluid werd hoe langer hoe sterker. Tom vroeg aan den glazenmaker wat het zijn kon, maar die was natuurlijk te kippig en zag niets, hoewel 't geen tien el ver was. Toen dook Tom netjes onder, om zelf hoogte

«Hij zat op een waterlelieblad met zijn vriend den glazenmaker.» (Pag. 84.)

GUST. VD WALL PERNÉ

te gaan nemen, en toen hij dichtbij was, bleek de bol te bestaan uit vier of vijf prachtige schepseltjes, allemaal veel jonger dan Tom, die buitelden en doken en draaiden en worstelden en vochten en speelden, alles zoo allerliefst als men zich maar verbeelden kon. En als je het nooit gezien hebt, vraag dan maar aan ieder die het weten kan, of otters, die in het water spelen, niet de vroolijkste, vlugste, bevalligste schepseltjes zijn die men zien kan.

Maar toen de grootste van hen Tom zag, schoot ze de anderen vooruit en zei zoo vinnig mogelijk in de watertaal: «Gauw kinderen, daar is wat lekkers te eten!» en ze kwam op armen Tom af met een paar oogen zòò valsch, en een stel zùlke scherpe tanden in haar grijnzenden bek, dat Tom, die haar eerst heel mooi had gevonden, begon te denken: «mooi is wie mooi doet!» en gauw tusschen de waterleliestengels wegdook; toen draaide hij zich om en trok leelijke gezichten tegen haar.

«Kom er uit!» zei de kwaadaardige oude otter, «of het zal je slecht vergaan.» Maar Tom keek naar haar tusschen twee dikke wortelstokken, en schudde er aan zoo hard als hij kon, al dien tijd de afschuwelijkste gezichten trekkende, juist zooals hij het vroeger deed tegen de oude vrouwen door de tralies van het hek. Het was niet heel beschaafd, maar je weet, zijn opvoeding was nog niet afgeloopen.

«Kom maar mee, kinderen!» zei de otter verachtelijk. «'t Is toch de moeite van 't eten niet waard. 't Is zoo'n leelijke salamander, die niemand eet, niet eens die gemeene snoeken in den vijver!»

«Ik ben geen salamander!» zei Tom. «Salamanders hebben staarten.»

«Je bent een salamander,» zei de otter heel secuur, «ik zie duidelijk je twee handen, en ik weet dat je een staart hebt.»

«En ik zeg van niet,» zei Tom, «kijk maar.»

En hij draaide zijn aardig klein lichaampje heelemaal rond; en het is waar, dat hij net zoo min een staart had als jij of ik.

De otter had zich er uit kunnen redden door te zeggen, dat hij dan een kikvorsch was; maar als heel veel menschen, hield ze vol als ze eenmaal iets gezegd had tegen beter weten in, en daarom antwoordde zij:

«Ik zeg, dat je een salamander bent, en daarom ben je het, en dus geen fatsoenlijk eten voor zulk een net, deftig volk als ik en mijn kinderen. Je moogt daar blijven tot de zalmen je opeten,» — ze wist, dat de zalmen het niet doen zouden, maar ze wilde Tom bang maken. — «Zij zullen jou eten, en wij eten de zalmen weer, ha, ha!!» en de otter lachte met zulk 'n leelijken valschen lach — als je misschien wel eens zult hooren; en de eerste keer dat je het hoort, zul je zeker denken dat het een kobold is.

«Wat zijn zalmen?» vroeg Tom

«Visschen, jou salamander! Lekkere visschen om te eten. Zij zijn de vorsten van de visschen, en wij zijn de vorsten van de zalmen,» en zij lachte weêr. «Wij jagen ze heên en weêr, en dan drijven wij ze in een hoek, domme dingen! Zij zijn zoo trotsch, en

ze verschrikken de kleinere visschen, tot zij ons zien komen; en dan worden ze in eens o, zoo mak, en wij vangen ze; maar we eten ze niet, dank je lekker, wij bijten alleen maar hun zachte strot af en zuigen het zoete sap uit. — Heerlijk!» — en zij likte hare valsche lippen af — «en die uitgezogen is gooien wij weg en nemen weêr een andere. Zij zullen al gauw komen, kinderen! ik ruik den regen al, van den zeekant af, hoezee! versche, zachte zalm, en allerlei lekker eten, den heelen dag door!»

En de otter werd zóó trotsch, dat ze tweemaal over haar kop buitelde en toen stond ze recht overeind, half boven het water en grinnikte als een Cheshire kat.

«En waar komen ze vandaan?» vroeg Tom, die aardig bang begon te worden.

«Uit de zee, salamander! de groote, wijde zee; waar ze konden blijven en veilig zijn. Maar uit de zee komen die stoethaspels en zwemmen ver de rivier op; en wij loeren dan op hen en als ze weêr teruggaan, gaan wij ze achterna. En dan visschen wij baars en andere zeevisch, en wij hebben een goed leven aan de kust, en we spelen en rollen in de golven, en slapen knus in de warme, droge spleten. Ja, kinderen, dat is ook een vroolijk leven! als die akelige menschen er maar niet waren.»

«Wat zijn menschen?» vroeg Tom; maar eigenlijk scheen hij het al te weten, vóórdat hij het vroeg.

«Tweebeenige dingen, salamander, en nu ik je goed zie, lijken ze waarachtig wel een beetje op jou, als je geen staart hadt,» — (zij had het er nu eenmaal op gezet, dat Tom een staart zou hebben) — «maar ze

zijn vaak grooter — des te erger voor ons! — en ze vangen de visch met haken aan touwen, die wij soms in onze voeten krijgen, en ze zetten potten bij de rotsen om kreeften te vangen. Ze hebben mijn armen goeden man doodgestoken, toen hij eten voor mij was gaan zoeken. Ik lag ziek tusschen de rotsen en wij beleefden een slechten tijd, want de zee was altijd onstuimig en er kwam geen visch. Maar ze staken hem dood, arme kerel! ik zag hoe ze hem op een stok wegdroegen. En ter wille van jelui, kinderen, heeft hij zijn leven verloren, goed gehoorzaam schepsel dat hij was!»

En de otter werd zóó sentimenteel (want otters kunnen heel sentimenteel zijn als zij willen, zooals een heeleboel menschen, die tegelijk wreed en gulzig zijn en voor niemand goed) dat zij plechtig wegzeilde, en Tom kreeg haar dien dag niet meer te zien. 't Was voor haar maar goed ook, dat zij wegzwom, want, nauwelijks was zij uit het gezicht, of er kwamen zeven nijdige, kleine terriërs, snappende en snuffelende, woelende en plassende allemaal om de otter. Tom kroop gauw tusschen de waterlelies, tot zij weer weg waren; hij kon niet weten, dat het de waterfeetjes waren, die hem kwamen helpen.

Hij moest altijd maar denken aan wat de otter gezegd had van de groote rivier en de breede zee. En hij begon te verlangen die te zien. Waarom wist hij niet, maar hij werd ontevreden met het kleine benauwde watertje, waar hij in leefde. en met alles wat er in was; hij wou er uit, de wijde wereld in om al de wonderen te zien, waarvan zij zeker vol was.

En toen nam hij het besluit naar de rivier te zwemmen. Maar de rivier was heel laag en toen hij door eene ondiepte kwam, kon hij niet onder water blijven, want er was geen water. En de zon brandde zijn rug en hij voelde zich ziek; toen ging hij stilletjes maar terug naar zijn poel, en daar bleef hij nog een heele week liggen.

En toen, het was de avond van een zeer heeten dag, zag hij een mooi gezicht.

Hij was den heelen dag suf geweest en de forellen ook, want zij hadden zich geen duimbreed willen verplaatsen om een vlieg te vangen, hoewel er duizenden boven het water waren; ze bleven maar liggen dommelen onder water in de schaduw van de steenen; en Tom dommelde ook, dicht tegen de steenen aangekropen, die lekker zacht en koel waren: het water was zoo warm!

Maar tegen den avond werd het plotseling donker; Tom keek op en zag een dek van zwarte wolken, dat over de vallei hing, vlak boven zijn hoofd, aan weerszijde rustende op de rotsen. Hij was niet bepaald bang, maar heel stil, alles was zoo stil. Toen vielen enkele groote regendroppels recht neer in het water, één kwam er op zijn neus en hij dook gauw onder.

En toen rolde de donder en flitste de bliksem zigzag over het dal heên en weêr; en het was of de rotsen in het water schudden; Tom keek er naar door het water heên en dacht, dat hij nog nooit zoo iets moois gezien had.

Maar uit het water durfde hij zijn hoofd niet op-

steken; want de regen stroomde bij emmers en de hagel hamerde als kogels op de rivier en karnde het water tot schuim, en hooger en hooger en hooger steeg het, en sneller en sneller ging de stroom. Troebel werd het water, vol met stokjes en kevers, en strootjes en wormen, en zand en mos, en bloedzuigers en dits en dats en van alles wat, genoeg om negen museums te vullen.

Tom kon het haast niet houden tegen den stroom en klemde zich vast aan de rotsen; maar de forellen namen het anders op: zij schoten tusschen de steenen uit en begonnen de torren en bloedzuigers in te slokken op een aller onsmakelijkste, gulzige en kibbelige manier, en zij zwommen rond met groote pieren half uit hun bek hangende, waarmeê zij zich haastig wegmaakten.

En nu, bij het lichten van den bliksem, zag Tom weêr iets anders, — den geheelen bodem bedekt met groote palingen, wentelende en kronkelende stroomaf en weg. Weken lang hadden zij in de rotsholen en spleten verborgen gelegen en ingegraven in den modder. Tom had ze maar heel zelden gezien, een enkele keer in den nacht; maar nu waren ze er allemaal uit, en schoten hem zoo woest voorbij dat hij bang werd. En in 't voorbij komen hoorde hij hen zeggen: wij moeten voortmaken, gauw! Wat een lekkere onweêrsbui! Gauw naar zee! naar zee!

En toen kwam de otter voorbij met haar heele broed, meêgesleurd en voortgestuwd met een vaart; en toen zij Tom in 't oog kreeg, riep ze: «Nu is 't je tijd, salamander, als je de wereld wilt zien! Kom

kinderen, laat die voddige palingen maar schieten, morgen krijgen wij zalm. Naar zee, naar zee!»

Toen kwam een schitterende lichtstraal, en even zag hij, in het duizendste van een seconde — maar hij was er heel zeker van — drie mooie, kleine, witte meisjes, de armen om elkaârs schouders; zij dreven met den stroom meê en zongen: «Naar de zee, naar de zee!»

«O, wacht! wacht op mij!» riep Tom, maar ze waren al weg. Hij hoorde nog hun lieve, heldere stemmetjes door stroom en donder heên: «Naar de zee, naar de zee!»

«Naar de zee?» zei Tom, «alles gaat naar de zee; dan ga ik ook, atjuus forellen!» Maar de forellen waren zoo hevig aan 't slobberen en slokken, dat ze niet antwoordden, dus 't afscheid werd hem bespaard.

En nu ging het voort, meê met den ruischenden stroom bij het lichtflikkeren van den donderstorm, langs rotsen waar de fijne berkentakjes als franje afhingen, het eene oogenblik licht als bij dag, en op eens weêr donker als bij nacht; langs duistere oeverholten, waar de groote forellen uitschoten naar Tom, die hen lekker leek om te eten; maar ze moesten met een sip gezicht weêr terug, en met een uitbrander van de feeën, dat ze het waagden een waterkind te willen aanvallen. Voort ging het, door stroomversnellingen en watervallen, waar Tom bijna blind en doof werd van het spatten en schuimen en bruisen; door breede krommingen, waar de waterlelies schudden en hare bladeren flapten onder storm en hagel; door slapende dorpen, onder donkere brug-

bogen en verder en verder, naar de zee. Tom kon niet stilhouden en hij wilde ook niet; hij woû de groote wereld zien en de zalmen en de golven, en de wijde, wijde zee. En toen het daglicht kwam was Tom in de breede zalmrivier.

En wat was het voor een rivier, de zalmrivier van Harthover?

Bijna 300 voet breed was zij, en stroomde over hare kiezelbedding afwisselend met wijde diepten als kolossale vijvers en breede ondiepten; soms gedekt door eiken en esschen, dan weêr langs lage rotsen van zandsteen; ook groene weilanden soms en mooie parken, en langs een groot huis van grijzen steen; en daarboven bruine heidevelden, met hier en daar in de verte tegen de lucht de rookende schoorsteen van een kolenmijn.

Maar Tom dacht niet over de rivier, zijn éénige gedachte was: de zee. Toen kwam hij aan een plaats, waar de rivier zich verwijdde tot een breede stille ondiepte, zoo breed en wijd, dat Tom, toen hij zijn hoofd boven water stak, er niet over heen kon zien.

Daar bleef hij stil; hij werd een beetje bang. «Dit is zeker de zee,» dacht hij. «Wat een breede plaats is het: als ik verder ga, verdwaal ik zeker, of een vreemd ding zal mij bijten. Ik zal hier wachten en uitkijken naar de otter of de palingen of iemand anders, die mij zeggen kan, hoe ik gaan moet.»

Hij ging een eindje terug, tot de plaats waar de rivier in de ondiepte overging en keek of er iemand kwam; maar de otter en de palingen waren al mijlen verder met den stroom.

En hij wachtte en sliep, want hij was moê van zijn nachtreis, en toen hij wakker werd was het water minder troebel; het had nu een mooie ambertint, maar de rivier was nog heel hoog. En toen zag hij iets, dat hem deed opspringen, want hij voelde in eens, dat dat een van die dingen was waarom hij was gekomen.

Zulk een visch! tienmaal zoo groot als de grootste forel, en honderdmaal zoo groot als Tom; en hij zwom tegen den stroom op zoo vlug als Tom stroomaf had gezwommen.

Zulk een visch! Glinsterend zilver van kop tot staart, met hier en daar een donkerroode vlek; een groote hoekige neus, een breede krullende lip, een groot helder oog, dat rond keek trotsch als een koning, en links en rechts het water overzag alsof het alles zijn domein was. Dat moest die zalm zijn, de koning van alle visschen.

Tom was zóó bang, dat hij in een holletje weg wou kruipen, maar daar was geen reden voor; want een zalm is een «gentleman» en als een echte gentleman ziet hij nobel en fier, maar hij zoekt met niemand twist en gaat zijn eigen weg en de ruziemakers laat hij links liggen. De zalm keek hem recht in het gezicht en ging toen door, alsof hij er niet was, met een enkelen zwiep van zijn staart, die het water deed schuimen. Na een paar minuten kwam er weer een, en toen vier of vijf en zoo voort; en die gingen allen Tom voorbij tegen den waterval in, met forsche rukken van hun zilveren staart; soms sprongen ze uit het water over een rotsblok, en dan schitterden ze een oogenblik prachtig in de zon. En Tom vond

het zoo heerlijk, dat hij er wel den heelen dag naar had willen kijken.

Op het laatst kwam er een, die veel grooter was dan al de anderen, maar hij zwom langzaam en bleef iedere keer stil en keek achter zich, en scheen met iets vervuld te zijn. En Tom zag, dat hij een andere zalm scheen voort te helpen, een bijzonder mooie, zonder één vlek, in zilver gekleed van neus tot staart.

«Lieve,» zei de groote visch, «je ziet er zwak en erg vermoeid uit, je moet je niet overspannen. Kom, rust wat uit achter die rots,» en hij duwde haar zoetjes met zijn neus naar de rots waarachter Tom zat.

Ge moet weten, dat het de zalm zijn vrouw was. Want als een gentleman, kiest de zalm zijn eigen vrouw, en is trouw aan haar, en werkt voor haar, en vecht voor haar, zooals het de plicht is van een gentleman; en daarin verschilt hij veel van die ruwe gasten, de voorn en de karper en de snoek, die geen hoogere gevoelens hebben en geen zorg dragen voor hun vrouwen.

Toen zag hij Tom, en een oogenblik keek hij hem toornig aan, alsof hij hem bijten wilde.

«Wat doe je hier?» vroeg hij boos.

«O, doe mij geen kwaad!» zei Tom. «Ik wou alleen maar naar u kijken; ik vind u zoo mooi!»

«O!» zei de zalm statig, maar heel beleefd. «Neem mij niet kwalijk, mijn vriendje, ik zie nou pas wat je bent. Ik heb een paar keer te voren zulke schepseltjes gezien als jij bent, en vond ze heel aangenaam en goed gemanierd. En een van hen heeft mij zelfs

een vriendelijkheid bewezen, die ik later hoop te kunnen beantwoorden. Ik hoop, dat wij u hier niet in den weg zijn. Zoo spoedig deze dame is uitgerust, zullen wij onze reis voortzetten!»

Wat een beleefde oude zalm was dat!

«Heeft u dus wel eens zoo'n ding als ik gezien?» vroeg Tom.

«Heel dikwijls, mijn waarde. Den vorigen nacht was er nog een aan den riviermond, die mij en mijne vrouw waarschuwde dat daar zalmnetten waren, en het wees ons hoe wij er langs moesten zwemmen, op een heel lieve en beleefde manier.»

«Zijn er dus kinderen in de zee!» riep Tom, en hij klapte in zijn handjes van plezier. «Dan zal ik eindelijk iemand hebben om mee te spelen, wat zal dat heerlijk zijn!»

«Waren er geen kinderen in de rivier?» vroeg de zalmdame.

«Neen, en ik was zoo eenzaam. Ik dacht den vorigen nacht, dat ik er drie zag, maar zij waren in een oogenblik weg, naar de zee toe. Toen ging ik ook; want ik had niets om mee te spelen dan kokerjuffers en glazenmakers en forellen.

«O!» zei de zalmdame, «wat min gezelschap!»

«Lieve!» zei de oude zalm, «hij mag in min gezelschap zijn geweest, maar hij heeft toch niet hun manieren overgenomen.»

«Neen, dat heeft hij zeker niet, het arme schaap; maar hoe droevig om te moeten leven met kokerjuffers, dieren met zes pooten, afschuwelijk! en dan glazenmakers!»

«Men kan ze niet eens eten; ik heb het ééns geprobeerd, ze zijn hard en leeg! En forellen, wat dàt zijn weet iedereen!»

En zij krulde haar lip om met eene vernietigende verachting, en haar man krulde ook zijn lip en zag zoo trotsch als Alcibiades.

«Waarom heeft u zoo'n hekel aan forellen?» vroeg Tom.

«Mijn waarde! wij noemen ze niet eens als wij het kunnen laten; want het spijt ons het te moeten zeggen, zij zijn bloedverwanten van ons; maar zij doen ons geen eer aan. Jaren geleden waren zij precies als wij, maar zij waren zóó luî, zóó laf en zóó gulzig, dat in plaats van ieder jaar naar zee te gaan om de wereld te zien en sterk en vet te worden, zij liever bleven waar zij waren, en rondscharrelden in kleine stroompjes, en wormen en larven aten; maar zij zijn er behoorlijk voor gestraft, want zij zijn leelijk geworden en bruin, en gevlekt en klein; en ze zijn zelfs zóó in hun smaak achteruit gegaan, dat ze feitelijk onze kinderen eten.»

«En zij zijn onbeschaamd genoeg om weêr met ons te willen aanbinden,» ging de dame voort, «ik heb er zelfs een gekend, die een huwelijksvoorstel deed aan een zalmfreule, zoo'n klein, brutaal monster!»

«Ik heb reden te hopen,» zei de heer, «dat zeer weinig dames van ons ras zich zouden verlagen, naar zulk een schepsel een oogenblik te luisteren. Als ik iets dergelijks zag gebeuren, zou ik het mijn plicht rekenen hen op de plaats te dooden.»

En dat zei de oude zalm zoo trotsch als een Spaansch hidalgo, en hij zou het gedaan hebben ook. Want ge

moet weten, dat er geen verbitterder vijanden zijn dan die van één ras; en dat een zalm neêrziet op een forel, als sommige grooten neêrzien op sommige kleinen, omdat zij juist genoeg op hen lijken om niet geduld te kunnen worden.

IV.

De zalmen zwommen weêr weg, de rivier op; maar Tom had hen nog eerst gewaarschuwd voor de boosaardige oude otter, en toen zwom hij de rivier af, langzaam en voorzichtig. Hij had er heel wat dagen voor noodig, want het was nog ver; en misschien zou hij er nooit gekomen zijn, als de feeën hem niet geleid hadden, zonder dat hij hare lieve gezichten zag en hare zachte handen voelde.

Op zijn reis had hij een vreemd avontuur:

Het was een heldere, stille Septembernacht; de maan scheen zoo licht door het water heên, dat hij er niet van slapen kon, hoewel hij zijn oogen vast dichtkneep. Hij steeg toen naar boven, en zat op het puntje van een rots en keek naar de gele maan; en hij woû wel eens weten wat dat toch was, en dacht dat zij naar hem keek. En hij zag hoe het maanlicht als vloeiend goud over de rimpels van het water gleed; en hij keek naar de zwarte dennetoppen, en de zilverrijp op het gras, en hij luisterde hoe de uil riep, de roerdomp dreunde, de vos blafte, en de otter lachte; en hij rook den fijnen, scherpen boschgeur, en hij voelde zich heel gelukkig, hoewel hij niet kon

zeggen waarom. Jelui zoudt natuurlijk heel koud zijn geworden, als je in een Septembernacht op een rots had gezeten, piernaakt. Maar Tom was een waterkind en voelde net zoo min koû als een visch.

Toen zag hij op eens iets heel moois.

Een helder rood licht bewoog zich langs den waterkant, en wierp zijn rood schijnsel in het water. En Tom, dat nieuwsgierig rakkertje, moest er bij zijn, en zwom zoo gauw hij kon naar den kant; en hij ontmoette het licht, waar het stil bleef boven een ondiepe stroomversnelling om den hoek van een lage rots.

En daar, onder het licht, lagen vijf groote zalmen; zij staarden in de vlam, met hun groote puiloogen, en bewogen hun staarten alsof zij het heel mooi en heel prettig vonden.

Tom kwam naar boven om dit wondere licht van naderbij te zien, en plaste even.

Toen hoorde hij een stem zeggen:

«Daar kwam een visch naar boven.»

Hij wist niet wat de woorden beteekenden, maar de klank scheen hij te kennen en ook de stem, die ze sprak, en hij zag aan den oever drie groote tweebeenige schepsels; één hield het licht dat flikkerde en spatte, de ander een langen stok. En Tom wist dat het menschen waren, en hij was bang en kroop weg in een hol onder de rots, vanwaar hij zien kon wat er gebeurde.

De man met de fakkel boog zich over het water en keek er nadenkend in, en toen zei hij:

«Dien grooten baas moet je hebben, hij weegt wel over de vijftien pond, houdt den stok ferm.»

Tom begreep dat er gevaar was en had graag dien dommen zalm gewaarschuwd, die maar al in het licht keek of hij betooverd was. Maar voor hij nog wist of hij het doen zou, ging op eens de stok naar beneden; een vreeselijk gespartel en geplas volgde, en toen zag Tom dat de arme zalm midden door geprikt was en uit het water werd gelicht.

Maar toen sprongen er van achteren drie andere mannen op den eersten, en er werd geschreeuwd en gevochten en geslagen, en er werden woorden gezegd die Tom zich herinnerde vroeger gehoord te hebben, maar nu rilde hij er van, en zij maakten hem angstig; want hij voelde, dat zij vreemd waren en leelijk en akelig. En het kwam alles in zijn herinnering terug. Het waren menschen, en zij vochten; een woest wanhopig vechten, zooals Tom het vroeger maar al te dikwijls gezien had.

En hij hield zijn ooren dicht en wou wegzwemmen; hij was heel blij, dat hij een waterkind was, en niets meer te maken had met die akelige vuile mannen met slechte kleêren en slechte woorden; hij durfde niet uit zijn hol voor den dag te komen, terwijl de rots nog schudde onder het stampen van de voeten en het worstelen van de stroopers met de wachters.

Op eens was er een vervaarlijk geplas en geflikker en een gesis, en toen was alles stil.

In het water dicht bij Tom was een van de mannen gevallen, die met het licht. Hij zonk in de rivier en de stroom rolde hem om en om. Tom hoorde de mannen boven zich loopen, alsof zij hem zochten,

maar hij dreef in een diepe holte, en lag daar heel stil, en zij konden hem niet vinden.

Tom wachtte een langen tijd, tot alles stil was, en toen keek hij uit en zag den man liggen; hij nam al zijn moed bij elkaar en zwom er heen. «Misschien,» dacht hij, «heeft het water hem doen in slaap vallen net als mij.»

Hij ging nog dichter bij, hij werd hoe langer hoe nieuwsgieriger, maar wist niet waarom. Hij *moest* naar hem kijken; hij zou het heel stil en voorzichtig doen, natuurlijk, en hij zwom rondom hem heen, dichter en dichter bij, en toen de man niet bewoog, kwam hij eindelijk vlak bij en keek hem in zijn gezicht.

De maan scheen zoo helder, dat Tom iederen trek van zijn gezicht kon zien, en terwijl hij keek, kwam langzaam de herinnering bij stukjes en beetjes. Het was zijn oude baas, Grimes. Tom draaide zich om en zwom weg zoo gauw hij kon.

«O, jé!» dacht hij, «nu wordt hij ook een waterkind, wat zal hij lastig en vervelend zijn! En misschien vindt hij mij uit, en dan zal hij mij slaan.»

Hij zwom een klein eindje terug en kroop voor de rest van den nacht onder een elzenwortel; maar toen de ochtend kwam, verlangde hij weer naar de groote poel om te zien of baas Grimes al in een waterkind veranderd was.

Hij ging heel voorzichtig en gluurde om alle rotsen heen en kroop weg achter alle wortels. Maar baas Grimes lag er nog; hij was geen waterkind geworden. 's Avonds ging hij weer terug; hij had geen rust. voordat hij wist wat er van Grimes geworden was.

Maar deze keer was hij heusch weg, en Tom was overtuigd, dat hij nu een waterkind was.

Hij had gerust kunnen zijn, arm kereltje. Grimes werd geen waterkind of iets dat er op leek. Maar hij was niet gerust, en nog heel lang was hij doodsbang dat hij hem in eens in een diepen poel zou ontmoeten. Hij wist niet, dat de feeën hem hadden meegenomen, en hem gebracht hadden, waar zij alles brengen, wat in het water valt: precies waar het behoort te zijn. En Tom ging verder de rivier op, want hij was bang om in de buurt van Grimes te blijven, en waar hij voorbijkwam zag alles er treurig uit. De roode en gele bladeren dwarrelden neer in de rivier; de vliegen en torren waren dood of weg; de kille najaarsmist lag laag over de heuvels en soms was hij zóó dicht, dat Tom zijn weg niet zien kon. Maar hij voelde zijn weg, en volgde den stroom dag aan dag onder groote bruggen door, langs schepen en booten, groote steden voorbij met werven en molens en hooge fabriekschoorsteenen; en groote schepen lagen voor anker in de rivieren; soms kwam hij er tegen aan en gluurde naar boven; dan zag hij de matrozen op het dek zitten hun pijp rooken, en dook gauw weer onder, want hij was heel bang, dat een mensch hem vangen zou en weer een schoorsteenveger van hem maken. Hij wist niet, dat de feeën altijd dicht bij hem waren, en de oogen van de matrozen voor hem sloten, en hem weghielden van de molenvlieten en rioolmonden, en alles dat vuil of gevaarlijk was.

Arm kereltje! Het was een droevige reis voor hem,

en dikwijls verlangde hij weer in zijn eerste kleine stroompje te zijn en met de forellen te spelen in de warme zomerzon. Maar dat kon niet zijn; wat ééns geweest is, kan nooit meer terugkomen; en menschen kunnen maar ééns in hun leven kinderen, zelfs waterkinderen, zijn. En bovendien, menschen, die éénmaal op weg zijn om de wereld te zien, moeten het wel een treurige reis vinden. Gelukkig nog voor hen, als zij den moed niet verliezen en halfweg weer omkeeren, maar dapper volhouden tot het eind, zooals Tom deed. Want doen zij dat niet, dan blijven zij jongens noch menschen, visch noch vleesch, want dan hebben zij veel te veel geleerd, en toch niet half genoeg, en duur betaald wat zij niet gekregen hebben.

Maar Tom was een flinke, dappere kerel, die zich niet gauw gewonnen gaf en hij zwom door, tot hij heel in de verte, door den nevel heen, een roode boei bemerkte. En toen zag hij tot zijn verbazing, dat de stroom omgekeerd ging het land in!

Dat was het tij natuurlijk, maar Tom had geen verstand van tij. En hij merkte ook, dat het water, dat zoet was geweest, in eens zout werd. En toen voelde hij zichzelf veranderen. Hij voelde zich sterk en licht en frisch, alsof er champagne door zijn aderen vloeide, en hij sprong, zonder te weten waarom, driemaal uit het water in de hoogte, een el hoog, juist zooals de zalmen doen, als zij voor het eerst het heerlijke, nobele zoute water voelen, dat, zooals sommige wijzen ons zeggen, de moeder is van al wat leeft.

Het kon hem niets schelen tegen het tij op te

zwemmen. De roode boei was in het gezicht, die danste op de open zee; naar die boei woû hij toe, en hij ging. Hij kwam scholen tegen van baars en harder, die de garnalen achterna zaten; maar hij stoorde er zich niet aan, en zij keken niet naar hem. En hij kwam ook een zeehond voorbij, die weer achter de harder zat. De zeehond hield zijn kop en schouders boven water en staarde hem aan, precies een vette, oude neger met een grijzen kop.

Maar Tom, inplaats van bang te zijn, zei: «Dag mijnheer, wat is het mooi in de zee!»

En de oude zeehond, inplaats van hem te willen bijten, keek hem aan met zijn groote, zachte, slaperige oogen. «Dag mannetje, zoek je je broêrs en zusters? Ik kwam ze allemaal voorbij, ze zijn aan 't spelen.»

«O!» zei Tom, «dan zal ik eindelijk speelmakkertjes hebben,» en hij zwom naar de boei en klom er boven op — want hij was moê en buiten adem — en daar ging hij zitten uitkijken naar waterkinderen, maar hij zag ze niet.

Er kwam een frissche zeewind met den vloed, en blies de mist weg; en de kleine golfjes dansten van pleizier om de boei, en de oude boei danste meê. De schaduwen van de wolken liepen elkaâr na over de helder blauwe zee, maar nooit haalden zij elkaâr in; en de groote golven plompten vroolijk neêr op het wijde, witte strand, en sprongen over de rotsen om te zien hoe het binnenland er uitzag, en rolden er over en braken in stukken; daar gaven zij echter niets om, maar sprongen op en dan waren ze weêr heel.

En de sterntjes zwierden boven zijn hoofd als

reusachtige libellen met zwarte koppen, en de meeuwen lachten als spelende meisjes, en de oestervisschertjes met hun roode snavels en pooten vlogen heên en weêr, van de eene rots op de andere en floten lief en wild. En Tom keek en keek, en luisterde; en hij dacht, dat hij heel gelukkig zou zijn als hij de waterkindertjes maar zag. Toen de eb kwam ging hij van de boei af en ging rondzwemmen om hen te zoeken, maar er was niets. Soms dacht hij ze te hooren lachen, maar het was het kabbelen van de golfjes, en soms dacht hij, dat hij ze op den bodem zag, maar het waren roze en witte schelpjes! En eens was hij er zeker van, dat hij er een gevonden had, want hij zag twee heldere oogen, die opkeken uit het zand.

En hij dook gauw naar beneden en begon het zand weg te krabbelen en riep! «Niet wegkruipen; ik wou zoo graag iemand hebben om meê te spelen!» En opeens kwam er een groote tarbot te voorschijn, met zijn leelijken bek en oogen heelemaal scheef, gooide armen Tom omver en flabberde weg over den bodem. En Tom zat op den bodem neêr en schreide zoute tranen van teleurstelling.

Dien heelen langen weg was hij gekomen, zóóveel gevaren had hij getrotseerd, en nu geen speelmakkertjes te vinden! Wat was dat hard! Maar menschen, en kinderen zelfs, kunnen niet alles krijgen wat zij verlangen, zonder te wachten en te werken; dat moeten wij allemaal ondervinden.

En Tom zat op de boei, lange dagen, lange weken, uitkijkende over de zee, wanneer de waterkindertjes toch zouden komen, maar zij kwamen niet.

Toen begon hij alle vreemde en onbekende wezens, die uit de zee kwamen, te vragen of zij ze gezien hadden, en sommigen zeiden «ja» en sommigen «neen» en sommigen heelemaal niets.

Hij vroeg het aan de baars en de harders, maar zij waren zoo gulzig achter hun garnalen, dat ze bedankten hem te antwoorden.

Toen kwam er een heele vloot van mooie zeehoorntjes, drijvende op het schuim, en Tom zei: «O, mooie schepseltjes, waar kom jelui vandaan? heb je ook waterkindertjes gezien?»

En de hoorntjes antwoordden «waar wij vandaan komen, dat weten wij niet, en waar wij heengaan, wie kan het zeggen? Wij drijven ons leventje uit, midden in de zee, de warme zon boven ons, de warme golfstroom onder, en dat is genoeg. Misschien hebben wij de waterkinderen wel gezien toen wij ronddreven.»

En zij dreven verder, die gelukkige domme dingen, en ze kwamen allemaal op het strand terecht.

Toen kwam een groote, luie klompvisch, zoo groot als een vet varkentje midden doorgesneden, en tusschen een pers plat gedrukt. Maar met zijn groote lichaam en zijn breede vinnen, had hij toch maar een klein konijnenmondje. En toen Tom hem ondervroeg, antwoordde hij met een zwak, pieperig stemmetje: «Ik kan het heusch niet zeggen, ik ben verdwaald; ik ben zeker verkeerd, het komt allemaâl van dat lekkere warme water, daar ben ik in blijven zwemmen en nu weet ik den weg niet meer.»

En toen Tom hem weêr vroeg, zei hij weêr het-

zelfde: «ik ben verdwaald, je moet niet tegen mij spreken, ik moet denken.»

Maar zooals het gaat, hoe meer hij wou denken, hoe minder hij denken kon, en Tom zag hem den heelen dag rondzwabberen, tot eindelijk de kustwachters zijn groote vin boven het water zagen steken en er heên roeiden; toen pikten zij hem een boothaak in zijn lijf en namen hem meê. Zij namen hem meê naar de stad en lieten hem kijken voor een cent, en daar haalden zij een aardig daggeldje meê op. Maar dat wist Tom natuurlijk niet.

Toen kwam er een school bruinvisschen aanbuitelen: papa's, mama's en kleine kinderen — allemaal spiegelglad en glimmend, omdat de feeën ze iederen morgen oppoetsten met poetspommade; en zij zuchtten zoo aandoenlijk toen ze Tom voorbijkwamen, dat hij moed kreeg om hen aan te spreken; maar zij zeiden niets dan: «sst, sst, sst!» iets anders hadden zij niet geleerd.

Toen kwam er een school haaien, sommige zoo lang als een giek, en Tom was bang. Maar het was een goedig soort, niet als die gulzige tyrannen, de blauwen en de witten en de hamervisch en de ijshaaien, die de arme stumpers van walvisschen achterna zitten. Zij schuurden zich tegen de boei en lagen zich te koesteren in de zon, met hun rugvin uit het water, en ze knipoogden tegen Tom. Maar Tom kon ze niet aan het spreken krijgen: zij hadden zooveel haringen gegeten, dat zij er suf van waren, en Tom was blij toen er een schip langs kwam en ze wegschrikten, want zij roken allerafschuwelijkst;

hij moest zijn neus dicht houden zoolang ze in zijn buurt waren.

Toen kwam er een heel prachtig dier, als een lint van zuiver zilver, met een smal hoofd en heel scherpe tanden; maar het leek wel ziek en treurig. Soms rolde het hulpeloos op zij, en dan schoot het in eens weg, schitterend als wit vuur, en soms lag het weer onbewegelijk of het ziek was.

«Waar kom je vandaan?» vroeg Tom.

«Ik kom uit de warme wateren van Carolina, waar pijnboomen de zandbanken omzoomen en de groote roggen springen en flappen als vleermuizen op het water. Maar ik volgde den warmen golfstroom noordelijker en noordelijker tot waar de ijsbergen ronddrijven, daar raakte ik tusschen en verstijfde in hun kouden adem. Maar de waterkinderen bevrijdden mij, en nu wordt ik langzamerhand beter; maar ik voel mij ziek en droevig, en misschien kom ik nooit meer in mijn eigen zee.»

«O!» riep Tom, «heb je de waterkinderen gezien? Zijn er hier ook in deze buurt?»

«Ja, den vorigen nacht hebben zij mij weer geholpen, of ik zou zijn opgegeten door een groote bruinvisch.»

Dat was hard! De waterkindertjes zóó dichtbij en hij zag ze nooit!

En hij ging van de boei af en doorzocht het strand en de rotsen; en 's nachts zat hij op een rotspunt, tusschen het glinsterend zeewier, en huilde en riep om de waterkindertjes; maar nooit hoorde hij een stem die antwoord gaf, totdat hij eindelijk zwak en mager werd van verdriet.

Eens vond hij een speelmakker tusschen de rotsen: het was helaas geen waterkind, het was maar een kreeft; maar het was een heel deftige kreeft, hij had levende eendenmossels op zijn scharen, wat een bewijs van hooge voornaamheid is bij een kreeft, en evenmin voor geld te krijgen als de Oranje-Nassau-Orde of een goed geweten.

Tom had nooit te voren een kreeft gezien, en hij was verbazend in zijn schik met zijn ontdekking; hij vond het wel 't wonderlijkste, raarste, belangrijkste wezen, dat men zich denken kon, en daar had hij wel een beetje gelijk in; want alle geleerden en vele kunstenaars en alle dichters, met de oud-Hollandsche monster-schilders op den koop toe, door elkaar gekookt, zouden zij ooit zoó iets wonderlijks en zots kunnen bedenken als een kreeft? Zijn eene schaar had een punt, de andere een knobbel; en Tom vond het machtig genoegelijk om te zien, hoe hij met de stompe schaar het zeewier vasthield en met de scherpe zijn slaatje stuksneed, en het daarna in zijn mond stak; maar eerst rook hij er aan als een aap. En altijd door zetten de eendemosseltjes hun netten uit, en haalden hun deel binnen van alles wat er te eten viel.

Maar het allergekst vond Tom zooals hij zichzelf afschoot — pang! als de springkikkers, die de jongens maken van een ganzeborstbeentje. Hij schoot ook achteruit; want als hij in een nauwe spleet wilde, op tien el afstand b.v., wat denk je, dat hij dan deed? Als hij vóóruit was gegaan, had hij niet om kunnen keeren natuurlijk. Dan draaide hij eerst zijn staart er in, en legde zijn lange sprieten, die zijn zesde zin-

tuig aan het eind dragen, — en niemand weet, hoe dat zesde zintuig werkt — recht over den rug om hem den weg te wijzen en draaide zijn oogen naar achteren tot zij bijna er uit puilden en dan, leg — aan! — vuur! — pang! weg was hij in het hol; en dan keek hij er uit en draaide zijn snor op, alsof hij wou zeggen: «dat kun jij niet!»

Tom vroeg hem naar de waterkindertjes. Ja, zei hij, hij zag ze dikwijls, maar het was niet veel soeps; het waren kleine bemoeials, die visschen hielpen en er dikwijls tegen aan liepen. Hij zou er zich voor schamen, zich te laten helpen door zulke weeke dingen, die niet eens een schaal hadden. Hij kende de wereld lang genoeg om op zichzelf te kunnen passen.

Hij was een pedante kwiebes, die oude kreeft, en niet heel beleefd tegen Tom; maar je zult zien hoe hij moest bijdraaien aan het eind, zooals het met pedante lui gewoonlijk gaat. Maar hij was zóó komiek en Tom zóó verlaten en alleen, dat hij niet met hem kon kibbelen; en zoo zaten ze in holen en rotsspleten uren en uren te babbelen.

In dezen tijd had Tom een heel vreemd en gewichtig avontuur, zóó gewichtig, dat het bijna gebeurd was dat hij nooit de waterkindertjes had gevonden, en dat zou jelui erg gespeten hebben, daar ben ik zeker van.

Ik hoop dat jelui in al dien tijd het kleine, witte juffertje niet vergeten hebt.

Nu, daar komt zij; een frisch, wit, goed lievelingetje, zooals zij altijd geweest is en altijd blijven zal.

Het was December en Sir John Harthover was een

razend lief hebber van de jacht. Maar als hij van de jacht was thuisgekomen, en op de goede ouderwetsche manier om vijf uur zijn stevig middagmaal genuttigd had, viel hij geregeld in slaap en snorkte zoo hard, dat de vensters rinkelden, en het roet uit den schoorsteen naar beneden viel. En toen besloot zijn vrouw, die evenmin een verstandig woord uit hem kon krijgen, als zang uit een dooden nachtegaal, om met haar kinderen al dat gesnork en geslaap te ontloopen, en frissche lucht te gaan ademen aan een zeeplaats. Waar zij heênging zeg ik niet, want de meisjes moesten eens gaan denken, dat daar waterkindertjes zijn, en ze er gaan opjagen om ze in aquariums te zetten, zooals de dames te Pompeï — men kan dat op de muurschilderingen zien — vroeger Cupido's in kooien hielden. Maar niemand heeft ooit verteld, dat zij hun Cupido's lieten doodhongeren of vervuilen uit onachtzaamheid, zooals Engelsche meisjes wel eens doen met de arme zeedieren. Waterkindertjes laten doodhongeren is even erg als vogelnesten uithalen; want al zijn er millioenen van in de wereld, er is er geen enkele te veel.

Nu gebeurde het, dat op diezelfde kust, en over diezelfde rotsen waar Tom met den kreeft zat te kouten, op een goeden dag, die lieve, witte Ellie wandelde en met haar een zeer geleerd man, — professer Zzpstwtr. Hij was een groot naturalist en was gekomen om allerlei leelijke en rare beesten en dingen te verzamelen; maar bovendien was hij een heel goedige oude heer, die dol van kinderen hield en goed was voor iedereen, zoolang als iedereen goed

voor hem was. Maar hij had één fout, dezelfde fout van de roodborstjes, zooals je weten kunt als je dikwijls uit je raam kijkt nl. als een ander een mooien worm vindt, er rond omheên trippelen, en staart en veêren opzetten, en zeggen, dat hij den worm het eerst zag, en dat het zijn worm is, en zoo niet, dat het dan heelemaal geen worm was.

Hij had Sir John eens ergens ontmoet, en was erg van zijn kinderen gaan houden. Nu had Sir John niet het minste verstand van zeekakkelobbessen, en zij waren hem doodonverschillig, als hij op zijn tijd maar een lekkere visch op tafel had.

En de Lady wist er ook niets van, maar zij vond het goed, dat de kinderen wat wisten.

En zoo wandelden Ellie en de professer over de rotsen, en van al die mooie en wondere dingen dáár, liet hij er haar zoowat één op de tienduizend zien. Maar zij vond het geen pretje, en speelde liever met kinderen of zelfs met poppen, en op het laatst zei ze heel eerlijk; «ik geef eigenlijk niet om al die dingen, omdat zij niet met mij kunnen spelen of praten. Als er nog kindertjes in het water waren, zooals vroeger en als ik ze dan zien kon, dat zou prettig zijn.»

«Kinderen in het water, mallootje?» zei de professer.

«Ja,» zei Ellie, «ik weet, dat er kinderen in het water waren en meerminnen en meermannen. Ik zag ze allemaal op een schilderij, dat wij thuis hebben: een mooie dame in een wagen, die door dolfijnen getrokken wordt en allemaal kindertjes vliegen om

«En zoo wandelden Ellie en de professer over de rotsen.» (Pag. 114.)

G.P.

haar heen, en één zit op haar schoot, en de meerminnen zwemmen rond en de meermannen trompetten op kinkhoorns en het heet ‚de Triomf van Galathea', en achteraan op het schilderij is een berg, die in brand staat. Het hangt boven de groote trap; ik heb er alle dag naar gekeken, van toen ik klein was af en altijd droom ik er van, en het is zóó mooi, dat het waar moet zijn.»

De professer was het volstrekt niet met Ellie eens; want hij had dikke boeken vol geschreven om te bewijzen, dat dingen als nimfen, satyrs, faunen, elfen, kobolden, kabouters, dwergen, spoken, dwaallichtjes, zeemeerminnen, engelen en aartsengelen niet bestonden, onmogelijk konden bestaan. En toen was er een ander gekomen en had gezegd, dat hij een materialist was, wat een erg scheldwoord is; en toen had de professer ook een scheldwoord op ‚ist' gebruikt; maar als zij elkaar zagen, waren zij toch goede vrienden, en praatten over heel andere dingen, en zoo hoort het ook.

Hij was het dus met Ellie in 't geheel niet eens, en legde het haar heel duidelijk uit, zooals hij dacht; maar zij was in het minst niet overtuigd en vroeg dadelijk boven op zijn geleerden uitleg:

«Maar waarom zijn er geen waterkindertjes?»

«Omdat ze er niet zijn,» antwoordde hij bits; en ik vertrouw en hoop, dat het was, omdat de professer op dat oogenblik op den kant van een scherpe schelp trapte en zijn eksteroog bezeerde, dat hij zoo bits antwoordde, en daarbij vergat, dat hij een wetenschappelijk man was en zulk een onwetenschappelijk

antwoord niet geven mocht. En tegelijk grabbelde hij zoo woest met zijn netje tusschen het zeewier, dat hij arme, kleine Tom er in ving. Hij voelde, dat het net zwaar was en haalde het gauw op, met Tom heelemaal bekneld tusschen de mazen.

«Hè!» riep hij, «wat een groote roze zeekomkommer! en hij heeft handen! Die moet verwant zijn aan Synapta!»

En hij nam hem er uit.

«Hij heeft oogen ook! Dan moet het een koppootige zijn! 't Is heel merkwaardig!»

«Neen, dat ben ik niet!» riep Tom, zoo hard als hij kon, want hij woû niet uitgescholden worden.

«Het is een waterkind!» riep Ellie, en dat sprak ook van zelf.

«Mallepraat!» zei de professor en draaide zich boos om, want hij zat er mee in; het was een waterkind, en een oogenblik te voren had hij gezegd, dat er geen waren; wat moest hij nu doen?

Hij zou natuurlijk heel graag Tom in een emmertje meê naar huis hebben genomen; hij zou hem niet op sterkwater gezet hebben, natuurlijk niet. Hij zou hem in leven hebben gehouden en goed verzorgd en gekoesterd hebben — want hij was een lieve oude heer — en hij zou een boek over hem hebben geschreven en hem twee lange namen gegeven hebben, waarvan de eerste iets betreffende Tom zou hebben gezegd, en de tweede heelemaal over hem zelf zou zijn b.v. Hydroteknon Zzpstwtrianum of Zzpstwtriaansch waterkind; want lange namen, dat moet nu, omdat al de korte zijn opgebruikt. Maar hij kon

het niet doen: want, dat dikke boek dat hij geschreven had!... en dan Ellie!... Had hij tegen Ellie gezegd: «Ja, lieve, het is een waterkind, en zie wat een verwonderlijk schepseltje het is! Het toont hoe weinig de mensch nog weet van de wonderen der Natuur en hoe weinig ik nog, die er toch veertig jaar voor gewerkt heb. Ik zeide je juist, dat er geen waterkinderen zijn, en zie, daar komt er onmiddellijk één om mijn wijsheid te logenstraffen, en mij schaamte te doen voelen over mijn waanwijsheid, en mij te toonen, dat de mensch met al zijn wijsheid en verbeeldingskracht de mogelijkheden in de Natuur toch niet doorgronden kan.»

Als de professer dat tegen Ellie gezegd had, dan zou ze zeker nog meer van hem gehouden hebben, en nog meer tegen hem hebben opgezien dan ooit vroeger. Maar hij was zoo verstandig niet; hij voelde zich niet op zijn gemak en wreekte zijn verlegenheid op Tom, en daarmeê deed hij een domheid, die heel veel voorkomt bij menschen die ongelijk hebben en dat niet willen weten. Hij had Tom graag gehouden, en hij was hem toch maar liever kwijt, en woû dat hij hem nooit gevangen had; en daarom kreeg arme Tom een duw en een zet, en de professer zeî losweg tegen Ellie: «Mijn lieve meid, je hebt zeker vannacht van waterkinderen gedroomd, want je schijnt er niet van te kunnen zwijgen.»

Nu had Tom al dien tijd in doodsangst geleefd, en had zich zoo stil gehouden als een muisje, hoewel hij was uitgemaakt voor een zeekomkommer en een koppoot; want dat stond vast bij hem, dat als een

mensch met kleêren aan hem ving, hij hem zelf dan ook wel kleêren aan kon trekken, en weêr een vuile, zwarte schoorsteenveger van hem maken. Maar geduwd te worden ook, dat kon hij heelemaal niet verdragen, en half bang en half kwaad, wendde hij zich zoo dapper tot zijn vijand als een muis die in een hoek is gedrongen, en beet den professer in zijn vinger, dat hij bloedde.

«Au!» riep hij; en blij, dat hij nu een voorwendsel had om Tom kwijt te worden, liet hij hem vallen op het zeewier, vanwaar hij gauw onderdook in het water.

«Maar het wàs een waterkind, ik hoorde het spreken!» riep Ellie. «Och, nu is het weg!» En zij sprong van de rots om te probeeren hem nog te pakken voor hij in zee was.

Te laat! En wat het ergste was, zij gleed uit en viel zes voet diep, met haar hoofd op een scherpe rots, en toen lag zij heel stil.

De professor nam haar op, en trachtte haar bij te brengen, en hij riep haar en schreide; want hij hield heel veel van haar; maar zij werd niet wakker. Toen nam hij haar in zijn armen en droeg haar naar huis. En kleine Ellie werd naar bed gebracht, en lag daar heel stil; maar nu en dan werd zij wakker, en riep om het waterkindje; niemand begreep dat echter, en de professor woù het niet zeggen, want hij schaamde zich.

En na een week, op een maanlichten nacht, kwamen de feeën en brachten haar een paar mooie vleugeltjes, zóó mooi, dat zij niet kon laten ze aan te trekken;

en zij vloog er meê uit het raam, en over het land, en over de zee, en hoog door de wolken heên, en niemand hoorde meer van haar voor langen tijd.

En zoo komt het, dat zij zeggen, dat niemand nog ooit een waterkind gezien heeft. Maar ik, voor mij zelf, geloof, dat de natuuronderzoekers ze bij dozijnen vangen, maar dat zij er niets van zeggen, om hun eigen theorieën en stelsels niet te vergooien, waar zij zoo geleerd over geschreven hebben.

Maar de professer kreeg zijn straf van eene oude fee, die hem betrapte ; en omdat hij niet tevreden was met de dingen, die er zijn, vulde zij zijn hoofd met enkel dingen, die er niet zijn ; en omdat hij niet verkoos te gelooven in een waterkind, toen hij het zag, liet zij hem gelooven in veel erger dingen dan waterkinderen — in éénhoorns en draken en basilisken en griffioenen en in den vogel-Rok en allerlei andere genoegelijke schepsels, waarin de menschen niet gelooven, hoewel zij er niets van af weten — en van al die verschijningen werd de oude professer zóó angstig en zóó griezelig, en zóó benauwd, dat de dokters drie maanden lang zeiden, dat hij krankzinnig was ; en misschien hadden zij gelijk, want soms hebben dokters wel eens gelijk.

En de arme professer riep en schreeuwde maar al door om een waterkind, om die monsters weg te jagen ; maar geen van de dokters liet er een zoeken, omdat zij er niet in geloofden ; en zoo moesten zij den professer zijn gang laten gaan en hem toestaan een dik boek te schrijven, waarvan de strekking lijnrecht tegenover zijn vorige boek stond. Hij bewees

daarin, dat de maan van groene kaas gemaakt is en dat de kaasmijten, die men er in ziet, niets anders zijn dan kleine kinderen, die daar bij millioenen in krioelen, en klaar worden gehouden om naar de aarde af te dalen als ergens een nieuw broertje of zusje noodig is.

En toen de professer dat boek geschreven had, was hij van zijne krankzinnigheid genezen, en van heel veel andere leelijke dingen ook, zooals verwaandheid en roemzucht en hardheid, en niet zien wat men niet *wil* zien, die allemaal van zulk eene ziekte de oorzaak kunnen worden. En toen hij beter was, was hij veel droeviger maar ook veel wijzer, en als men dat wordt, moet men dankbaar zijn, al heeft men er een hoogen prijs voor betaald.

V.

Maar wat werd er van kleine Tom? Hij gleed van de rotsen af in het water, zooals ik al vroeger gezegd heb, en terwijl dacht hij aldoor aan kleine Ellie. Hij herinnerde zich niet wie zij was; maar hij wist, dat zij een klein meisje was, hoewel honderdmaal grooter dan hij. Dat is in 't geheel niet vreemd; grootte heeft niets te maken met verwantschap. Een groote boom kan wel de oom zijn van een heel klein, teêr plantje, en een «Bijoutje» weet heel goed, dat «Turk» ook een hond is, al is hij ook tienmaal zoo groot als zij.

Nu, Tom dacht dus aan Ellie en wilde, dat hij met haar spelen kon; maar hij kreeg heel gauw wat anders te denken. Hij zwom langs de rotsen, en keek naar de baarzen, die eendenmossels van de rotsen slobberden, schaal en al. Toen kwam hij bij een rond kooitje van groene wilgentakjes; daarbinnen zat met een onnoozel beschaamd gezicht, zijn vriend de kreeft en draaide zijn sprieten om elkaar, zooals menschen 't hun duimen doen.

«Zoo, ben je stout geweest, en hebben ze je toen achter slot gezet?» vroeg Tom.

Die veronderstelling was vernederend, maar de kreeft

voelde zich te bedrukt om er tegen in te gaan, en hij zeide alléén maar: «Ik kan er niet uit.»

«Waarom ging je er in?»

«Om dat lamme stuk dooie visch.»

Hij had gevonden, dat het erg lekker rook en er heel smakelijk uitzag en dat was ook zoo, van een kreeftenstandpunt; maar nu sprak hij er kwaad van, omdat hij kwaad op zichzelf was.

«Waar ging je er in?»

«Door dat ronde gaatje bovenaan.»

«En waarom ga je daar dan niet weer uit ook?»

«Omdat ik dat niet kan;» hij draaide woest met zijn sprieten, maar hij moest bekennen:

«Ik ben rechts en links gesprongen, naar beneden en naar boven, wel vierduizend maal, maar ik kwam altijd weer hier terecht. Ik kan het gat niet meer vinden.»

Tom keek eens goed in de val, en omdat hij slimmer was dan de kreeft, zag hij duidelijk, hoe de zaak in elkaar zat.

«Wacht even,» zei Tom. «Draai je staart naar mij toe en ik zal je er achterste voren uittrekken, dan zul je niet blijven haken aan de spijltjes.»

Maar de kreeft was zoo dom en onhandig, dat hij het gat maar niet kon treffen. Toen kroop Tom in het gat om zijn staart te grijpen, maar zooals te verwachten was, trok toen de kreeft hem er heelemaal in.

«Zoo, daar zitten wij mooi!» zei Tom, «Gebruik nu je groote knijpers en trek die pinnetjes er uit, dan kunnen wij er samen gemakkelijk uitkomen.»

«Drommels! daar heb ik nog heelemaal niet aan

gedacht!» zei de kreeft, «en dat voor iemand, die al zóóveel ondervonden heeft.»

Daaruit blijkt, vriendjes, dat ondervinding niets beteekent, als een mensch, of een kreeft, niet slim genoeg is er zijn voordeel meê te doen. En een heeleboel menschen gaat het als de oude Polonius; al hebben zij de heele wereld gezien, het baat hen niet, want zij gingen heên als kinderen, en als niet veel meer dan kinderen komen zij terug.

Zij waren nog niet half klaar met de pennetjes, toen er iets als een wolk boven hen kwam, en o, schrik, het was de otter.

O, hoe grijnsde en grinnikte zij toen zij Tom in 't oog kreeg. «Aha! baasje, heb ik jou daar! nu ben je er bij, ik zal je leeren aan den zalm te verklikken waar ik was!» en zij kroop den heelen pot over, om bij hem te komen.

Tom was gruwelijk bang, en werd nog banger toen zij het gat vond, en zich er door heen wrong, enkel oog en tand! Maar nauwelijks was haar hoofd binnen, of dappere meester kreeft pakte haar bij haar neus en kneep hem goed vast.

En zoo waren zij allemaal in den pot, en rolden over elkaâr; en het was een dichte verpakking ook; de kreeft trok aan de otter, en de otter aan den kreeft en allebei duwden en stompten zij armen Tom, tot hij haast geen adem meer had, en ik weet nog niet hoe het met hem afgeloopen zou zijn, als hij niet op den rug van de otter was gesprongen en zoo uit den pot.

Hij was zoo blij als een engel toen hij er uit was;

maar den vriend, die hem gered had woû hij toch niet in den steek laten, en de eerste keer, dat hij zijn staart boven zag, pakte hij hem beet, en trok uit al zijn macht.

Maar de kreeft woû niet loslaten.

«Kom er dan toch uit, jou onnoozel tabernakel!» schreeuwde Tom, «moet de visscher je nu pakken!» En daar had het al veel van, want Tom voelde dat de pot werd opgeheschen.

Maar de kreeft woû niet loslaten.

Tom zag hoe de visscher hem de schuit binnen haalde, en dacht, dat het al met hem gedaan was. Maar toen baas Kreeft den visscher zag, nam hij zoo'n woeste en geweldige sprong, dat hij uit zijn hand sprong, en uit den pot en in de zee; maar zijn knobbel-knijper liet hij achter, want het kwam nooit in zijn onnoozel brein op, los te laten, en daarom schudde hij maar liever eenvoudig weg zijn schaar af.

Tom vroeg aan den kreeft waarom hij niet had willen loslaten. Hij antwoordde heel stellig, dat dat bij kreeften een zaak van eer was.

En zoo is het ook, zooals de geschiedenis van den burgemeester van Plymouth bewijst, die het tot zijn schade en schande ondervond. Dit is de geschiedenis:

Eens op een dag had hij zóó genoeg er van op een harden stoel te zitten met een gouden ketting om zijn hals, en de politie-agenten den één na den ander te hooren zingen als zij binnenkwamen:

«Wat moet er met den dronken matroos?
al in den vroegen morgen.»

en dan altijd hetzelfde antwoord te geven:

«In het cachot tot hij wakker is,
al in den vroegen morgen.»

dat, toen de laatste agent er geweest was, hij opsprong en haasje-over speelde met den stads-notaris, tot de knoopen van zijn jas sprongen; en toen ging hij koffie drinken tot er nog meer knoopen afsprongen, en daarop zei hij: «Het is laag water, ik ga vanmiddag kreeften vangen.»

En op kreeften ging hij uit: en toen hij bij een zekere bekende spleet kwam, raakte hij zoo door het dolle heen, dat hij inplaats van zijn haak, zijn hand in het gat stak. En vriend kreeft was thuis en pakte zijn vinger en kneep hem vast.

«Au!» riep de burgemeester, en trok zoo hard als hij durfde; maar hoe meer hij trok hoe harder de kreeft kneep, tot hij genoodzaakt was niet meer te trekken.

Toen probeerde hij met zijn andere hand, den haak in het gat te steken, maar de opening was te nauw.

Toen trok hij weer, maar de pijn was te erg.

Toen schreeuwde en brulde hij om hulp, maar er was niemand.

Toen werd hij een beetje bleek, want de vloed kwam op, en de kreeft hield vast.

Toen werd hij heelemaal bleek, want het tij kwam tot zijn knieën en de kreeft hield vast.

Toen dacht hij er over zijn vinger af te snijden,

maar daar had hij twee dingen voor noodig: een mes en moed, en hij had geen van beiden.

Toen werd hij geel, want het water kwam al tot zijn middel, en de kreeft hield vast.

Toen dacht hij over al de verkeerde dingen, die hij in zijn leven gedaan had; over het zand, waarmee hij de suiker had vervalscht, over het zout, dat hij in de tabak mengde — want zijn broer was een brouwer, en zijn familie moet men voorthelpen.

Toen werd hij blauw, want het water stond tot aan zijn borst, en de kreeft hield vast.

En toen, daar ben ik zeker van, had hij diep berouw over al de genoemde verkeerdheden, en hij nam zich voor zijn leven te beteren; want zoo doen er velen, als zij denken, dat er niet veel leven overblijft om zich in te beteren.

En toen verschoot hij in alle kleuren te gelijk, en sloeg zijn oogen ten hemel als een eend in een donderbui, want het water kwam tot aan zijn kin en de kreeft hield vast.

En toen kwam er een sloep van een oorlogsschip om den hoek, en de bemanning zag zijn hoofd uit het water steken.

Een zei, dat het een vat brandewijn was, een ander een kokosnoot, en een derde hield het voor een losgeraakte boei, en een woû op hem schieten; maar toen kwam er juist zoo'n geweldige gil uit een groot gat in 't midden, dat ze er in eens achter waren wat het was en er zoo gauw zij konden heên roeiden. En Janmaat kreeg op de een of andere manier den kreeft uit het hol en den burgemeester uit het

water, bevrijdde hem van den kreeft en zette hem aan wal. En nooit ging hij meer op de kreeftenvangst, en ik hoop dat er ook nooit meer zand in de suiker en zout in de tabak kwam, zelfs niet omdat zijn broêr dan meer bier zou slijten.

Nu gebeurde er iets wonderlijks met Tom: nauwelijks was de kreeft uit het gezicht, of hij zag een waterkind. Een echt, levend waterkind; het zat op het zand, druk bezig bij een stuk rots. En toen het Tom zag, keek het hem een oogenblik aan en riep toen:

«Hé! je bent er geen van ons! je bent een nieuw kind! o, wat is dat prettig!»

En het liep naar Tom en Tom liep naar hem, en ze pakten en kusten elkaâr een heelen tijd, waarom wisten ze niet. En eindelijk zei Tom:

«Waar ben je toch al dien tijd geweest? ik heb zoo naar je gezocht, het duurde zoo lang en ik was zoo eenzaam!»

«Maar we zijn hier al heel lang; wij zijn hier bij honderden tusschen de rotsen; hoe kwam het dat je ons niet zag, of niet hoorde als wij 's avonds zingen en stoeien voordat wij naar huis gaan?»

Tom keek hem weêr eens aan en toen zei hij: «'t Is toch vreemd! Ik heb heel dikwijls zulke dingen gezien als jij bent, maar die hield ik voor schelpen of zeedieren. Ik dacht nooit, dat je een waterkind was zooals ik.»

En was dat ook niet vreemd? Zóó vreemd, dat jelui zeker zult willen weten, hoe dat kwam, en ook waarom Tom nooit een waterkind kon vinden vóór-

dat hij den kreeft uit den pot had geholpen. Maar als je dit verhaal negenmaal overgelezen hebt en er dan over gaat denken, zul je zelf vinden hoe dat kwam. Het is niet goed voor kleine jongens, dat men hun alles zegt, men moet ze ook eens zelf laten denken. Dan zou het ze gaan als op die school waar de meesters de lessen leerden en de jongens ze overhoorden, wat zij — op dat oogenblik — heel gemakkelijk vonden.

«Kom,» zei het waterkind, «nu moet je mij helpen of ik kom niet klaar voordat mijn kameraadjes komen en wij naar huis moeten.»

«Waar moet ik je meê helpen?»

«Hier bij die arme rots; er kwam zoo'n groote lompe golf met den laatsten storm en sloeg er den top af en al de bloemen die er op zaten. En nu moet ik haar weêr beplanten met zeewier en koraal en anemonen, en dan wordt het het mooiste rotstuintje, langs de geheele kust.»

En zoo werkten zij samen aan de rots, en beplantten haar en maakten het zand effen er omheên, en ze hadden erg veel schik, tot het tij veranderde.

Toen hoorde Tom de andere waterkinderen komen: lachend en zingend en schreeuwend en stoeiend; het was precies het geluid van kabbelend water; en toen wist Tom, dat hij ze altijd gezien en gehoord had; maar hij kende ze niet, omdat zijn oogen en ooren nog niet geopend waren.

En zij kwamen bij heele troepen, sommigen grooter dan Tom en sommigen kleiner; allemaal in keurige witte badpakjes; en toen zij merkten dat hij een

nieuw kind was, pakten en zoenden zij hem en dansten om hem heên, en niemand op de heele wereld was zoo gelukkig als arme, kleine Tom.

En toen begonnen ze te roepen: «Kom wij moeten naar huis, of de eb laat ons op het drooge! Wij hebben al het zeewier weêr vastgemaakt, en het water om de rotsen uitgediept en de schelpen weêr in het zand geplant, en nu kan niemand meer zien, waar verleden week die leelijke storm over heên ging!»

Maar waar was het thuis van de waterkindertjes? Op het toovereiland van Sint Brandaan. Heb jelui wel gehoord van Sint Brandaan? Hoe hij preekte voor de wilde Ieren op de woeste Iersche kust? Hij en vijf andere kluizenaars, tot ze moe waren en naar rust verlangden. Want de wilde Ieren wilden niet naar hen luisteren, maar ze dansten liever hun woeste dansen, en dronken zich dronken, en schoten op elkaar en stalen elkaar's vee en verbrandden elkaar's tuinen; tot Sint Brandaan en zijn vrienden er eindelijk genoeg van kregen en weggingen en Brandaan klom op de hoogste rots en keek over den verren oceaan en zuchtte: «O, hadde ik de vleugels van een duif!» En heel ver, dáár waar de zon onderging, zag hij een blauwe tooverzee, en in goud glanzende eilanden, en hij zeide: «Daar zijn de eilanden der Zaligen.» En hij ging met zijn vrienden in een schip en zij zeilden naar het Westen, en niemand heeft ooit weer van hen gehoord. Maar de menschen, die niet naar hen wilden luisteren, werden in gorilla's veranderd, en gorilla's zijn ze nog.

En toen Sint Brandaan en zijn kluizenaars bij

het toovereiland kwamen, was het begroeid met ceders en vol van kleurige vogelen, en hij zette zich onder een ceder, en preekte voor de vogels. En zij vonden het zoo mooi wat hij zeide, dat zij het de visschen in de zee vertelden, en die kwamen; en Brandaan preekte ook voor hen; en de visschen zeiden het aan de waterkinderen, die in de holen wonen onder het eiland, en zij kwamen bij honderden, iederen Zondag, zoodat Brandaan een heel aardige Zondagsschool kreeg. En meer dan honderd jaar heeft hij daar voor de waterkinderen gepreekt, tot er een waas voor zijn oogen kwam en zijn baard zóólang gegroeid was, dat hij niet durfde te loopen uit vrees van er over te vallen. En eindelijk viel hij met zijn vijf kluizenaars in slaap onder een cederboom, en zij slapen daar nog. Maar de feeën namen de waterkinderen tot zich en leerden hun hunne lessen.

En sommigen zeggen, dat Sint Brandaan weer ontwaken zal, om de kinderen opnieuw te leeren; anderen denken, dat hij door zal slapen. Maar op mooie, stille zomeravonden, als de zon in zee neerzinkt tusschen gouden wolkenbergen, en wolkeneilanden met stukjes zee van hemelblauw er tusschen, dan denken de zeelieden, dat zij daar ver in het Westen het toovereiland zien van Sint Brandaan.

En toen Tom er kwam zag hij dat het eiland op zuilen stond en daaronder waren grotten en holen. Er waren zuilen van zwart basalt en zuilen groen en rood van slangensteen, en zuilen met roode, witte en gele banden van zandsteen, en blauwe grotten en witte grotten, alle behangen met guirlandes van zeewier,

groen en bruin, purper en scharlaken, en met zacht wit zand bestrooid, waar de waterkinderen iederen nacht slapen.

De grond werd schoon gehouden door krabbetjes, die alles opaten wat zij vonden als aapjes; en de rotsen waren bedekt met duizenden zeeanemonen, madreporen en koralen, die zorgden voor de reiniging van het water, zoodat het zuiver bleef en klaar; en hoewel ze vuil werk moesten doen, zagen ze niet zwart en vuil, zooals bij ons de schoorsteenvegers en vuilnismannen; neen, daar dachten de feeën anders over, en hadden ze de mooiste patronen en kleuren gegeven, zoodat het leek als één groot bloembed.

En in plaats van nachtwachten en politieagenten, waren er duizende en duizende zeewormen; wonderlijke schepsels waren het. Zij heetten allemaal naar de Nereïden, de feeën, die de zorg voor hen hadden: Eunice en Polynoë, Phyllodoce en Psamathe, en al die andere mooie schepseltjes, die rond hare Koningin Amphitrite zwemmen als zij zeilt in haar cameeschelp.

Zij waren gekleed in groen fluweel en zwart fluweel en purper fluweel, en waren met ringen in elkaar gezet; er waren er met driehonderd hersenen ieder; dat waren dus zeker bijzonder slimme detectives; sommige hadden oogen in hun staart, en andere weêr oogen in ieder lid, en die hielden een goed oog in 't zeil; en als zij een jong wormpje wilden hebben, lieten zij er een groeien aan het eind van hun staart; als het dan groot genoeg was om voor zichzelf te zorgen, viel het af, dus de opvoeding ging zonder veel kosten.

Maar als er een vijandig dier kwam, dan schoten zij er op af en uit ieder van hun honderde voeten sprong een heele messenmakerswinkel van :

zeisen,	speeren,
snoeimessen,	lansen,
bijlen,	hellebaarden,
vorken,	vischhaken,
pennemessen,	drilbooren,
sabels,	kurketrekkers,
zagen,	spelden,
pijlen,	naalden

en zoo voort,

en die staken, en schoten, en zaagden, en prikten, en knepen, en beten, en krabden de leelijke indringers zoo geweldig, dat ze zich haast je rept je, uit de voeten maakten, om niet in kleine stukjes te worden gesneden en ten slotte opgegeten.

En er waren honderdduizende waterkinderen, veel meer dan Tom kon tellen, — al de kleine kinderen die de feeën tot zich nemen, omdat hunne wreede moeders en vaders hen niet willen ; alle die in onwetendheid zouden opgroeien, en alle, die door mishandeling, of verwaarloozing, of domheid verongelukken zouden ; al de kleine kinderen, die verdrukt worden, of die jenever krijgen als zij nog jong zijn, of uit heete ketels drinken, of in 't vuur vallen ; al de kinderen uit slopjes en steegjes en vervallen hutjes, die sterven aan koorts, en cholera, en mazelen, en allerlei leelijke ziekten, die niemand behoort te hebben en ook niemand meer hebben zal als eenmaal

alle menschen wijs zijn; en al de kleine kinderen, die gedood waren door wreede schoolmeesters en booze soldaten. Zij waren er allemaal, behalve natuurlijk de kinderen van Bethlehem, die door dien slechten koning Herodus gedood waren, want die waren al heel lang geleden dadelijk in den hemel gebracht, zooals ieder weet, en wij noemen ze de Heilige Onnoozelen. —

Nu wilde ik wel, dat Tom zijn slechte streken had afgelegd, en dat het met dieren plagen gedaan was geweest, nu hij zooveel speelkameraadjes had. Helaas neen, hij plaagde ze allemaal, behalve de zeewormen, want die verstonden geen gekheid. Hij kietelde de madreporen, omdat zij zich zouden sluiten; en hij maakte de krabbetjes aan het schrikken om te zien hoe ze dan onder het zand kropen, en hem aangluurden met hun oogen, die er juist overheên keken; en hij stopte de anemonen steentjes in hun mond, omdat ze denken zouden, dat er eten kwam.

De andere kinderen waarschuwden hem en zeiden: «Pas op, Mevrouw Diejedoetwatjedeed zal komen.» Maar Tom luisterde niet, want hij was overmoedig, omdat het hem zoo meegeloopen was. Maar op een Vrijdagmorgen vroeg, daar kwam mevrouw «Diejedoetwatjedeed» heusch.

Het was een zeer parmantige dame; en toen de kinderen haar zagen, stonden ze opeens allemaal in een rij, zóó recht als een streep, en ze streken hun badpakjes glad en hielden hun handen op hun rug, alsof zij geëxamineerd moesten worden door een inspecteur. Zij droeg een zwarten hoed en een zwarte shawl, en

een groote, groene bril, en ze had een krommen neus, en onder haar arm had ze een roe. Zoo leelijk was ze, dat Tom grooten zin had om gezichten tegen haar te trekken, maar hij deed het niet, om de roe. En zij keek de kinderen één voor één aan en scheen met allemaal heel tevreden, hoewel ze geen enkele vraag deed; en toen gaf ze aan allemaal heerlijke dingen, zeelekkers, zeekoek, zeeappels, zeesinaasappels, zeeballetjes, zeeschuimpjes en aan de allerbesten gaf zij zeeijs, gemaakt van de room van zeekoeienmelk, dat onder water nooit smelt.

En Tom zag hoe al die heerlijkheden weggingen en stond er bij te watertanden, en zijne oogen werden zóó rood als die van een uil; want hij dacht, dat hij ook een beurt zou krijgen en die kwam ook. Want de fee riep hem en had iets in haar hand, dat zij in zijn mond stopte, maar o, jé, het was een akelijk koud, hard steentje.

«Dat is leelijk van u!» zei hij half huilende.

«Maar jij bent ook leelijk; je hebt steentjes gegeven aan anemonen, omdat ze zouden denken, dat ze iets lekkers kregen? Wat jij hun deed, moet ik jou doen.»

«Wie heeft u gezegd, dat ik dat gedaan heb?»

«Wel, jijzelf, zoo pas nog.»

Tom had zijn mond niet open gedaan om te spreken en hij was heelemaal beduusd.

«Ja, ieder vertelt mij precies wat hij gedaan heeft, zonder het zelf te weten; je kunt het nooit voor mij verstoppen. Ga nu maar heen, ik zal nooit meer steentjes in je mond stoppen, als jij 't niet bij anderen doet.»

«Ik wist niet, dat het kwaad was,» zei Tom.

«Dan weet je het nu. Dat zegt iedereen altijd tegen mij, maar dan antwoord ik: ‚Al weet je niet, dat vuur brandt, dan is dat geen reden, dat het niet zou branden; en als je niet weet, dat onreinheid ongezond is, dan is dat geen reden om er niet ziek van te worden.' De kreeft wist ook niet, dat het verkeerd is in een kreeftenpot te kruipen, maar hij is er toch in gevangen.»

«Hemeltje!» dacht Tom, «zij weet alles.» En zoo was het ook.

«En al weet je niet, dat iets verkeerd is, dan moet je er toch de gevolgen van ondervinden. Maar kindje, die gevolgen zijn toch niet zoo ernstig, dan wanneer je 't wèl weet,» — en toen ze dat zei, keek ze veel goediger.

«Maar u is toch hard voor mij,» zei Tom.

«In 't geheel niet; ik ben de beste vriendin, die je in je leven gehad hebt. Kijk, ik zal je wat zeggen: ik moet noodzakelijk straffen, waar kwaad gedaan wordt. Ik vind het even naàr, als jij en de anderen. Ik heb dikwijls erg medelijden, maar ik moet wel. Als ik probeerde het niet te doen, zou ik het toch doen, want ik ben als een machine: Ik ben van binnen vol veertjes en radertjes; en ik ben heel zorgvuldig opgewonden, dus volgt wat ik doe, van zelf!»

«Is het lang geleden, dat zij u opwonden?» vroeg Tom, want de slimmert dacht bij zichzelf:

«Op een goeden dag zal ze afgeloopen zijn; of misschien vergeten zij wel eens haar op te winden, zooals

baas Grimes dikwijls zijn horloge vergat, als hij uit de kroeg kwam, en dan heb ik geen nood.»

«Ik ben ééns voor goed opgewonden en zóó lang geleden, dat ik mij er niets meer van herinner.»

«Jongens!» zei Tom, «wat moet u dan al lang geleden gemaakt zijn!»

«Ik ben niet gemaakt, mijn jongen! en ik blijf altijd gaan, want ik ben zoo oud als de Eeuwigheid en zoo jong als de Tijd.» En er kwam een wonderlijke trek over het gezicht der oude dame, toen zij dat zeide — heel ernstig en heel droevig, maar toch ook heel lief. En zij keek op en in de verte, alsof zij dóór de zee keek en dóór de lucht naar iets heel vèr weg — en toen gleed er zulk een rustige, teedere, geduldige en hoopvolle glimlach over haar gezicht, dat Tom haar in ééns niet meer leelijk vond.

En dat was zij ook niet meer; want zij was als vele menschen, die geen enkele mooie trek in hun gezicht hebben, en toch prettig zijn om te zien; en die de hartjes van alle kinderen tot zich trekken; dat is dan hun mooie ziel, die door het venster kijkt van een leelijk huis.

En Tom glimlachte tegen haar, zoo prettig zag zij er uit en zij lachte vriendelijk terug en zeide: «Je vond me daar straks erg leelijk niet?»

Tom boog zijn hoofd en werd heel rood in zijn gezicht.

«Ik ben ook heel leelijk. Ik ben de leelijkste fee op de heele wereld, en dat moet ik blijven tot alle menschen doen wat zij doen moeten. En dan word ik even zoo mooi als mijn zuster, die de mooiste fee

op de wereld is, mevrouw «Doewatjegedaanwiltzijn.» Zij begint waar ik ophoud, en ik begin waar zij ophoudt, en die niet naar haar luisteren, moeten luisteren naar mij, zooals je zien zult. Nu mogen jelui allemaal wegloopen, behalve Tom; hij mag blijven om te zien wat ik ga doen. Het zal een goede waarschuwing voor hem zijn, om mee te beginnen voor hij naar school gaat.»

«Hoor nu goed Tom! Iederen Vrijdag kom ik hier en roep al degenen op, die kinderen hebben kwaad gedaan, en dan doe ik met hen wat zij met de kinderen deden.»

Toen werd Tom bang en kroop weg onder een steen, waarmeê hij twee krabben, die daar woonden woedend maakte; maar hij bleef er toch onder.

Eerst riep zij al de dokters op, die kleine kinderen zooveel medicijn geven — het waren meest oude, want de jonge weten beter — en zette hen op een rij, en ze keken erg benauwd, want zij wisten wat er komen zou.

Eerst trok zij al hun tanden uit, en toen zette zij ze bloedzuigers, en daarna kregen ze allemaal een flinke likkepot, en een heel leelijk drankje; en toen een braakmiddel, maar geen kom er bij en dat iedere keer weêr opnieuw, tot het twaalf uur was.

En toen liet zij een troep dwaze dames komen, die de middeltjes en de teenen van hun kinderen knijpen; en zij reeg ze allemaal heel stijf in corsetten, zoodat zij duizelig werden en bijna stikten, en haar neuzen werden rood, en handen en voeten zwollen op. Toen trok zij ze heel nauwe schoenen

aan, en daar moesten ze in dansen; dat deden ze heel onbeholpen; en zij vroeg hoe het haar beviel; en toen zij antwoordden, dat het haar in 't geheel niet beviel, liet zij ze weggaan, omdat zij het maar alléén gedaan hadden uit dwaze modezucht, denkende, dat het goed voor haar kinderen was; alsof wespenmiddels en varkenspootjes mooi zijn voor kinderen, of tot iemands nut.

Daarna moesten al de onachtzame kindermeisjes komen; die stak zij vol met spelden en reed ze rond in kinderwagentjes, met een leeren riem strak over haar borst, en haar hoofden en armen over den rand hangende, tot ze misselijk en suf werden en een zonnesteek hadden gekregen, als zij niet onder water geweest waren, zoodat het een watersteek zou moeten zijn, en dat is even erg. En denk er aan — als je soms een gerommel hoort op den bodem der zee, dan moet je niet gelooven wat de zeelui zeggen, want jelui weet dan beter; het zijn de kinderwagens met de kindermeisjes, die door de oude dame worden rond gereden.

En toen was zij zóó moê, dat ze ging koffiedrinken.

Na de koffie begon zij met de schoolmeesters, heele regimenten van slechte schoolmeesters, en toen die kwamen, keek ze heel donker en zette zich ernstig aan het werk, alsof het nu eigenlijk pas begon. Zij sloeg hen om hun ooren en op hun handen en zeide, dat zij leugens verteld hadden; en hoe boozer zij daarover werden, des te meer zeide zij hun de waarheid; ten laatsten kregen ze nog ieder een flink pak met een groote berkenroe, en zij gaf hen de

taak op driehonderdduizend regels Hebreeuwsch uit hun hoofd te leeren tegen den volgenden Vrijdag. Toen ze dat hoorden, begonnen zij zóó te schreeuwen en te jammeren, dat hun adem uit de zee opkwam als de blaasjes in spuitwater; en dat is een van de oorzaken van al die luchtbellen in zee; er zijn er meer, maar met deze hebben kleine jongens alleen te maken.

En nu was zij zóó moe, dat ze blij was, dat het was afgeloopen; zij had dan ook een flinke werkdag achter den rug. Tom had niet bepaald een hekel aan de oude dame, maar hij vond haar toch wel wat al te kribbig; maar dat kon men de arme ziel toch heusch niet kwalijk nemen; en als zij wachten moet om mooi te worden, tot alle menschen doen zooals zij gedaan willen zijn, dan zal zij wel tijd hebben om ongeduldig te worden.

Arme Mevrouw Diejedoetwatjedeed! Zij had nog heel wat hard werk in het vooruitzicht, en beter af zou zij geweest zijn als ze als waschvrouw den geheelen dag achter de tobbe had gestaan; maar men kan niet altijd zijn werk uitkiezen.

Tom had haar graag wat willen vragen. Als ze naar hem keek, zag ze in 't geheel niet boos, en er was dan zelfs een soort van grappige glimlach op haar gezicht, en zij grinnikte in zichzelf op een manier, die Tom moed gaf.

«Zeg, mevrouw, mag ik u wat vragen?»

«Zeker, lievert.»

«Waarom brengt u hier niet alle slechte bazen ook, om ze een pak te geven. De bazen van de arme

jongens in de kolenmijnen, die zoo verschrikkelijk geranseld worden, en de smidsbazen, die de jongens hun neuzen vijlen en op hun vingers hameren, en al de schoorsteenvegersbazen, zooals mijn meester Grimes? Ik zag hem in het water vallen, allang geleden en ik dacht zeker, dat hij hier zou zijn; hij is leelijk genoeg tegen mij geweest.»

Toen keek de oude dàme zóó streng, dat Tom er van schrikte en spijt had, dat hij zoo brutaal was geweest. Maar zij was niet boos op hem. Zij zeide alleen maar: «Ik let de heele week op hen en zij zijn op een heel andere plaats; want zij wisten, dat zij kwaad deden.»

Zij sprak heel rustig, maar er was iets in haar stem, dat Tom een tinteling deed voelen in zijn geheele lichaam, alsof hij tusschen de kwallen geraakt was.

«Maar deze menschen,» zeide zij, «wisten niet, dat zij kwaad deden, zij waren alleen maar dom en ongeduldig, en daarom straf ik hen maar zoolang, tot zij weer geduldig zijn en hun verstand gebruiken. Maar de schoorsteenvegertjes en de kolenjongens en de smidsjongens, daar zorgt mijn zuster voor, en ik ben haar heel dankbaar. Als zij de bazen maar kon verhinderen zoo wreed te zijn tegen de arme kinderen, dan zou ik wel duizend jaar vroeger zoo mooi zijn als zij. En wees nu een brave jongen, en doe, wat je zoudt willen, dat een ander jou deed — dat deden zij niet. En als dan Zondag mijn zuster, mevrouw Doewatjegedaanwiltzijn komt, zal zij je misschien zien en je leeren hoe je doen moet. Dat kan zij beter dan ik.» Toen ging zij weg.

Tom was heel blij te hooren, dat hij geen kans had Grimes te ontmoeten, hoewel hij het ook wel een beetje naàr voor hem vond, omdat hij hem wel eens het restje van zijn bier gaf. Hij besloot Zaterdag heel erg zijn best te doen en dat deed hij; want hij maakte geen enkele krab aan het schrikken, en kietelde geen levende koralen, en stopte geen steentjes in de zee-anemonen om ze te laten denken, dat het hun eten was. En toen het Zondagmorgen was, kwam ook mevrouw Doewatjegedaanwiltzijn; en al de kinderen dansten en klapten in hun handen en Tom danste mee.

En wat nu die mooie dame betreft; ik kan jelui niet zeggen, wat de kleur van haar haar of van hare oogen was en dat kon Tom ook niet; want degenen die naar haar kijken, kunnen niet anders denken, dan dat zij het liefste, zachtste, vriendelijkste, grappigste, vroolijkste gezicht heeft, dat men zich kan voorstellen.

Tom zag wel, dat zij heel lang was, zoo lang als haar zuster; maar inplaats van hoekig en beenig en tanig en grimmig als zij, was zij het mooiste, zachtste, gladste, rondste, molligste en liefste wezen, dat ooit een kind in haar armen had; en zij had dóór en dóór verstand van kinderen; zij had er zelve een heele boel, massa's en troepen kinderen. En haar grootste pleizier als zij maar een vrij oogenblikje had, was met kinderen te spelen. Daaruit bleek, dat zij een verstandige vrouw was; want kinderen zijn de prettigste speelkameraads; ten minste, dat vinden veel wijze menschen.

Toen de kinderen haar dus zagen, waren zij ineens

allemaal bij haar, en trokken haar neêr tot zij op een steen zat; en ze klommen op haar schoot, en hingen om haar hals en pakten haar handen beet; en toen staken zij allemaal hun duim in hun mond, en begonnen zich neer te vleien, en te spinnen als zooveel kleine katjes. En degenen, die geen betere plaats konden krijgen zaten op het zand en knuffelden haar voeten — want je begrijpt, niemand draagt schoenen in het water, behalve leelijke, oude baddames, die bang zijn, dat de waterkindertjes ze in haar teenen zullen knijpen. En Tom stond het allemaal met verbazing aan te zien en begreep maar niet wat er gaande was.

«En wie ben jij, lief hartje?» zei ze.

«O, dat is het nieuwe kind!» riepen ze allemaal en namen hun duim uit den mond. «Hij heeft nooit een moeder gehad!» toen gingen al de duimen weêr in de monden, want ze wilden geen tijd verliezen.

«Dan zal ik zijn moeder zijn, en hij krijgt het allerbeste plaatsje ook; dus jelui allemaal, één, twee, drie, eraf!»

En zij nam haar twee armen vol kinderen, negenhonderd onder één arm en dertienhonderd onder den anderen, en gooide ze weg, rechts en links in het water. Maar daar gaven ze niet om, evenmin als «kleine Frits, en Jan en Klaas» er om gaven, dat de «Groote Niklaas» hen in zijn inktpot stopte. Zij namen niet eens hun duim uit den mond, maar ze kwamen allemaal als donderpadjes weêr naar haar terug zwemmen, kronkelende met de staartjes en

peddelende met de handjes, en er was niets meer van haar te zien door den zwerm kindertjes.

Maar zij nam Tom in haar armen, en legde hem op het zachtste plaatsje, en kuste hem en aaide en klopte hem, en praatte tegen hem met een zachte stem, allemaal lieve, vriendelijke dingen, die hij nooit in zijn leven gehoord had; en Tom keek haar aan en hij vond haar zoo lief, zoo lief, dat hij eindelijk van enkel liefde in slaap viel.

En toen hij wakker werd, was zij bezig de kinderen een verhaaltje te vertellen.

En welk verhaaltje vertelde zij? Die ééne geschiedenis, die elken Kerstavond begint en toch nooit uit is; en langzamerhand terwijl zij vertelde gingen de duimen uit de monden, en zij luisterden heel ernstig, maar niet treurig; want zij vertelde hen nooit iets treurigs, en Tom luisterde ook; zóó lang en zóó goed luisterde hij, dat hij eindelijk weêr vast in slaap viel, en toen hij wakker werd, zat hij nog altijd op haar schoot.

«Ga niet weg!» zei Tom. «Het is zoo prettig! Ik heb nog nooit bij iemand op schoot gezeten.»

«Ga nog niet weg!» riepen al de kinderen, «u hebt nog niet eens voor ons gezongen!»

«Ja, maar ik heb maar juist tijd voor één versje; wat moet het zijn?»

«Van de pop! van de pop, die weg was!» riepen al de kinderen te gelijk.

En de vreemde fee begon te zingen:

«Ik had eens zoo'n snoezig lief popje,
Zoo mooi, als j'er zelden een ziet:
Met krulletjes rondom haar kopje,
Een mondje zoo rood als een biet.

Maar ach! ik verloor mijn popje,
Al spelende ver op de hei;
Toen ging ik zoo droevig naar huis toe
En was in geen weken meer blij.

Doch toen 'k eens terug naar de hei ging,
Daar vond ik mijn poppetje weer!
O, jee! wat was zij veranderd:
Sluik hingen haar krulletjes neer,

Haar kleertjes stuk en bemodderd,
Haar armpje vertrapt door een koe.
Toch raapte ik dankbaar haar op weer,
En voelde zoo blij mij te moe;

Want was zij ook vuil en bemodderd,
En gaf ook een koe haar een schop,
Zij was toch altijd mijn oude,
Mijn lieve, mijn dierbare pop!»

«Nu Tom!» zei de fee, «zul je nu een goede jongen zijn? en geen beesten meer plagen, tot ik terugkom?»

«Zult u mij dan weer knuffelen,» vroeg Tom.

«Natuurlijk, klein knolletje; ik zou je wel mee willen nemen en je altijd door knuffelen, maar dat zou niet goed zijn,» en toen ging zij weg.

En Tom probeerde wezenlijk een goede jongen te zijn, en zijn heele leven heeft hij geen beesten meer geplaagd, en hij leeft nog, dat kan ik je verzekeren.

O, hoe goed moeten toch die kinderen zijn, die lieve, vriendelijke moeders hebben om hen te knuffelen en verhaaltjes te vertellen; en wat een angst moeten zij hebben om ondeugend te zijn, zoodat die lieve, goede moedertjes moeten huilen.

VI.

Nu kom ik aan het droevigste gedeelte van mijn heele geschiedenis. Ik weet, dat er menschen zijn, die daar om zullen lachen en zeggen, dat het sop de kool niet waard is. Maar ik weet iemand, die niet zou lachen; en dat is een officier met een grijze snor, zoo lang als je arm, die eens in een gezelschap zei, dat er twee dingen waren zóó droevig voor hem, dat hij er van huilen ging en alles zou doen om ze te voorkomen of te verhelpen; en die twee dingen waren: een kind bij gebroken speelgoed, en een kind, dat lekkers steelt.

Het gezelschap lachte niet, daarvoor waren zijn snorren te lang en te grijs; maar toen hij weg was noemden zij hem sentimenteel, allemaal, behalve een klein, oud kwakerdametje, met een ziel zoo wit als haar kap, dat natuurlijk onmogelijk een bijzondere voorliefde voor soldaten kon hebben. Zij zeide op de bedaarde kwaker-manier:

«Vrienden, het daagt in mijn gemoed, dat dit een waarlijk dappere man is.»

Ge denkt nu zeker, dat Tom, nu hij alles had wat hij wenschen kon, ook bijzonder braaf en goed werd;

maar dat is mis gedacht. Het goed hèbben, is iets heel prettigs, maar men wòrdt er niet goed van. Integendeel men wordt er wel eens minder goed door; dat is in Amerika gebeurd, en je kunt het ook in den bijbel lezen, hoe de menschen dik werden, en begonnen te schoppen als paarden, die overvoerd worden en te weinig moeten werken. En het spijt mij wel, dat ik het ook van Tom moet zeggen.

Want hij werd zoo dol op zee-balletjes en zee-koekjes, dat zijn dom hoofdje aan niets anders meer denken kon. Hij verlangde er altijd meer, en dacht er altijd over wanneer de vreemde dame terug zou komen en hem weêr wat geven, en wat zij hem geven zou en hoeveel, en of zij aan hem meer zou geven dan aan de anderen. En aan suikertjes dacht hij den heelen dag en 's nachts droomde hij er van.

En wat gebeurde er toen?

Toen begon hij op te letten als de vreemde dame er was en haar na te kijken om te zien waar zij haar suikertjes bewaarde, en hij begon te sluipen en te loeren, en haar achterna te loopen, en zich te houden of hij naar iets anders keek of den anderen kant uitging, tot hij eindelijk merkte dat zij het lekkers in een mooi paarlemoeren kabinet bewaarde, in een diep hol in de rots.

Hij woû erg graag naar dat kabinet toe, maar hij was toch bang; en hij verlangde er méér naar en werd minder bang; en ten laatste door er aanhoudend aan te denken, begon hij zoo verschrikkelijk te verlangen, dat hij in 't geheel niet bang meer was. En op een nacht, dat al de kinderen sliepen,

maar dat hij niet slapen kon omdat hij altijd maar aan suikertjes dacht, sloop hij stilletjes weg naar de rotsen en vond het kabinet, en zie, het was open!

Maar toen hij al die heerlijke dingen er in zag liggen, werd hij inééns heel bang en wenschte dat hij het niet gedaan had. En daarna dacht hij: «ik zal ze maar even aanraken» en dat deed hij; en toen: «ik zal er ééntje proeven,» en dat deed hij ook; en toen een tweede, en toen een derde en zoo ging het verder, en eindelijk werd hij zóó bang, dat er iemand hem betrappen zou, dat hij ze allemaal haastig inslikte zoodat hij er niets van proefde, en hij werd er weê van, en woû toch nog meer, nog maar ééntje, en toen weêr ééntje, en eindelijk had hij alles opgegeten.

En al dien tijd stond vlak achter hem: Mevrouw Diejedoetwatjedeed.

Sommige menschen zouden zeggen: «Waarom sloot zij haar kast niet af?» Zij sluit nooit iets af, ieder mag nemen als hij wil en de gevolgen ondervinden.

Dat lijkt wel vreemd, maar het is zoo, en zij zal wel gelijk hebben ook. Misschien wil ze de menschen wel afleeren aan 't vuur te komen, door ze hun vingers te laten branden.

Zij zette haar bril af, want zij woû liever niet te veel zien; en in haar medelijden trok ze haar wenkbrauwen op, tot bijna in haar haren, en haar oogen gingen zóó wijd open, dat zij al het leed van de geheele wereld wel in zich op konden nemen, en zij vulden zich met groote tranen. En het was niet voor het eerst dat haar dat gebeurde.

«En al dien tijd stond vlak achter hem: Mevrouw Diejedoetwatjedeed.» (Pag. 150.)

GUST. KD. WALLPEAME.

Maar zij zeide niets anders dan:

»Och, jou arm jonkske! je bent net als de anderen!»

Dat zeide zij tegen zichzelf, want Tom kon haar zien noch hooren. Maar je moet toch niet denken dat zij sentimenteel was.

Als je denkt, dat zij te teêrhartig is om te straffen, dan zul je wel merken, dat je je vergist hebt, zooals we het allemaal merken en heel dikwijls ook.

Maar wat deed zij, toen zij zag, dat al haar suikertjes weg waren?

Vloog zij op hem af om hem bij zijn kraag te pakken, te schudden, te trekken, te stompen, te slaan, te knijpen; zette zij hem in een hoek en sleurde hem er weer uit, om hem eindelijk in een donker hok te stoppen om zelf na te denken?

In 't geheel niet. Zoo iets doet zij nooit. Want zij wist heel goed, dat Tom dan gevochten zou hebben, geschopt, geslagen, gekrabt, gebeten, dat hij leelijke woorden zou hebben gezegd, en in een oogenblik weêr de ondeugende kleine schoorsteenvegersjongen van vroeger zou zijn geworden, niemand's vriend en niemand zijn vriend.

Ondervroeg zij hem, maakte zij hem bang, dreigde zij hem om hem te doen bekennen? In 't geheel niet. Zoo iets doet ze ook nooit. Want dan zou zij hem er toe gebracht hebben te jokken uit angst, en dat zou misschien nog erger voor hem geweest zijn, dan dat hij weer een ondeugende schoorsteenveger was geworden.

Zij zeide dus heelemaal niets, niet eens, toen Tom den volgenden dag met de anderen om lekkers kwam.

Hij vond het heel naar om te komen, maar hij durfde ook niet weg te blijven, uit angst, dat zij hem dan verdenken zoude. Hij was ook heel benauwd, dat er geen lekkers meer zijn zou, want hij had immers alles opgegeten, en dat de fee dan vragen zou, wie het weggenomen had. Maar neen, zij nam er juist zooveel uit het kabinet als anders, en daar begreep Tom niets van en het maakte hem nog benauwder.

En toen de fee hem strak aankeek, beefde hij over zijn geheele lichaam, maar zij gaf hem toch zijn deel evenals aan de anderen, en hij dacht bij zichzelf, dat zij zeker niets gemerkt had.

Maar toen hij de suikertjes in zijn mond stak, vond hij ze afschuwelijk; hij werd er misselijk van, en de heele week voelde hij zich ziek en kribbig en ongelukkig.

De week daarna kreeg hij weer zijn deel, en weer keek de fee hem strak aan, en tegelijk heel droevig. En hij kon het lekkers niet uitstaan, maar hij nam het toch aan.

En toen mevrouw Doealsjegedaanwiltzijn kwam, wou hij weer geknuffeld worden als de anderen, maar zij zeide heel ernstig:

«Ik zou je wel willen knuffelen, maar ik kan niet, je zit vol doornen en prikkels.»

Tom keek naar zichzelf en hij was zoo stekelig als een zeeëgel.

En dat was heel natuurlijk; want je moet weten en gelooven, dat ons lichaam gemaakt wordt door onze ziel, zooals het huisje groeit naar de slak. En toen dus Tom's zieltje prikkelig werd van kribbigheid en slecht humeur, toen moest zijn lichaam mee-

«Wat kon Tom nu anders doen dan in een hoekje te kruipen en gaan zitten huilen?» (Pag. 157.)

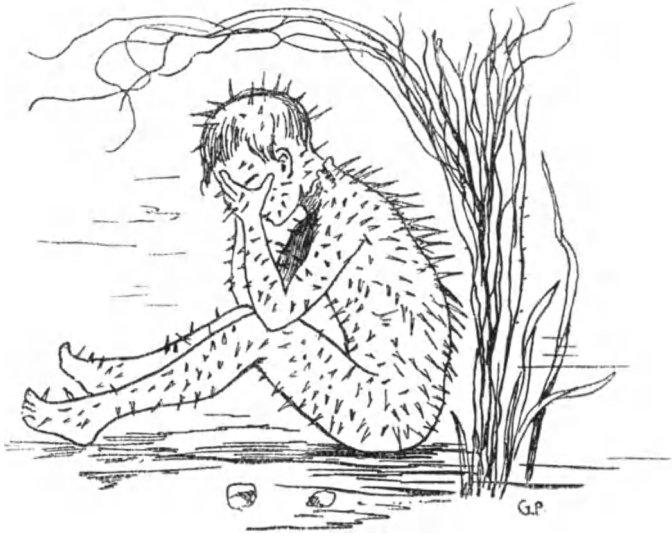
G.P.

groeien en werd ook stekelig, zoodat niemand hem kon knuffelen of met hem wilde spelen, niet eens graag naar hem kijken. Wat kon Tom nu anders doen dan in een hoekje te kruipen en gaan zitten huilen? Niemand wilde toch met hem spelen en hij wist heel goed, waarom niet. Hij was die heele week diep ongelukkig; en toen de leelijke fee kwam en hem weer zoo ernstig aankeek, en nog veel droeviger dan te voren, kon hij niet langer uithouden, en hij gooide het lekkers weg en zeide: «Neen, ik wil geen lekkers hebben, ik kan het niet uitstaan!» en toen begon hij te schreien, het arme kereltje, en vertelde aan mevrouw Diejedoetwatjedeed alles wat er gebeurd was.

Toen hij dat gedaan had, was hij heel bang, want hij dacht, dat hij zwaar zou gestraft worden. Maar inplaats daarvan, nam zij hem op en kuste hem; dat was nu niet heel prettig, want haar kin was erg ruw, maar hij voelde zich zóó verlaten, dat hij 't toch nog liever had dan niets.

«Ik zal het je vergeven, manneke,» zeide zij. «Ik vergeef iedereen dadelijk die mij uit zichzelf de waarheid zegt.»

«Zult u nu ook al die akelige stekels wegnemen?»

«Dat is een heel ander geval; jij hebt ze zelf gemaakt, en door jou alléén kunnen ze weêr weg.»

«Maar hoe kan ik dat doen?» zei Tom jammerend en begon weêr opnieuw te huilen.

«Ik geloof, dat het tijd voor je is om naar school te gaan, en ik zal je een schooljuffrouw halen, die je leeren zal hoe je die prikkels weg kunt krijgen.»

Toen ging zij weg en Tom bleef achter met een griezel over die schooljuffrouw, want die stelde hij zich voor met een roê of een stok.

Op het laatst troostte hij zich er meê, dat zij misschien zou lijken op die oude vrouw in Vendale — daar leek zij echter in 't geheel niet op; want toen de fee met haar terugkwam, was zij het mooiste jonge meisje, dat hij ooit gezien had, met lang, golvend haar, als een gouden wolk, en een lang zwevend kleedje als een wolk van zilver.

«Daar is hij,» zei de fee, «en je moet hem leeren hoe hij goed moet zijn, of je het prettig vindt of niet.»

«Ik weet het,» zei het meisje; maar men kon niet merken dat zij het prettig vond, want zij hield haar vinger tegen haar mond en keek naar Tom van onder haar wenkbrauwen; en Tom duwde ook zijn vinger tegen zijn mond en keek haar van onder zijn wenkbrauwen aan, want hij schaamde zich dood over zichzelf.

Het meisje scheen niet recht te weten hoe zij beginnen zou; en misschien was zij in 't geheel niet begonnen, als Tom niet in ééns was gaan huilen. En hij vroeg haar zoo innig, of zij hem niet wilde leeren om een goeden jongen te zijn en hem helpen om die leelijke prikkels weg te krijgen, en toen voelde zij zoo lief en vriendelijk voor hem, dat zij dadelijk begon hem les te geven: zoo'n aardige en prettige les, als geen landkind haast ooit krijgt.

En wat zij hem leerde? Alles, kindje, wat jelui ook leert van heel klein af, maar het klonk zooveel eenvoudiger; er komen in die wereld niet zooveel

moeielijke woorden in de lessen, als bij ons; en daarom leeren waterkinderen liever hun lessen dan landkinderen; en volwassenen kunnen er niet kibbelen over de beteekenis, want dat is alles zoo klaar als een klontje; de Eenvoudige, Eeuwige Waarheid.

Alle dag kreeg Tom les, maar 's Zondags ging zij naar huis, en in haar plaats kwam de vriendelijke fee. En toen Tom een paar weken bij haar geleerd had, waren zijn stekels verdwenen, en hij had weêr een glad en zacht velletje.

«Hé!» zei toen opeens het meisje. «Ik ken je! Je bent die schoorsteenvegersjongen, die in mijn slaapkamer was.»

«En nu ken ik jou ook,» zei Tom, «je bent het meisje, dat in bed lag!»

En hij sprong naar haar toe en woû haar pakken en een zoen geven; maar hij deed het niet, want hij bedacht, dat zij een dametje was en hij maar een arm jongetje, en daarom sprong hij maar al om haar heen tot hij niet meer kon.

Toen begonnen zij elkander hunne geschiedenis te vertellen — hoe hij in het water geraakt was, en zij van de rots was gegleden; en hoe hij naar de zee was gezwommen, en zij uit het raam was gevlogen; en hoe dit en dat en alles, tot er niets meer te vertellen was; toen begonnen ze weêr opnieuw, en het ging zoo rad en vlug als over een rolletje.

Daarna begonnen zij weer aan hun lessen, en dat was zoo prettig, dat er zeven jaren ongemerkt voorbij gingen.

Nu denk je, dat Tom al die zeven jaren erg in

zijn schik, en volkomen tevreden was ; maar dat was hij niet. Er was altijd iets, dat hem in den weg zat en dat was, — waar kleine Ellie heen ging en wat zij 's Zondags deed.

Zij was dan op een heel mooie plaats, zeide zij.

Maar hoe zag die plaats er toch uit en waar was het?

Dat kon ze juist niet vertellen. En het is merkwaardig, maar niemand kan het vertellen, en degenen, die er het meest geweest zijn of het dichtst er bij, kunnen er het minst van zeggen. Alleen weten zij te vertellen, dat het er heel mooi is, mooier dan ergens anders en als men dan verder vraagt, zwijgen zij, uit bescheidenheid of omdat zij bang zijn uitgelachen te worden ; en daar hebben zij gelijk in.

Dus al wat Ellie zeggen kon, was, dat het meer waard was dan al het mooiste van de heele wereld bij elkander opgeteld. En natuurlijk werd Tom toen nog nieuwsgieriger en verlangender.

«Juffrouw Ellie,» zei hij eindelijk, «ik wil weten waarom ik 's Zondags niet met u mee naar huis kan gaan, of ik zal geen rust hebben, en u niet met rust laten.»

«Dan moet je het de feeën maar vragen.»

Toen nu de fee Diejedoetwatjedeed de volgende keer kwam, vroeg Tom het haar.

«Kleine jongens, die alleen nog maar geschikt zijn om met zeedieren te spelen, mogen daar nog niet gaan,» zeide zij. «Degenen, die er heen willen, moeten eerst daarheen, waar ze geen zin in hebben, en iemand helpen, van wien zij niet houden.»

«Heeft Ellie dat dan gedaan?»

Ellie kreeg een kleur en zei: «Ja, Tom, ik vond het eerst niet prettig hier te komen, ik was zooveel liever thuis, waar het altijd Zondag is. En in 't begin was ik ook bang voor je, Tom, omdat — omdat —»

«Omdat ik zoo vol stekels zat? Maar nu ben ik niet stekelig meer, wel, juffrouw Ellie?»

«Neen,» zei Ellie, »en nu houd ik ook heel veel van je en ik kom nu ook graag hier.»

«En misschien,» zei de fee, «zul jij ook langzamerhand leeren iets te doen wat je niet prettig vindt, of iemand te helpen van wien je niet houdt, zooals Ellie deed.»

En Tom hield zijn vinger tegen zijn mond en keek naar zijn voeten, want hij had er nog in 't geheel geen plan op. En toen mevrouw Doealsjegedaanwiltzijn weer kwam, vroeg hij het háár, «want,» dacht hij, «die is niet zoo streng als haar zuster, en zal mij gemakkelijker laten gaan.»

Maar zij zeide precies hetzelfde in dezelfde woorden en dat maakte Tom heel ongelukkig. En toen Ellie dien Zondag naar huis ging, zat hij den heelen dag in een hoek te pruilen, en wilde niet luisteren naar de verhaaltjes, die de fee vertelde, en die toch zoo erg mooi waren. Hoe meer hij van die verhaaltjes hoorde, hoe meer ze hem hinderden; want het was alles over kinderen, die deden wat ze niet prettig vonden, en anderen hielpen, en werkten voor hun broertjes en zusjes inplaats van enkel te willen spelen.

En eindelijk kon hij het niet meer uithouden en kroop weg tusschen de rotsen.

Toen Ellie terugkwam was hij schuw voor haar, omdat hij dacht, dat zij hem een lafaard vond. En daarna werd hij boos op haar, omdat zij beter was dan hij, en had kunnen doen wat hij niet kon; daar was Ellie heel verdrietig over. Eindelijk begon hij jammerlijk te schreien, maar woû haar niet zeggen waarom.

En het verlangen te weten waar Ellie heen ging, liet hem maar niet met rust, zoodat alles om hem heen hem onverschillig werd, en hij werd hoe langer hoe ontevredener, en 't kon hem niet meer schelen of hij bleef of wegging.

Toen zeî hij tegen Ellie: «Ik ben hier zoo ongelukkig, ik ga weg, als jij maar met mij meê wilt gaan.»

«Ik woû, dat ik mocht!» zei Ellie, «maar de fee zegt, dat als je gaan wilt, je alléén moet gaan, — neen Tom, nu moet je niet die arme krab zoo aanhoudend prikken,» — want Tom voelde zich kriebelig en geneigd tot kwaad te doen — «of de fee zal je straffen.»

Tom had bijna gezegd: «Laat zij maar straffen, ook goed!» maar hij hield zich nog bijtijds in.

«Ik weet wel wat zij wil,» jammerde hij allerklagelijkst, «zij wil, dat ik dien akeligen Grimes opzoek. Ik houd ten minste niet van hem, dat is zeker. En als ik hem vind, zal hij weêr een schoorsteenveger van mij maken, zeker doet hij dat. Ik ben er al dien tijd bang voor geweest.»

«Neen, dat zal hij niet, niemand kan een schoorsteenveger maken van een waterkind; en als zij goed zijn kan niemand hen kwaad doen.»

«O, ik zie het al,» zei stoute Tom, «je doet je best om mij weg te krijgen, omdat je genoeg van mij hebt, omdat ik je verveel.»

Kleine Ellie deed toen haar oogen heel wijd open en zij stonden vol tranen.

«O, Tom, Tom!» zei ze heel droevig, en dan: «O, Tom, waar ben je?»

En Tom riep: «O, Ellie, waar ben jij?»

Want zij konden elkander niet meer zien. Kleine Ellie was verdwenen en Tom hoorde haar stem zwakker en zwakker en eindelijk hoorde hij niets meer.

O, wat was hij geschrikt! Hij zwom heen en weêr, om en door de rotsen, door alle zalen en kamers, maar hij vond haar niet. Hij riep, schreeuwde, maar er kwam geen antwoord; hij vroeg al de kinderen naar haar, maar niemand wist iets. Toen begon hij te gillen om Mevrouw Doealsjegedaanwiltzijn, en die kwam ook niet. En eindelijk om Mevrouw Diejedoetwatjedeed, en dat was het verstandigst, want die kwam dadelijk.

«O!» huilde Tom, «o, o, o! ik ben stout geweest tegen Ellie, en nu is zij dood, ik weet zeker dat zij dood is!»

«Neen, dat niet,» zei de fee, «maar ik heb haar naar huis gezonden, en zij zal in heel langen tijd niet terugkomen.»

«Hoe wreed van u om Ellie weg te sturen,» snikte Tom, «maar ik zal haar toch terug vinden, al moest ik naar 't eind van de wereld!»

De fee gaf Tom geen klappen, en zei ook niet dat

hij zijn mond moest houden ; maar zij nam hem heel vriendelijk op haar schoot, juist als haar zuster zou gedaan hebben, en herinnerde hem er aan, dat zij het niet helpen kon, want dat zij van binnen was opgewonden als een horloge, en de dingen moest doen of zij het prettig vond of niet. En toen zeide zij hem, dat hij lang genoeg in de kinderkamer was geweest, en nu de wereld in moest om een man te worden, en dat hij heel alléén moest gaan, zooals iedereen die op deze wereld geboren is ; en moest zien met zijn eigen oogen, en ruiken met zijn eigen neus, en zijn eigen bed maken en er in gaan liggen, en zijn eigen vingers branden als hij ze in 't vuur stak. En toen vertelde zij hem, wat er al voor moois in de wereld te zien is, en dat het een heel geschikte plaats is om te leven, voor wie maar flink en eerlijk en goed willen zijn. Hij moest ook niet bang zijn, wat er ook gebeurde; want er zoü hem geen kwaad kunnen overkomen, als hij zich maar goed de lessen herinnerde, die hij gekregen had, en deed wat hij wist dat goed was. En eindelijk had ze hem zóó tot rust gebracht, dat hij grooten zin kreeg om te gaan, en maar dadelijk weg wilde. «Ik zou alleen zoo graag Ellie nog eens zien voordat ik ga.»

«Waarom wou je dat zoo graag ?»

«Omdat — omdat ik zoo blij zou zijn als ik wist. dat zij niet boos meer op mij was.»

En nauwelijks had hij uitgesproken of daar stond Ellie en zij lachte en keek zoo blij, dat Tom haar wel weer een zoen had willen geven ; maar hij was

nog altijd bang, dat het niet mocht, omdat zij een dametje was.

«Ik ga weg,» zei Tom, «ik ga nu, al was het naar het eind van de wereld, maar ik vind het niets prettig hoor, 't is heusch waar.»

«Och kom!» zei toen de fee. «Je zult het nog wel heel prettig gaan vinden, en dat weet je zelf ook wel, oudje! Maar als je er geen zin in hebt, zal ik je wel zin laten krijgen. Kom maar eens hier kijken, hoe het gaat met menschen, die alles doen wat zij prettig vinden.»

En zij nam uit een van haar kasten — want zij heeft een menigte geheimzinnige kasten in de rotsholten — een allerwonderlijkst waterproef-boek met allerlei merkwaardige fotografieën. Op de eerste bladzij stond geschreven: «De geschiedenis van het groote en befaamde volk der Doewatjewilts, die uittrokken uit het land Werkzaam, omdat zij den geheelen dag op de mondharmonica wilden spelen.

Op de eerste fotografie zagen zij de Doewatjewilts liggen in het land Kant-en-Klaar aan den voet van het Gajegangmaar-gebergte, waar de flapdoedel in 't wild groeit. Zij leefden zoowat als de jolige oude Grieken op Sicilië, die op die groote vazen staan afgebeeld; en dat was ook heel natuurlijk, want zij behoefden niet te werken.

Zij woonden in mooie kalksteengrotten inplaats van huizen, en baadden zich driemaal per dag in warme bronnen. En wat de kleeren betreft, het was er zoo warm, dat de mannen niet veel anders droegen dan een licht hoedje en bretels; en de vrouwen ver-

zamelden in den herfst herfstdraden — als zij er tenminste niet te lui toe waren — om haar winterjaponnen van te maken.

Zij hielden veel van muziek, maar 't was te veel moeite om piano of viool te leeren spelen, en dansen zou een te erge inspanning geweest zijn. Zij zaten den heelen dag op mierenhoopen en speelden op de mondharmonika; en als de mieren hen beten, stonden zij even op en gingen op de volgende zitten, tot zij daar ook weer gebeten werden!

En zij zaten ook onder de flapdoedelboomen en lieten het flapdoedel in hun mond vallen; en onder de druiven, en ze knepen dan de druiven boven hun mond uit, zoodat het sap zoo in hun keel droop. En als de gebraden speenvarkens voorbijliepen, roepende: «eet mij!» dan was het hun gewoonte te wachten tot er een tegen hun mond aanliep en dan beten ze er in, en waren tevreden als oesters.

Wapens hadden zij niet noodig, want er kwam nooit een vijand in dat land; en gereedschappen ook niet, want alles was er kant en klaar; en de strenge oude fee, Noodzaak, kwam hen nooit opjagen, en hen stellen voor de vraag: «Inspannen of verhongeren».

En zoo voort, en zoo voort, en zoo voort; en op de heele wereld waren er geen luchtiger, gemakkelijker menschen.

«Dat is een prettig leven!» zei Tom.

«Denk je dat?» zei de fee, «zie je dien hoogen bergtop daarachter, waar rook uit opgaat?»

«Ja.»

«En zie je al die asch en slakken en sintels liggen overal in de rondte?»

»Ja.»

«Sla dan om, de volgende vijfhonderd jaar, en kijk dan eens wat er gebeurd is.» En de berg was in de lucht gevlogen als een vat met buskruit, en toen overgekookt als een ketel kokend water. Een derde van de Doewatjewilts was in de lucht gevlogen, en een derde onder de asch gesmoord; er was dus nog één derde over.

«Zie je,» zei de fee, »dat komt er van als men op een vulkaan woont.»

«Waarom heeft u hen niet gewaarschuwd?» vroeg Ellie.

«Ik heb hen gewaarschuwd. Ik liet rook uit den berg komen, en waar rook is, is ook vuur. Ik legde overal asch en sintels neer, en waar die zijn, kunnen zij weer komen. Maar zij wilden het gevaar niet onder de oogen zien, zooals het meer gaat, en verzonnen een heele historie, die ik hun zeker niet verteld heb. De rook was de adem van een reus, dien een god of zoo iets onder den berg begraven had. En de sintels hadden de dwergen gebruikt om de gebraden varkens gaar te krijgen, en al dergelijke gekheid meer. En menschen van dat soort kan men niet anders helpen dan met de goede oude roe.»

Toen sloeg ze weer vijfhonderd jaar om, en daar was het overschot van de Doewatjewilts, doende wat zij wilden als te voren. Zij waren te lui om van den berg weg te loopen, zeiden zij: hij was ééns in de lucht gesprongen, en er was dus geen reden waarom

hij het weer zou doen. Zij waren nu wel met weinigen overgebleven «maar,» zeiden zij, «meer is wel vroolijker maar minder hebben meer te eten.» Dat was niet precies waar, want de flapdoedelboomen waren door de uitbarsting gedood; en zij hadden al de gebraden varkens opgegeten, en jongen hadden die natuurlijk niet.

Zij hadden het dus heel moeielijk en moesten leven van noten en wortels, die zij met stokken uit den grond krabden. Sommigen spraken van zaaien zooals hunne voorvaderen gedaan hadden vóórdat zij in het land «Kant-en-Klaar» kwamen; maar zij waren vergeten hoe een ploeg er uitziet — zij waren zelfs vergeten wat een mondharmonica was — en het koren dat zij vroeger uit het land «Werkzaam» hadden meegenomen was al lang op. Natuurlijk was het hun veel te veel moeite ergens nieuw te gaan halen. Dus zij leefden armzalig van noten en wortels, en de kleine kinderen hadden dikke buiken en gingen dood.

«Zij zijn eigenlijk niet anders meer dan wilden!» zei Tom.

«En wat worden zij leelijk!» zei Ellie.

En zij sloeg om, de volgende vijfhonderd jaar. Toen zaten ze allemaal in de boomen en maakten nesten om zich te beschutten. En onder de boomen slopen leeuwen rond.

«De leeuwen schijnen er heel wat opgegeten te hebben,» zei Ellie, «er zijn er haast geen meer over.»

«Ja,» zei de fee, «alléén de flinksten en sterksten konden maar in de boomen klimmen en zoo aan de leeuwen ontkomen.»

«Maar wat een pootige, stoere kerels zijn het!» zei Tom, «het is een ruw zootje!»

«Ja, zij worden heel sterk langzamerhand; want de vrouwen willen alléén maar met de sterkste en dapperste mannen trouwen, die haar in de boomen kunnen helpen als de leeuwen komen.»

Zij sloeg weêr vijfhonderd jaar om. Toen waren er nòg minder, maar ze waren nog sterker en woester, en hunne voeten waren wonderlijk van vorm veranderd, zoodat zij met hun grooten teen de takken konden grijpen alsof het een duim was: zooals een Hindoe kleermaker zijn teenen gebruikt om den draad in de naald te steken.

De kinderen waren heel verbaasd, en vroegen aan de fee of zij dat gedaan had.

«Ja, en neen,» zeide zij. «Alleen degenen die hunne voeten evengoed konden gebruiken, als hunne handen, waren in staat voor hun levensonderhoud te zorgen en konden een vrouw krijgen; zij namen van alles het beste en lieten langzamerhand de anderen uithongeren. Degenen, die over zijn houden nu teenduimmenschen, zooals anderen b. v. honden- of duivenrassen aankweeken.»

«Er is er één met haar bij!» riep Ellie.

«O, zoo,» zei de fee, «die heeft veel kans voor de toekomst, en wordt zeker het hoofd van den geheelen stam.»

En toen zij weêr vijfhonderd jaar om had geslagen, bleek het waar te zijn.

Want de harige had harige kinderen gekregen, en zij weêr nóg hariger kinderen; en alle vrouwen wil-

den harige mannen hebben en óók harige kinderen; want het klimaat werd zóó vochtig en kil, dat alléén de harigen gezond bleven; al de anderen hoestten en niesden, en hadden keelpijn, en kregen tering, en stierven vóórdat zij volwassen waren.

Toen sloeg de fee weêr vijfhonderd jaar om, en er waren er nog minder.

«Kijk, daar is er een bezig wortels uit te graven, en hij kan niet meer rechtop staan.»

En dat konden zij ook niet; want zooals hun voeten veranderd waren, hadden ook hun ruggen zich vervormd.

En Tom riep: «Het zijn allemaal apen geworden!»

«Iets dat er heel erg op lijkt ten minste,» zei de fee, «die arme stumperds! Zij zijn nu zoo stomp geworden, dat zij nauwelijks meer denken kunnen; want in geen eeuwen heeft er een meer zijn verstand gebruikt. Zij weten ook bijna niet meer te spreken. Want ieder stompzinnig kind vergat weêr eenige van de woorden, die het van zijn stompzinnige ouders geleerd had en was niet helder genoeg om nieuwe te bedenken. Bovendien zijn zij zóó woest en wantrouwig en stug geworden, dat zij uit elkanders buurt blijven, en zich terugtrekken om in de bosschen te nokken en te kniezen; zoodat zij nooit elkanders stem hooren en vergeten wat spreken is. Ik vrees, dat zij heel gauw heelemaal apen zullen zijn, en dat alléén door enkel te doen waar zij lust in hadden.»

En na de volgende vijfhonderd jaar waren ze allemaal weg en dood, door slecht eten en wilde beesten en jagers; allemaal, behalve een verbazend

oude kerel, wel zeven voet hoog, met geweldige kinnebakken. Du Chaillu zag hem en schoot op hem, terwijl hij stond te brullen en op zijn borst te slaan. Hij herinnerde zich, dat zijn voorouders ééns menschen geweest waren en trachtte te zeggen: «Ben ik geen man en broeder?» Maar hij wist niet meer hoe hij zijn mond gebruiken moest; toen wilde hij om een dokter roepen, maar kon het woord niet vinden. En er kwam niets anders uit dan: «Ubboboe!» en toen was hij dood.

En dat was het eind van het groote en lustige volk der «Doewatjewilts.» En toen Tom en Ellie aan het eind van het boek waren gekomen, keken zij heel ernstig en droevig. «Maar kon u hen niet hebben gered voordat zij apen werden?» vroeg Ellie.

«In 't begin had ik dat kunnen doen, als zij zich als menschen hadden willen gedragen en doen wat zij niet prettig vonden. Maar hoe langer zij wachtten en zich gedroegen als de dieren, die alleen dat doen, waarin zij lust hebben, hoe doffer en onhandiger zij werden; en eindelijk was het hopeloos, want zij hadden hun verstand vergooid. Zie jelui, zulke dingen maken mij nu zoo leelijk, en ik word bang, dat ik nooit meer mooi worden kan.»

«En waar zijn ze nu?» vroeg Ellie.

«Precies dáár, waar ze zijn moeten, kindje.»

De fee deed het boek dicht en sprak in zichzelf: «De menschen zeggen, dat ik van beesten menschen kan maken door omstandigheden, keuze, rivaliteit en zoo voort. Misschien hebben ze gelijk en misschien ook niet. Trouwens het is hun zaak niet: zij zijn

menschen, wat ook hunne voorouders waren, en ik raad hen als menschen te handelen. Maar laat hen bedenken, dat iedere zaak twee kanten heeft, en dat waar een weg heuvel-op is, er ook een moet zijn heuvel-af. Als ik beesten tot menschen kon maken, kon ik volgens dezelfde wet van omstandigheid, keuze etc., menschen maken tot beesten. Jij bent een paar maal er heel dicht bij geweest een beest te worden, kleine Tom. En als je niet vast besloten waart, op reis te gaan en de wereld te zien, ben ik er niet zeker van, dat je niet als salamander in een vijver zoudt geëindigd zijn.»

«O, neen,» riep Tom, «niet meer in de modder! Dan liever dadelijk gaan, al was het tot het eind van de wereld!»

VII.

«Ik ben klaar,» zei Tom, «nu ga ik zeker, — en naar 't eind van de wereld als het moet.»

«Dat is een flinke jongen!» zei de fee. «Maar je moet verder gaan dan het eind van de wereld, als je Grimes wilt vinden, want die is aan den anderen kant van Nergens. Ge moet gaan naar Glinstermuur en door de witte poort, die nog nooit geopend werd, dan kom je bij Vredewater en in moeder Carey's haven, waar de goede walvisschen komen als ze dood zijn. Moeder Carey zal je den weg wijzen naar den anderen kant van Nergens en daar zul je Grimes vinden.»

«O,» zei Tom, «wat een reis! Maar ik weet den weg niet naar Glinstermuur, ik weet heelemaal niet waar het is.»

«Flinke jongens moeten de moeite doen om zelf de dingen te vinden, of zij worden nooit menschen; je moet al de dieren in de zee, en al de vogels in de lucht maar vragen, en als je vriendelijk bent, zullen er wel zijn, die je den weg wijzen naar Glinstermuur.»

«Dat zal een lange reis worden,» zei Tom, «dus ik ga maar dadelijk. Dag juffrouw Ellie, je weet, dat ik nu een groote jongen ben en de wereld in moet.»

»Dat weet ik,» zei Ellie, «zal je mij niet vergeten, Tom? ik zal wachten tot je terugkomt.»

En zij gaf hem een hand en nam afscheid.

Tom had haar weer heel graag een zoen gegeven; maar hij dacht nog altijd, dat het niet eerbiedig genoeg zou zijn, omdat zij een dametje was. Toen beloofde hij maar, dat hij haar niet zou vergeten. Maar zijn ijdeltuitig hoofdje was zoo vol van zijn plannen om de wereld rond te kijken, dat het haar in vijf minuten vergat. Gelukkig, dat ik er bij kan zeggen: al vergat zijn hoofd haar, zijn hart niet.

Hij vroeg al de dieren in de zee, en al de vogels in de lucht naar Glinstermuur, maar niemand wist er iets van. Hoe zouden zij ook; hij was nog veel te zuidelijk.

Hij kwam een schip tegen, veel grooter dan hij er ooit een gezien had. — een prachtige zeeboot — de rook uit de pijp volgde meê in een krullende wolk. Hij begreep niet hoe die boot vooruitkwam zonder zeilen, en zwom er heen om te zien. Een school dolfijnen schoot er rond in een vluggen wedstrijd driemaal zoo gauw als de vaart van de boot. Tom vroeg hun den weg naar Glinstermuur, maar zij wisten het niet. Hij probeerde toen uit te vinden wat het was, dat de boot voortbewoog en ontdekte de schroef. Daar had hij zoo'n schik in, dat hij den geheelen dag onder het schip bleef spelen en zijn neus bijna kwijt raakte tegen de schroefbladen. Toen vond hij het pas tijd een beetje op zij te gaan. Hij keek naar de matrozen op het dek en naar de dames met haar parasols. Maar geen van allen kon hem zien, omdat hunne oogen niet

geopend waren, en zoo is het met de oogen van heel veel anderen ook.

Op het dek kwam een dame met een lief, mooi gezicht, in weduw-rouw: zij had een kindje op haar arm. Zij leunde over de ballustrade en tuurde naar de Engelsche kust, terwijl zij zachtjes zong. Zij zong met een lieve stem, en zulk een mooie wijs, dat Tom wel altijd had willen luisteren. Maar toen zij haar kindje de spelende dolfijnen wees, en hoe het water tegen het schip klotste, toen zag het kindje Tom.

Hij was er heel zeker van; want toen zij elkaar aankeken, lachte het kindje en strekte de handjes uit, en Tom lachte vriendelijk terug en hield ook zijn armen het kindje tegen; toen begon het te schoppen en te springen, alsof het over boord wilde in het water.

«Wat zie je toch, hartje?» zei de dame en zij keek dáár, waarheen zij het kindje kijken zag, en daar zag zij Tom ook, zwemmende tusschen de schuimbellen. Even schrikte zij en gaf een kreet, en toen zeide zij heel rustig: «Kinderen in de zee? Och, misschien is het de beste plaats voor hen,» en zij wuifde naar Tom en riep hem toe: «wacht nog maar een beetje, kindje, misschien komen wij bij je, en dan is er rust voor ons!»

Een oude vrouw, geheel in 't zwart, kwam boven bij haar, en sprak tegen haar en nam haar meê. En Tom wendde zich weêr naar het Noorden, droevig en verwonderd, en keek om naar de boot, hoe zij verder en verder weggleed in de schemering; de

lichtjes kwamen één voor één en doofden weêr, en eindelijk verdween ook de lange streep rook in den avondnevel en alles was weg.

Hij zwom naar het Noorden dag in dag uit, tot hij eindelijk den Haringkoning ontmoette; uit zijn neus groeide een roskam en in zijn mond hield hij een sprot als een sigaar. Tom vroeg hem den weg naar Glinstermuur. De Haringkoning gooide zijn sprot weg, kop vooruit, en zeide:

«Als ik jou was, jongmensch, zou ik gaan naar de Steen-alléén en het de laatste van de Geervogels vragen. Zij is van een heel ouden stam, bijna zoo oud als mijn volk, en ze weet heel veel, dat al die moderne parvenu's niet weten; zooals heel natuurlijk is voor een edelvrouw van oud geslacht.»

Tom vroeg den weg, en de Haringkoning zeide hem dien zéér vriendelijk; want hij was een hoffelijk oud heer van den ouden stempel, hoewel hij afschuwelijk leelijk was en vrij verwaand ook, zooals al die oude dandies, die den halven dag verlummelen in hun societeit.

Toen Tom hem bedankt had en juist weg was, riep hij hem na: «Hé, zeg, kun je vliegen?»

«Dat heb ik nooit geprobeerd,» zei Tom, «waarom?»

«Omdat, als je het soms kunt, je er de oude dame maar niet over spreken moet; dat wou ik je maar zeggen — dag!»

En Tom ging pal Noord, zeven dagen en zeven nachten; toen kwam hij aan een kabeljauw-bank, zóó groot als hij er nog nooit een gezien had. De groote kabeljauwen lagen onder hem bij tienduizenden en

«En toen zag hij de laatste der Geervogels, heelemaal alleen op den Steen-Alléén.» (Pag. 179.)

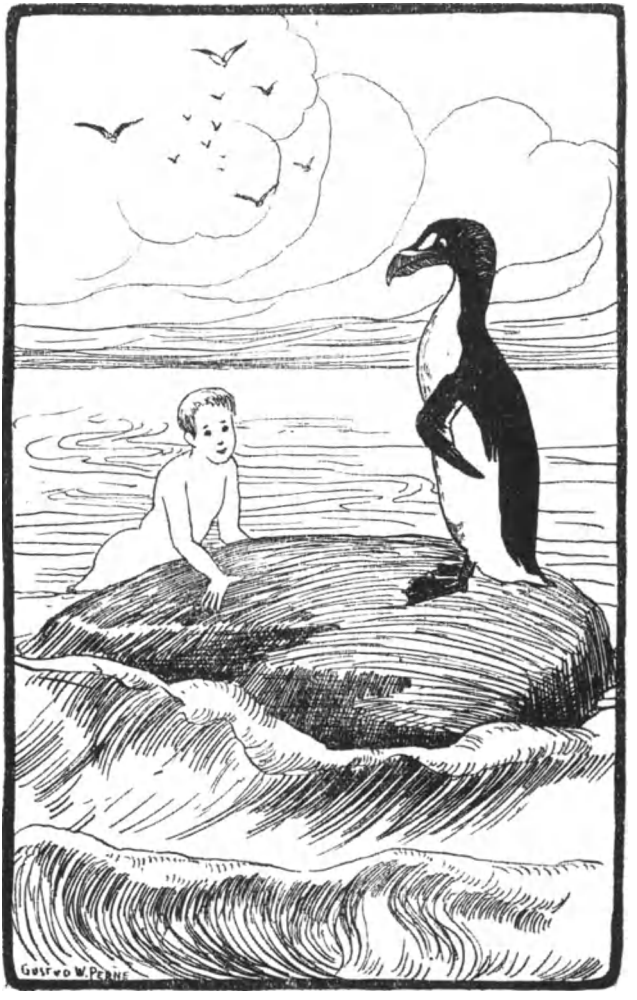
Geoffrey W. Perine

slokten schelvisch den geheelen dag ; en boven zwommen de blauwe haaien en slokten de kabeljauwen. En zij aten en aten, de een den ander, zooals zij gedaan hadden sedert de wereld begon. Want niemand was nog gekomen om hen te vangen en te zien hoe rijk moeder Carey is.

En toen zag hij de laatste der Geervogels, heelemaal alleen op den Steen-alléén. Een zeer statige oude dame was zij, drie voet hoog, fier, rechtop, als een oud Hooglandsch hoofd. Zij droeg een zwart fluweelen japon, met een voorspeldertje en boezelaar ; op haar buitengewoon hooge neusbrug — een zéker teeken van oud geslacht — droeg zij een grooten witten bril, daardoor zag zij er een beetje raar uit ; maar het was een oud gebruik in haar stam.

En in plaats van vleugels had zij twee kleine beveêrde armpjes, waarmede zij zichzelve bewuifde, klagende over de afschuwelijke hitte ; en aldoor neuriede zij krakerig een oud versje, dat zij geleerd had toen zij nog een heel klein alkje was, heel erg lang geleden. —

«Twee kleine vogels zaten op een steen,
Een zwom er weg, en toen was er nog maar één.
Met een falderalderi.

Weg zwom ook d'ander, en toen was er geen één ;
En d'arme steen bleef heelemaal alléén.
Met een falderaderi.»

Het was eigenlijk «vloog» en niet «zwom» ; maar zij kon zelf niet vliegen en daarom had zij het recht

dat woord te veranderen. Het was een heel goed versje voor haar, want zij zat ook alléén op een steen.

Tom kwam heel bescheiden naar haar toe en maakte een diepe buiging. Het eerste wat zij vroeg was: «Heb je vleugels, kun je vliegen?»

«O neen, Mevrouw, dat is iets waar ik nooit over denken zou!» zei slimme Tom.

«Dan zal ik heel graag wat met je praten, liefje! Het is een groot pleizier tegenwoordig iemand te zien zonder vleugels. Alles moet nu vliegen, zelfs de lommen en de zeeduiven, dat armzalige goedje, hebben vleugels; en ook mijn eigen neven, de Alken, die toch van adellijke geboorte zijn en beter moesten weten, dan hun minderen te willen na-apen! Waarom willen zij dat toch? Waarom moeten zij zich verheffen boven de plaats die hun in 't leven werd aangewezen?

In den ouden tijd dacht geen enkele vogel er aan vleugels te willen hebben, en het ging heel goed zonder; maar nu lachen zij mij uit, omdat ik mij houd aan een goed, oud gebruik.»

En zoo ratelde zij maar voort; Tom probeerde vergeefs er een woordje tusschen te krijgen. Maar eindelijk lukte het toch, toen de oude dame buiten adem was, en zich weêr begon te bewuiven; toen vroeg hij of zij den weg kende naar Glinstermuur.

«Naar Glinstermuur! wie zou dat beter weten dan ik? Wij kwamen allemaal van Glinstermuur, duizende jaren geleden, toen het nog fatsoenlijk koud was, en een geschikt klimaat voor personen van goede geboorte; maar nu — de hitte, en die burgerlijke dingen

met vleugels, die maar heen en weêr vliegen en alles opeten, zoodat de jacht voor den ouden adel geheel bedorven is, en men niet meer weet, waarvan te leven, en bang is van den steen af te gaan, om niet aangevlogen te worden door zoo'n vogel van lage geboorte, zoo'n duiker of zeeduif, die duizend jaar geleden niet tot op een mijl afstand had kunnen naderen — wat woû ik ook weer zeggen? Wij zijn erg achteruitgegaan, lieve, niets dan de eer is ons gebleven, en ik ben de laatste van mijn geslacht. Een vriend en ik vestigden ons op dezen steen om uit den weg te zijn van veel hinderlijk goedje. Eens was ons volk groot; ons behoorden al de Noordelijke eilanden, maar de menschen kwamen en schoten ons dood, sloegen ons met stokken op onze hoofden, en namen onze eieren weg — en wil je 't wel gelooven? men zegt dat op de kust van Labrador, mannen een plank legden van de kust naar het ding, dat zij hun schip noemden, en ons bij honderden over die plank dreven, zoodat wij bij hoopen in het schip neêrvielen! Daarna aten ze ons op, denk ik, die booze menschen! Maar wat wilde ik ook weer zeggen? Eindelijk waren er nergens meer overgebleven dan op de oude rots, «Geervogelkerry» noemden de oude IJslanders die, dicht aan de IJslandsche kust waar niemand bij kon klimmen. Maar zelfs dáár hadden wij nog geen rust; want op een dag, toen ik nog een jong meisje was, begon de grond te schudden, de zee kookte, de hemel was zwart en de lucht was vol rook en stof; toen viel de oude Geervogelkerry in de zee.

De alken en duikers en zeeduiven vlogen natuur-

lijk allemaal weg, maar daar waren wij te trotsch voor, en velen van ons sloegen dood tegen de rots, of verdronken. Degenen die overbleven, ontvluchtten naar de klip Eldery, en de zeeduiven zeggen mij, dat zij allemaal dood zijn en dat er een nieuwe Geervogelkerry uit de zee verrezen is, dicht bij de oude; maar die moet zoo armzalig zijn, dat er geen ruimte is om op te wonen, en nu zit ik hier alléén.»

Dat was de geschiedenis van de Geervogel, en hoe vreemd het klinkt: het is allemaal zoo gebeurd.

«Had uw volk maar vleugels gehad,» zei Tom, «dan zoudt gij misschien ook allen gered zijn!»

«Ja, jongmensch, en wie geen gentleman is en vergeet, dat «Noblesse oblige», die zal het gemakkelijk genoeg vinden in de wereld vooruit te komen. Had ik niet bedacht, dat «Noblesse oblige», dan was ik nu niet heelemaal alléén.» En de arme oude dame zuchtte.

«Hóe gebeurde dat, Mevrouw?»

«Kijk, mijn jongen, er kwam een heer met mij hier, en na een poosje wenschte hij met mij te trouwen. Dat was nu heel begrijpelijk, want ik jong, en ik ontken het niet, een schoonheid. Maar ik mocht hem geen gehoor geven, want hij was de echtgenoot van mijn gestorven zuster, en daarmee trouwt men niet. En als een vrouw, die haar standpunt voelt, en de plicht van haar adellijk Huis, vond ik mij genoodzaakt hem af te snauwen en uit te schelden en aanhoudend naar hem te bijten om hem op een afstand te houden; en om de waarheid te zeggen, pikte ik één keer ál te hard, zoodat de arme kerel van de rots viel, en,

toen — het was wel heel ongelukkig, maar het was mijn schuld niet — kwam er juist een haai, die hem zag vallen, en die slokte hem op. En sedert dien tijd ben ik heelemaal alleen:

Met een falderaderi.

En heel gauw, mijn lieve kind, zal ik weg zijn en dan blijft de arme steen ook heelemaal alleen.»

«Maar mevrouw, wat is de weg naar Glinstermuur?» vroeg Tom.

«O, je moet gaan — hoe moet je ook weer gaan? Laat eens zien — ik geloof — och, mijn arme oude hersens zijn heelemaal suf! Ik vrees, liefje, dat wanneer je het weten wilt, je het aan die burgerlijke vogels zult moeten vragen, die hier rondvliegen; want ik ben het heelemaal vergeten.»

En de arme Geervogel begon tranige tranen van traan te huilen, zoodat Tom groot medelijden met haar had; maar met zichzelf ook, want hij wist werkelijk niet aan wien hij het nú nog vragen zou.

Daar kwam juist een heele vlucht stormvogels aan: dat zijn moeder Carey's kippetjes. Tom vond ze oneindig veel mooier dan Mevrouw Geervogel, en dat waren zij ook; want moeder Carey had heel wat ondervinding opgedaan, tusschen het bedenken van de Geervogels en de stormvogels. Zij fladderden rond als een schaar zwarte zwaluwen en hupten en sprongen van golf tot golf, en trokken zoo netjes hun fijne pootjes op en fluisterden onder elkander zoo liefelijk, dat Tom hen aanbiddelijk vond en dadelijk den weg vroeg naar Glinstermuur.

«Glinstermuur? Woù je naar Glinstermuur? Ga

maar met ons mee, wij zullen je den weg wijzen. Wij zijn moeder Carey's kippetjes, en zij zendt ons over alle zeeën om de goede vogels den weg naar huis te wijzen.»

Tom was dol blij, en zwom gauw naar hen toe; maar eerst maakte hij een buiging voor de Geervogel. Die boog echter niet terug, maar stond pal recht, en zong, terwijl zij haar traan-tranen huilde:

«En de arme steen bleef heelemaal alleen.
Met een falderaderi.»

Dus Tom was klaar voor Glinstermuur; maar de stormvogels zeiden: «neen, dat kon nog niet.» Zij moesten eerst naar Alvogelkaap en daar wachten op de groote vergadering van al de zeevogels, voordat zij naar hun zomerbroedplaatsen vertrekken, ver in de Noordelijke eilanden; en daar zouden zij zeker vogels vinden, die naar Glinstermuur moesten. Maar waar Alvogelkaap was, mocht hij nooit aan iemand zeggen, omdat dan de menschen er heen zouden gaan en vogels schieten om ze op te zetten voor hun malle museums, inplaats van hen stilletjes hun leven te laten uitleven in moeder Carey's watertuin, waar zij hóóren.

Dus waar Alvogelkaap is, moet niemand weten; en er is alleen van te vertellen, dat Tom er vele dagen moest wachten. Terwijl hij wachtte zag hij er iets heel merkwaardigs. Op de kust, waar de konijnenholen zijn, was een vergadering van kauwen, en zij maakten zoo'n heidensch leven, dat Tom naar boven klom, om te zien wat er gaande was.

Het was hun groote jaarlijksche vergadering in het

Noorden, en alle sprekers oreerden staande op een ouden schapenschedel.

Het was een ge-ka-ka ! zonder eind en een algemeen gebluf op wat zij dat jaar hadden uitgevoerd : Hoeveel lammetjes zij de oogen hadden uitgepikt, hoeveel doode beesten zij hadden opgegeten, hoeveel levende korhoenders zij hadden ingeslokt, en met hoeveel eieren ze waren weggevlogen op de punt van hun snavel geprikt ; want dat is hun groote kunststuk, waarop zij wondertrotsch zijn.

En eindelijk kwamen zij met het allerliefste, fijnste juffertje-kauw, dat men zich denken kan, en zetten dat in hun midden ; en toen begonnen ze allemaal te gelijk te razen en te tieren, en haar te beleedigen en uit te schelden omdat zij geen fazante-eieren gestolen had, en gewaagd had te zeggen, dat nooit te zullen doen. Daarvoor zou zij nu openlijk terecht moeten staan ; want de kauwen spreken altijd recht over hunne misdadigers in hun jaarlijksch parlement. En zij stond daar in hun midden in haar zwart kleedje en grauwe kapje, zoo deemoedig en prim als een Kwakeresje, en werd door de heele bende tegelijk aangeschreeuwd. En tevergeefs pleitte zij :

Dat zij niet hield van fazante-eieren.

Dat ze genoeg te eten kon vinden zonder eieren.

Dat zij ze niet durfde eten uit angst voor de boschwachters.

En dat zij ze liever niet woû eten, omdat de fazanten zulke goedige, mooie, vroolijke vogels waren.

En nog wel een dozijn redenen meer. Vergeefs, want de kauwen vlogen op haar af en pikten haar

op de plaats dood, voordat Tom haar te hulp kon komen; en toen vlogen zij weg, machtig trotsch op wat ze gedaan hadden.

Maar de feeën namen het arme kauwtje op en gaven haar negen nieuwe stellen veeren tegelijk, en maakten een prachtige paradijsvogel van haar, in bruin fluweel met een langen gouden staart; en zij zonden haar naar de Specerij-eilanden, waar de nootemuscaat en de kruidnagel groeit en dáár mocht zij vruchten eten.

En Mevrouw Diejedoetwatjedeed, rekende af met de booze kauwen. Want wat vonden zij toen ze wegvlogen? Een akelige doode hond! En die begonnen zij te bewerken, te pikken en te slokken en te ka-kaën en te kibbelen, wat ze maar konden. Maar een oogenblik daarna, staken ze allen te gelijk hun snavels in de lucht, en gaven een schreeuw en toen vielen ze achterover dood neêr, honderd drie-en-twintig in ééns. En hoe kwam dat? Omdat de fee den boschwachter in een droom gezegd had, den hond met strychnine te vullen; en dat had hij gedaan.

Na een poosje kwamen de vogels bijeen op Alvogelkaap, duizenden en tienduizenden, dat de lucht er van verduisterde. Zwanen en ganzen, eiders, duikereenden, lommen en duikers, zeeduiven, alken en vetganzen, en stormvogels en sterntjes en meeuwen zonder naam en tal; en zij peddelden en plasten, en waschten en kamden en borstelden zich op het zand, tot de kust wit was van veêren; en zij kwaakten en klokten, en snavelden en kwetterden, en schreeuwden en gilden, en bepraatten hun zaken met de vrienden,

en spraken af waar zij zouden gaan broeden, dat men het wel tien mijlen ver hooren kon; en gelukkig maar, dat er niemand was om hen te hooren dan de oude wachter, die heel alléén op de Kaap woonde in een hut van plaggen, het dak bezwaard met groote steenen, die aan touwen afhingen als franje, opdat de hut niet door de winterstormen zou worden opgenomen en weggesmakt. Maar hij gaf niet om de vogels en deed hen ook geen kwaad, omdat het niet in 't seizoen was. Er waren maar twee dingen waar hij om gaf: zijn bijbel en de korhoenders. Want hij was de braafste oude Schot, die kousen breide in een winternacht. Maar als de vogels gingen vertrekken, kwam hij naarbuiten, en nam zijn muts af en wenschte ze goede reis en behouden aankomst; en dan zocht hij al de veêren bij elkaar, die zij hadden achtergelaten, en maakte ze schoon om ze te verkoopen in het zuiden, voor de veêrenbedden, waar de suffers op slapen.

De stormvogels vroegen toen aan dezen en genen of zij Tom naar Glinstermuur wilden brengen; maar de één moest hierheen en de ander daarheen, naar Noorwegen, Spitsbergen, IJsland, en één zelfs naar Groenland, maar geen enkele naar Glinstermuur. Toen zeiden de goedige stormvogels dat ze zelf met hem meê zouden gaan, maar niet den heelen weg; want zij gingen niet verder dan Jan Maijensland; daarna moest hij zelf zijn weg maar zoeken. En alle vogels verhieven zich tegelijk, en stroomden weg, in lange zwarte strepen naar 't Noorden en Noordoosten en Noordwesten, door de lichte, blauwe zomerlucht;

en hunne kreten waren als van honderdduizend honden en het luiden van tienduizend klokken. Alleen de papegaaiduikers bleven achter; zij maakten de jonge konijnen dood, en legden hunne eieren in de konijnenholen, wat zeker niet heel netjes was; maar dat kon nu eenmaal niet anders, familie gaat voor!

Toen Tom en de stormvogels naar het Noorden trokken, begon het geweldig te blazen; want de oude heer in de grauwe overjas, die het toezicht heeft over den grooten koperen stoomketel in de golf van Mexico, was achterop geraakt met zijn werk en moeder Carey had hem moeten telefoneeren om meer stoom, en nu kwam er stoom; in een uur wat in een week had moeten komen, blazend en loeiend en sissend en wervelend, tot men niet meer kon zien, waar de zee ophield en de lucht begon. Maar Tom en de stormvogels gaven er niets om, want zij gingen vóór den wind, vooruit maar! over de kuiven van de golven, zoo vroolijk als vliegende visschen.

Daar zagen zij op eens iets akeligs. Een zwart gevaarte, een groot schip dat opzij lag, leeg en onttakeld; de pijp en masten hingen overboord en zwaaiden in den storm, en slingerden op de golven heen en weêr; het was lek en vol water geloopen, en geen levend wezen was er op te zien.

De stormvogels vlogen er heen en zwermden er schreeuwend rond; want zij vonden het droevig, en ook hoopten zij er gezouten vleesch te vinden; Tom krabbelde er tegen op en keek rond, treurig en verschrikt.

Toen zag hij, goed vastgebonden onder de ver-

schansing, een wiegje waarin een klein slapend kindje; en het was hetzelfde kindje, dat zag Tom dadelijk, dat hij gezien had in de armen van de dame die gezongen had.

Hij ging er naar toe en wilde het wakker maken; maar toen schoot opeens van onder het wiegje een hondje te voorschijn, een kleine terrier, en begon te blaffen en te bijten naar Tom, zoodat hij niet bij de wieg kon komen.

Tom wist, dat het hondje hem niet zou kunnen bezeeren; maar het liet niet toe, dat hij het kindje aanraakte, en hij wilde het toch zoo graag helpen; en zoo vochten en worstelden zij, tot er op eens een hooge, groene golf kwam en ze allen tegelijk meesleepte.

«O, het kindje, het kindje!» gilde Tom; maar hij hield ineens op met schreeuwen, want hij zag het wiegje rustig zeilende in het groene water, en het kindje nog altijd slapend met een lachend gezichtje. En hij zag de feeën opkomen uit de diepte: die namen de wieg zachtjes in hare armen, en toen wist Tom dat alles in orde was, en dat er een nieuw waterkindje zou komen, bij het eiland van St. Brandaan.

En het hondje?

Nadat het een tijdje geschopt en gehoest had, begon het zóó hard te niezen, dat het zichzelf uit zijn velletje niesde, en toen was het een waterhondje; het sprong en danste om Tom heen en liep over de koppen van de golven, en snapte naar de kwallen en de makreelen, en hij ging met Tom mee, heelemaal tot het Andere-Eind-van-Nergens.

Zij gingen weêr voort, tot zij in de verte de piek van Jan Maijensland, als een suikerbrood boven de golven zagen uitsteken, wel twee kilometers hoog.

Nu kwamen zij bij een grooten zwerm Jagers, die smulden aan een dooden walvisch.

«Dat zijn degenen, die je den weg moeten wijzen,» zeiden moeder Carey's kippetjes, «wij kunnen niet verder Noordelijk gaan, wij zijn bâng om tusschen het pakijs te raken dan zouden onze teenen afvriezen; maar de Jagers durven zich overal wagen.»

En de stormvogels riepen de Jagers aan, maar die waren zóó gretig, en gulzig en schrokkig, en zóó druk bezig met pikken en slobberen en sputteren in het walvischspek, dat zij geen van allen opkeken.

«Kom jelui, luie, vratige lummels,» riepen de stormvogels, «deze jongeheer moet naar moeder Carey, en als jelui niet goed voor hem zorgt, verdien je niet, dat zij je verlost.»

«Gulzig zijn wij,» zeide een vette, oude Jager, «maar lui zijn wij niet, en lummels in 't geheel niet, evenmin als jelui. Laat dien jongen eens kijken!»

En hij flapte recht in Tom's gezicht, en staarde hem zoo onbeschoft mogelijk aan, (want Jagers zijn brutale vlerken, dat weet ieder walvischvaarder) en toen vroeg hij hem, van welke reê hij kwam en waar hij 't laatst land gezien had.

En toen Tom het hem vertelde, scheen hij tevreden, en zei, dat hij een kerel was, om van zóó ver te komen.

«Kom jongens,» riep hij toen tegen de anderen, «laten wij dit baasje eens een handje helpen om over

het pakijs te komen, ter eere van moeder Carey. Wij hebben van daag genoeg spek gehad, en wij zullen zien een stukje van onzen tijd af te werken, door hem voort te helpen.»

Toen namen de Jagers Tom op hun rug, en vlogen met hem weg, onder allerlei grappen — maar o, wat roken zij naar traan.

«Wie zijn jelui toch, vroolijke vogels?» vroeg Tom.

«Wij zijn de geesten van oude Groenlandsche schippers (zooals ieder zeeman weet) die hier op de walvischvaart gingen, honderde jaren geleden; maar omdat wij brutaal en gulzig waren, zijn wij allemaal in Jagers veranderd, en nu moeten wij altijd door walvischspek eten; maar lummels zijn wij niet, en ik wou de schipper wel eens zien, die tegen ons op, een schip kan sturen door de poolzeeën, al hebben wij niet veel op met dat nieuwigheidje, de stoom. Die zwarte duivels van stormvogels moesten zich schamen ons lummels te noemen; maar zij zijn nu eenmaal moeder Carey's lievelingen en daarom durven zij alles.»

«En wie ben jij?» vroeg Tom; want hij zag dat deze het hoofd van al de vogels was.

«Mijn naam is Hendrik Hudson, en ik was niet de eerste de beste; ik zal genoemd worden zoolang de wereld staat, al deed ik een heele boel verkeerd. Want ik ontdekte de Hudson-rivier en ik gaf Hudson's baai zijn naam, en velen voeren in mijn zog, die mij niet vooraan hadden durven gaan. Maar ik was een ruwe kerel, dat is waar, en ik roofde de arme Indianen op de kust van Maine en verkocht ze als slaven in Virginia, en ik was zóó wreed voor mijn

matrozen, dat zij mij alléén in een sloep gezet hebben; en na dien tijd heeft niemand meer van mij gehoord. En nu ben ik koning van de Jagers tot ik mijn verlossing verdiend heb.»

Nu kwamen zij aan den rand van het pakijs en in de verte schemerde Glinstermuur door mist en sneeuw en storm.

Vreeselijk rolde het ijs op de golven, en de ijsreuzen vochten en loeiden, en sprongen op elkaars rug, en vermorzelden elkander tot gruis; Tom durfde zich er niet tusschen wagen, hij vreesde ook vergruizeld te zullen worden; en akelig werd hij er van, de wrakken der tusschen het ijs verbrijzelde schepen te zien: vele zag hij er; bij sommigen stonden de masten met de ra's nog rechtop, en de bemanning lag op het dek bevroren. Helaas, helaas! zij waren dappere mannen, en dolende ridders; zij zochten naar de witte poort, die niet geopend zou worden!

Maar de goedige Jagers namen Tom en zijn hond op en brachten hem veilig over het pakijs en de reuzen; en aan den voet van Glinstermuur werden zij neêrgezet.

«Waar is de poort?» vroeg Tom.

«Er is geen poort!» zeiden de Jagers.

«Geen poort?!» riep Tom heel verschrikt, «wat moet ik dan doen?»

«Onder het ijs duiken natuurlijk, als er durf in je zit!»

«Ik ben niet zoo ver gekomen, om nu weêr terug te gaan: dus vooruit maar!»

«Goeie reis, jongen,» zeiden de Jagers, «wij wisten

wel, dat je er een van 't rechte soort waart. 't Ga je goed!»

«Waarom gaan jelui niet mee?» vroeg Tom.

Maar de Jagers jammerden klagelijk:

«Wij kunnen nog niet, wij kunnen nog niet!» en ze vlogen weêr weg over het pakijs.

Toen dook Tom onder de groote witte poort, die nog nooit geopend werd, en hij kwam in duisternis, in de diepte van de zee; dat duurde zeven dagen en zeven nachten. Toch was hij niet bang, want hij was een flinke jongen, die de wereld wou zien.

Eindelijk zag hij het licht, en helder, heel helder water boven zijn hoofd; en hij steeg wel duizend vademen tusschen wolken van walvischaas, dat rond zijn hoofd fladderde. Er waren er met roze kopjes en lichaampjes van opaal, die zich langzaam voortbewogen; ook met bruine vleugeltjes, die wervelend ronddwarrelden; gele garnalen, die geweldig vlug sprongen, en kwallen van alle denkbare kleuren, die noch fladderden, noch sprongen, maar suften en gaapten, en niet uit den weg wilden gaan. Het hondje beet naar hen tot hij pijn in zijn kaken kreeg, maar Tom lette er niet op; hij verlangde zoo om boven te komen en het meer te zien, waar de goede walvisschen heengaan.

Het was een heel groot meer; mijlen en mijlen ver strekte het zich uit; maar de lucht was zóó transparent, dat de ijsbergen aan den overkant heel dichtbij schenen; overal ijsbergen, als muren en torens en vestingwerken, grotten en bruggen, huizen en gallerijen; daar wonen de ijsfeeën, en verdrijven de wolken en stormen, dat moeder Carey's vijver kalm en rimpelloos

moge blijven van jaar tot jaar. De zon speelde politie-agent en ging iederen dag rond, juist even boven den hoogsten ijsberg uit, om te zien of alles in orde was, en soms deed zij goocheltoeren en maakte vuurwerk om de ijsfeeën te pleizieren. Dan maakte zij zichzelf tot vier of vijf zonnen, of beschilderde den hemel met ringen en kruisen en halve manen van wit vuur; ging zelf in 't midden en knipoogde tegen de feeën; en ik geloof, dat zij het dol aardig vonden, want buiten is alles een pretje.

En dáár lagen de goede walvisschen, de gelukkige beesten, slaperig op de kalme zee. Walvisschen in vele soorten, echte walvisschen, vinvisschen, butskoppen en gevlekte narwals, met een langen ivoren hoorn. Maar potvisschen waren er niet; want dat zijn zulke woeste en rumoerige rekels, dat het Vrede-meer zeker geen Vrede-meer blijven zou als moeder Carey hen er toeliet. Daarom stopt ze die in een grooten vijver bij elkander, aan de Zuidpool, tweehonderddrie-en-zestig mijlen zuidwaarts van den Erebus, den grooten vulkaan in het ijs; en daar stompen ze elkander met hun leelijke dikke neuzen jaar uit jaar in.

Maar hier waren alleen goedige rustige lobbesen; ze lagen in het water als drijvende omgekeerde sloepen; en van tijd tot tijd bliezen zij een straal witte stroom uit, of zij schoven langzaam vooruit met hun geweldige muilen wijd open, zoodat het walvischaas naar binnen kon zwemmen door hun keelgat. Er waren geen zwaardvisschen om hen in hun buik te steken, of zaagvisschen om die open te rijten, of haaien om een stuk uit hun zij te bijten, en geen

walvischvaarders om ze te harpoeneeren of dood te steken. Zij waren veilig en tevreden, en zij hadden niets te doen dan rustig af te wachten tot moeder Carey om hen zou zenden om ze van oude beesten tot nieuwe te maken.

Tom zwom naar den dichtstbijzijnden walvisch en vroeg den weg naar moeder Carey.

«Daar zit ze in het midden,» zei de walvisch.

Tom keek, maar hij zag in het midden van den vijver niets dan één enkelen ijsberg, en dat zei hij.

«Dat is moeder Carey,» zei de walvisch, «je zult het wel zien als je bij haar bent. Daar zit zij van oude beesten, nieuwe te maken, het heele jaar door.»

«Hoe doet ze dat?»

«Ja, dat gaat mij niet aan,» zei de oude walvisch, en gaapte zóó wijd, dat er in zijn bek zwommen: 943 stuks walvischaas, 13,846 kwallen niet grooter dan speldeknoppen, een snoer salpen van 8 meter lang, en drie en veertig kleine ijskrabbetjes, die elkander een kneep tot afscheid gaven, en toen hun pootjes onder hun maag legden, besloten fatsoenlijk te sterven als wijlen Julius Caesar.

«Ik denk,» zei Tom, «dat zij een groote walvisch als jij, versnijdt tot een heele school bruinvisschen.»

Daar moest de oude walvisch zoo onbedaarlijk om lachen, dat hij al die schepsels weêr opgaf; zij zwommen dankbaar weg, over de gelukkige ontsnapping aan dat baleinnet, vanwaar geen reiziger ooit terugkeert. En Tom zwom naar den ijsberg in afwachting.

Toen hij er bij kwam nam die berg de gedaante aan van een zéér statige oude vrouw: een oude

vrouw van marmer, gezeten op een wit marmeren troon. En daar zag hij wegzwemmen van den voet van dien troon, weg naar de zee, millioenen nieuw geschapen wezens, in een ondenkbaar aantal van kleuren en vormen. Dat waren moeder Carey's kinderen, die zij maakt uit het zeewater den ganschen dag door.

Hij verwachtte natuurlijk — als sommige volwassen menschen, die beter moesten weten — haar te vinden: knippend, stukkend, passend, rijgend, lappend, stikkend, vijlend, schavend, kloppend, draaiend, polijstend, boetseerend, metend, bijtelend, en zoo voort, en zoo voort, en zoo voort — zooals de menschen doen, als zij iets maken zullen.

Zij niet; zij zat heel stil; haar kin rustte op haar hand, en zij keek naar de zee met twee groote blauwe oogen, zoo blauw als de zee zelf. Haar haren waren zoo wit als dè sneeuw; want zij was heel, heel oud; eigenlijk zou oud als het oudste, dat je ooit ziet, en dan nog veel ouder. Toen zij Tom zag keek zij hem vriendelijk aan.

«Wel mijn vriendje, wat was er? Ik heb hier in heel lang geen waterkind gezien.»

Tom vertelde wat hij doen ging, en vroeg haar waar het Andere-Eind-van-Nergens was.

«Dat weet je zelf wel, want je bent er al geweest.»

«Ben ik er al geweest?» vroeg Tom, «daar weet ik niets meer van.»

«Kijk mij dan maar eens goed aan.»

En toen Tom in haar groote blauwe oogen keek, wist hij op eens heel goed den weg.

Was dat niet vreemd?

«Dank u Mevrouw, nu zal ik u niet langer ophouden, want ik weet, dat u het heel druk hebt.»

«Ik doe nooit meer dan ik nu doe,» zeide zij, zonder een vinger te verroeren.

«Ik heb gehoord, Mevrouw, dat u altijd nieuwe beesten maakt uit oude.»

«Dat gelooven zij, maar ik doe de moeite niet om dingen te maken, liefje. Ik zit hier maar en laat hen zich zelf maken.»

«Wat een knappe fee is dat!» dacht Tom, en daarin had hij groot gelijk.

Dat is juist moeder Carey's grootheid, en dat antwoord, heeft zij al dikwijls moeten geven.

Er was bijvoorbeeld eens een fee, die zóó knap was, dat zij vlinders kon maken. Ik meen geen nagemaakte vlinders, maar echte, die konden vliegen en eten, en eieren leggen, en alles doen wat een vlinder te doen heeft. Die fee was zóó trotsch op dat kunstwerk, dat zij dadelijk naar den Noordpool vloog om er bij moeder Carey op te pochen.

Maar moeder Carey glimlachte:

«Weet, dwaas kind, dat iedereen dingen kan maken, als men er maar tijd voor neemt en moeite voor doet; maar niet iedereen kan doen wat ik doe, en de dingen hun zelven laten maken.»

Maar de meesten gelooven niet, dat moeder Carey zoo knap is, en zij voelen dat ook niet, tot zij de reis maken naar het Andere-Eind-van-Nergens.

«En nu, jongske,» zei moeder Carey, «ben je er zeker van, dat je naar het Andere-Eind-van-Nergens den weg weet?»

Tom dacht even, maar hij was het weêr glad vergeten.

«Dat komt omdat je niet meer naar mij gekeken hebt.»

Tom keek haar weer aan, en hij wist het, en keek weer weg, en hij was het weer vergeten.

«Wat moet ik nu doen, mevrouw? Ik kan toch niet naar u kijken als ik ergens anders ben?»

«Je moet het maar zonder mij stellen; dat moeten er zoovelen, voor het 999 duizendste van hun leven; en je moet maar naar het hondje zien; hij weet den weg best, en vergeet dien ook niet. En nog wat: misschien zul je lastige menschen ontmoeten, die je niet zullen voorbijlaten zonder dit paspoort van mij; je moet het om je hals hangen en er heel goed op passen; en natuurlijk zal je altijd achteruit moeten gaan, omdat het hondje altijd achter je zal blijven.»

«Achteruit!» riep Tom, «dan kan ik mijn weg niet zien!»

«Juist andersom; als je vóóruit gaat, zul je geen weg vóór je kunnen onderscheiden, en je zult zeker verdwalen; maar als je achter je kijkt, en goed let op alles wat je voorbijgingt, en vooral op het hondje let, die door zijn instinct geleid wordt, en dus niet verkeerd kan gaan, dan zal het je zóó duidelijk zijn, wat er komt, alsof je een spiegel voor je hadt.»

Tom was één en al verbazing; maar hij geloofde haar, want hij had geleerd altijd te gelooven aan wat de feeën zeiden.

«Zoo is het ook, mijn kindje,» zei moeder Carey, «en ik zal je een verhaal vertellen, waaruit je merken zult, dat ik gelijk heb; ik heb altijd gelijk.»

«Er waren eens twee broeders. De een heette Prometheus, omdat hij altijd vooruit keek, en blufte, dat hij wijs was vooruit. De andere was Epimetheus, omdat hij wijs was achterna; hij blufte in 't geheel niet, maar als een zekere Ier placht hij te zeggen, dat hij het liefst voorspelde nà de feiten.

Die Prometheus was heel knap, natuurlijk, en deed allerlei verwonderlijke uitvindingen maar als ze zouden worden toegepast, kwam er niets van; en daarom is er niet veel meer van over, en niemand weet er meer van te vertellen, behalve een paar oudheidkundige oude heeren, die in allerlei rare hoekjes scharrelen, en daar nog niet eens veel vinden. Epimetheus was langzaam en zeker: men vond hem een oude sok, een suffert, en een teut en een treuzelaar. En hij deed ook heel weinig in veel jaren, maar wat hij gedaan had, behoefde hij nooit weêr over te doen.

En wat gebeurde er? Bij de twee broeders kwam een zeldzaam mooie vrouw, Pandora hetgeen zeggen wil:

«Alle gaven der goden.»

Zij had een vreemde doos in haar hand en daarom wilde die vooruitziende, wantrouwende, voorzichtige, theoretische, deduktieve, voorspellende Prometheus, die altijd vooruit bepaalde wat er gebeuren zou, niets met de mooie Pandora en haar doos te doen hebben.

Maar Epimetheus nam háár en de doos, en trouwde haar, er mocht van komen wat het wilde, zooals iedere man behoort te doen, die kans heeft op een goede vrouw. En zij openden samen de doos, natuurlijk

om te zien wat er in was; want wat zouden zij er anders aan gehad hebben?

En daar vlogen alle kwalen de wereld in, die de menschen kwellen. Al de kinderen van de vier groote duivels: «Eigenmachtigheid, Onwetenheid, Vrees en Onzindelijkheid,» bijvoorbeeld:

Mazelen,	Hongersnood,
Monniken,	Onbetaalde rekeningen,
Pokken,	Nauwe corsetten,
Papen,	Slechte wijn,
Oorlogen,	Despoten,
Vredestichters,	Drijvers,

en het allerergste: Ondeugende jongens en meisjes. Maar één ding bleef op den bodem liggen: de Hoop.

Nu kreeg Epimetheus vele zorgen, zooals nagenoeg iedereen; maar daar tegenover had hij drie goede dingen: een goede Vrouw, Ondervinding, en Hoop. En Prometheus had evenveel zorgen, en nog meer zooals je hooren zult, waarvan hij zelf schuld was, en niets daartegenover, dan zijn eigen verzinsels, die hij uit zijn hersens spon, als de spin haar web uit haar onderlijf. En hij zag zóó ver vooruit, dat hij met een doos lucifers in zijn hand — het eenige nuttige, dat hij ooit heeft uitgevonden — over zijn eigen neus viel en in brand raakte.

Toen werd hij vastgeketend op den top van een berg, en een gier kwam er bij om hem te pikken als hij zich bewoog, opdat hij de wereld niet onderstehoven zou keeren met zijn profetieën en theorieën.

Maar de bedaarde Epimetheus ging voort met

werken en tobben met behulp van zijn vrouw Pandora ; altijd achter zich ziend naar wat er gebeurd was, tot hij wezenlijk zóó ver kwam, dat hij nu en dan begreep wat er gebeuren zou. En hij begon zóó goed te weten vanwaar de wind woei, en waar Abraham de mosterd haalde, dat hij dingen begon te bedenken, die kónden werken, en ook bléven werken : het bebouwen van den grond, het maken van weefgetouwen, en schepen, en spoorwegen, en telegrafen en fietsen en alle dingen die je kunt zien op de wereldtentoonstelling ; en ook het voorspellen van hongersnood en slecht weêr, het rijzen der fondsen en den val van een Ministerie. En op het laatst werd hij zoo rijk als een Jood, en zoo dik als een heereboer. En de menschen bedachten zich tweemaal voordat zij zich met zijne zaken bemoeiden en maar éénmaal, voor zij hem vroegen hen te helpen ; want omdat hij zijn geld nuttig verdiende, kon hij het ook nuttig besteden.

En zijn kinderen zijn mannen van kunde en wetenschap, die goed en blijvend werk leveren ; maar de kinderen van Prometheus zijn de dwepers en de theoriemannen, en de drijvers en de lastposten, die altijd willen zeggen wat er gebeuren zal en nooit rekening houden met wat gebeurd is.»

Dat was moeder Carey's verhaal en Tom geloofde er ieder woord van.

Want met Tom gebeurde het precies zoo. Hij kwam in groote moeielijkheden. Hoewel hij door het hondje in het oog te houden vrij goed uit kon maken, welken weg hij nemen moest, was het toch veel lastiger achteruit te gaan dan vooruit ; en daarbij, toen hij

uit Vredemeer kwam, was daar een heel leger van waarzeggers en sterrenkijkers en wichelaars en profeten, met zwarte jassen en witte dassen, die om hem heen kwamen staan en riepen: «Vóóruit, zien, vóóruit! Wij zullen je wijzen, wat nooit menschenoog zag, wij zullen je laten zien tot aan het eind van de wereld!»

Maar het doet mij genoegen te kunnen zeggen, dat Tom zoo'n flinke verstandige kerel was, dat hij niet éénmaal zijn hoofd omdraaide, den heelen weg van Vredemeer tot aan het Andere-Eind-van-Nergens; hij hield maar altijd het oog op het hondje, dat maar steeds zijn lucht volgde, recht of scheef, nat of droog, op of neêr; en zoo maakte hij nooit een vergissing, en zag de wonderbaarlijkste dingen, waarvan ik in het volgende hoofdstuk zal moeten vertellen.

VIII.

Hier begint het steeds te herlezen verhaal van het 999ste gedeelte van de wonderlijke dingen, die Tom zag op zijn reis naar het Andere-Eind-van-Nergens. Goede kinderen moeten het lezen, want, als zij ook eens in het Andere-Eind-van-Nergens komen, wat heel waarschijnlijk is, moeten zij niet lachen, of willen wegloopen, of een andere domheid doen, die Mevrouw Diejedoetwatjedeed zou kunnen beleedigen.

Toen Tom dus Vredemeer verlaten had, kwam hij in de witte schoot van de groote Zeemoeder, die tienduizend vademen diep was. Zij maakt daar wereld-deeg, dag in dag uit. Dat werelddeeg wordt door de stoomreuzen gekneed, en door de vuurreuzen gebakken tot Bergbrooden en Eilandkoek.

Daar was Tom bijna in het werelddeeg gekneed en tot een fossiel waterkind geworden, een prachtig punt van discussie voor de een of andere geologische vereeniging, eenige honderdduizend jaren later. Want terwijl hij langzaam voortschreed in de stilte van de zeeschemering, op den zachten witten vloer van den oceaan, werd hij in de verte een gesis en gestomp en gepomp en gedomp gewaar, als van alle

stoommachines van de heele wereld tegelijk. Dichterbij werd het water kokend heet; maar dat hinderde hem niet; 't werd ook troebel en dik als pap, en ieder oogenblik strompelde hij over schelpen en lijken van visschen, haaien en walvisschen en robben, die door het kokende water waren gedood.

En eindelijk kwam hij bij de groote zeeslang zelf, die dood op den bodem lag; voor overstappen was hij te dik, en Tom moest een uurtje om hem heen wandelen, en kwam daardoor een heel eind uit den koers. Toen hij er om heenwas, kwam hij op de plek, die «Halt» heet, en «halt» hield hij, juist bij tijds.

Want hij kwam op den rand van eene verdieping in den bodem der zee, waaruit stoom opsteeg met loeiend bulderend geweld, eene massa, groot genoeg om alle bestaande machines mee te drijven; ze was doorschijnend, zóózeer, dat Tom bijna de oppervlakte van de zee boven hem zien kon, soms, en ook heel diep in de put, onberekenbaar ver. Maar toen hij met zijn hoofd over den rand boog, kreeg hij zooveel steentjes met een klap tegen zijn gezicht, dat hij terug sprong; want de opstijgende stoom schuurde de kanten af en slingerde ze de zee in, een regen van modder en steen en asch. En het verspreidde zich en bezonk weer, en bedekte de doode visschen met zulk een snelheid, dat Tom in een oogenblik tot aan zijn enkels in een laag modder stond, en bang werd daar levend begraven te worden.

En dat zou misschien ook wel gebeurd zijn; maar terwijl hij er over dacht, werd het heele stuk grond

waarop hij stond, afgerukt en weggeslingerd, en Tom vloog een mijl ver door de zee, denkende: «Wat zou er nu weer komen?»

Toen hij stil bleef staan, was hij vastgegrepen tusschen de klauwen van een allerwonderlijkst monster. Het had, ik weet niet hoeveel vleugels, zoó groot als de wieken van een molen, en ook evenzoo in de rondte uitgespreid. Met die vleugels wiekte het over den stoom, die opvloog zooals een bal wordt opgegooid in de fontein. Voor iederen vleugel boven, was een arm beneden, met een klauw als een kam aan het eind, en een neusgat aan het begin: en in het midden zat geen maag, maar één oog; en den mond had hij op zij. Het was dus een allerongeloofelijkst dolzinnig beest, maar ook al weer niet ongeloofelijker dan een heele massa dingen en beesten die wij zien.

«Wat kom je hier doen, Sta-in-de-weg, riep het kribbig, en het probeerde Tom los te laten; maar hij hield vast, omdat hij zich daar ten minste veilig voelde, en hij vertelde wat hij doen kwam. Het ding kneep één oog dicht en grijnsde.

«Ik ben te oud, hoor, voor die vertelseltjes. Je komt om goud — ik weet zeker, dat je om goud komt.»

«Goud? wat is goud?» Tom wist heusch niet wat goud was, maar het wantrouwig schepsel geloofde hem niet.

Later begon Tom er iets van te begrijpen; want als de storm opkwam uit de diepte, snoof het monster met zijn neusgaten, en kamde en ordende met zijn klauwen; en wat dan tusschen zijn vleugels

doorstroomde, was veranderd in stroomen van metaal. Van één vleugel viel goudstof, van een ander zilver, van de overigen koper en tin en lood en zoo voort, en dat zonk dan in de modder als aderen, en verhardde daar.

Maar op ééns sloot iemand den stoom van beneden af en het hol bleef leeg; toen liep het water er in, in een wervelenden maalstroom, met zulk een vaart, dat het monster met zijn vleugels moest werken als een draaitol. Dat hoorde echter allemaal bij zijn dagwerk; hij zei dus bedaard tegen Tom:

«Nu is het tijd voor jou, om naar beneden te gaan, jonkman, als je ten minste in ernst bent, wat ik niet geloof.»

«Dat zul je gauw zien,» zei Tom, en hij ging, zoo dapper als wijlen baron Münchhausen, en schoot naar de diepte als een zalm.

Op den bodem gekomen, zwom hij tot hij aan land spoelde, veilig en wel, aan het Andere-Eind-van-Nergens, dat tot zijn verbazing veel meer op Dit-Eind-van-Ergens bleek te lijken dan hij gedacht had. Hij was niet de eenige, die die opmerking maakte.

Eerst ging hij door Prullen-land, waar al de domme boeken op hoopen liggen, overal, op de bergen en in de dalen, als bladeren in den winter; en hij zag er menschen graven en snuffelen, om van slechte boeken, ergere te maken, en zij dorschten het kaf om er het stof uit te bewaren; dat leverde goede winsten, vooral bij kinderen.

Toen ging het door de zee van Slecht-drinken, naar den berg van Slecht-eten, en het land van

Snoepwinkeltjesgoed; waar de grond heel plakkerig was van zuurtjes en ballen en allerlei vieze kleverigheid; en vol gaten en spleten waar onrijpe vruchten in lagen opgestapeld, afgevallen appels en harde kruisbessen en groene bramen en heggepeeren, en al de ongezonde dingen, die kinderen eten als zij ze maar krijgen kunnen. Maar in dat land worden zij door de feeën zoo gauw mogelijk weggestopt, echter met veel moeite en weinig baat. Want terwijl zij 't wegstoppen, zijn domme menschen al weêr bezig nieuwe knoeierijen te maken van kalk en giftige verf. En je moet gelooven dat zij feitelijk de recepten stelen uit het groote boek van Moeder Kennis, om er vergiften van te maken voor kleine kinderen, en die worden dan verkocht op kermissen en in snoepwinkeltjes. Laat hen maar begaan! Als de tijd daar is, zal de fee met de roede komen en ze er in laten loopen. Dan moeten zij hun winkeltjes dooreten, aan den eenen kant beginnen, en alles opeten tot zij aan den anderen kant uitkomen; dan hebben zij flink maagpijn, en zijn genezen van hun pleizier in 't vergiftigen van arme kleine kinderen.

Hij kwam ook in het land waar de »Werkelijkheidsboeken» geschreven werden over de «Dingenzooals-zij-zijn», daar was het afschuwelijk! Hij liep er door met zijn ééne hand aan zijn neus en de andere voor zijn oogen, en deed zijn best te denken, aan de «Dingen-zooals-zij-óók-zijn», die hij gezien had op zijn tocht door de frissche lucht en in het zuivere water, en zoo kwam hij er goed doorheen.

Toen volgde het eiland van de «Beste Stuurlui»,

daar was het een hevig lawaai; want zij stonden allemaal te schreeuwen aan den wal, naar de schepen in zee; om hen te bewijzen, dat zij anders moesten sturen of dat zij vergaan zouden.

Daar woonden ook de menschen, die meer verstand hebben van hun buurmans zaken dan van hunne eigene, en waar ieder iets deed wat hij niet geleerd had, omdat datgene wat hij wel geleerd had, of ververbeeld had te leeren, mislukt was. Men vond daar ook het Pantheon voor de Groote Nietgeslaagden, van de bouwers van den Toren van Babel af; er was een plaats open gelaten voor de stichters van den Wereldvrede. In dat gebouw werden politieke en economische lezingen gehouden, over verschillende plannen, die onfeilbaar hadden moeten gelukken; ook verhandelingen van schoenmakers — die hun schoenen niet konden verkoopen — over orthopedie, en van dichters — wier verzen niet gelezen werden — over schoonheidsleer.

Tom werd, toen hij in de hoofdstad kwam, van alle kanten aangeroepen, midden in de straat; ieder wilde hem den weg wijzen, of liever hem bewijzen, dat hij den verkeerden weg ging; maar niemand dacht er over hem te vragen, waar hij eigenlijk heen moest.

De een trok hem rechts, de ander links, en een derde riep: «Niet naar het Westen, dan loop je in je ongeluk!»

«Maar ik ga niet naar het Westen, dat zie je toch!» zei Tom.

Toen een ander: «Hier ligt het Oosten, ik verzeker u, dat dit Oost is.»

«Ik moet niet naar het Oosten,» zei Tom.

«Dáár rende dag en nacht een arme, magere, kale, zwoegende reus. (Pag. 211.)

GUST. VAN DE WALLE PERNÉ.

«Het doet er niet toe waarheen je wilt, maar je gaat verkeerd!» riepen ze toen allen tegelijk, want dat was het éénige punt waarover zij het ééns waren. En ze wezen naar al de 33 streken van het compas tegelijk, tot Tom dacht dat al de wegwijzers uit het heele land bij elkaâr waren gekomen om ruzie te maken. Hij zou nooit heelhuids uit de stad zijn gekomen als het hondje, uit angst dat ze zijn baas kwaad wilden doen, niet flink in hun kuiten was gaan bijten; toen hadden zij wat anders te doen, en terwijl zij hun kuiten wreven liepen Tom en het hondje hard weg.

Voorbij de grenzen van dat land kwam hij te Gotham, waar de wijze menschen wonen; dezelfden, die den vijver uitdregden omdat de maan er in gevallen was, en die een heg geplant hadden om den koekoek heen, opdat het het heele jaar lente zou blijven. Zij waren bezig de stadspoort op te breken omdat die te wijd en te hoog was voor kleine menschen. Tom vond het zijn zaak niet en liep maar door. Waar zulke luidjes terecht komen, zag hij toen in het land van de Gouden Ezels, waar enkel distels groeien; daar werden zij allemaal tot ezels met ooren van een el lang, omdat zij zich bemoeid hadden met wat hen niet aanging. En nu moesten zij blijven tot de distels rozen zouden zijn geworden «Hoe langer ooren, hoe dikker huid, dus een flink pak slaag hindert niet,» dat hadden zij om zich meê te troosten.

Toen een ander land: Dáár rende dag en nacht een arme, magere, kale, zwoegende oude reus: iemand die behoorde vertroeteld te worden en achter een flink bord warm eten gezet; iemand om eene goede vrouw

voor te zoeken en een nest kinderen te hebben om meê te spelen; dan zou het nog een aardige kerel kunnen worden, want hij had een hart, hoewel er te veel hersenen overheen waren gegroeid. Hij bestond in hoofdzaak uit vischgraat en perkament, door ijzerdraad en spijkerbalsem bijeen gehouden; en hij rook heel erg naar alkohol, hoewel hij nooit iets anders dronk dan water; maar alkohol gebruikte hij toch, daar was geen ontkennen aan. Hij had een grooten bril op, een kapellennet in de ééne hand en een geölogisch hamertje in de andere, en hij was behangen met zakken vol doosjes, fleschjes, microscopen, telescopen, barometers, stafkaarten, mesjes, tangetjes, fotografeertoestellen en alle mogelijke tuigage, waarmeê men alles te weten komt over alles, en nog een beetje meer zelfs. En het merkwaardigst was, dat hij niet vooruitrende, maar achteruit, zoo hard hij kon. Alle menschen uit het land liepen van hem weg, behalve Tom, en toen de reus hem voorbij was zag hij hem en riep, heel verheugd en tevreden:

«Hé, wie ben jij? Loop je niet van mij weg zooals de rest?» Hij had zijn bril afgenomen, om Tom goed te kunnen zien.

Tom vertelde wie hij was, en de reus haalde dadelijk een flesch en een kurk voor den dag om hem in te verzamelen.

Maar dat was niets voor Tom; hij sprong gauw tusschen zijn beenen door en was achter hem, zoodat de reus hem niet meer zag.

«O, neen,» riep Tom; «ik ben niet óm de wereld en dóór de wereld gegaan en in moeder Carey's haven

geweest, en Zeekomkommer genoemd en Koppootig, om nu door zoo'n ouden reus op sterk water gezet te worden!»

Toen de reus begreep welk een groot reiziger Tom was, sloot hij dadelijk een wapenstilstand met hem, en zou hem heel graag altijd bij zich gehouden hebben; zoo blij was hij eindelijk eens iemand te ontmoeten die iets te vertellen had, wat hij niet al lang wist.

«O, jou gelukskind!» zei hij eindelijk eenvoudig. Want eigenlijk was hij de eenvoudigste, eerlijkste, goedigste, vriendelijkste reus, die ooit de wereld op zijn end zette zonder het te willen.

«O, jou gelukskind! Was ik maar geweest waar jij geweest bent, en had ik maar gezien, wat jij te zien kreegt!»

«O,» zei Tom, «als u dat wilt, dan moet u maar even uw hoofd onder water steken, en in een waterkind veranderen of in een ander kind, dan heeft u misschien een kansje.»

«Een kind! ja, als ik dàt kon, en dan tegelijk bewust was, wat er met mij gebeurde, al was het maar voor een uurtje; dan zou ik alles weten en rust hebben. Maar dat kan niet; ik kan geen kind meer worden. En als ik het kon, zou het niets geven, want ik zou niet bewust zijn. O, jou gelukskind!»

«Maar waarom loop je al die menschen achterna?» zei Tom, die van den reus begon te houden.

«Lieve jongen, zij hebben mij achterna geloopen van vader tot zoon sedert honderde jaren; zij hebben mij met steenen gegooid, wel vijftig maal mijn bril af; zij hebben mij uitgescholden en opgejaagd al maar

in de rondte, maar zij konden mij nooit krijgen, want iederen keer, dat ik op dezelfde plek kom ga ik vlugger en word ik grooter. En ik wou toch zoo graag goede vrienden met hen zijn, en ze iets vertellen waar ze wat aan hebben, maar 't is of zij er bang voor zijn. Ik denk, dat ik geen slag heb.»

«Maar waarom draait u niet om, en zegt het hun?»

«Dat kan ik niet. Ik ben een van de zonen van Epimetheus, en als ik gaan wil, moet het achterwaarts zijn.»

«Maar waarom wacht u niet even en laat hen naar u toekomen?»

«Maar denk nu eens aan! Als ik dat deed zouden alle kapellen en kakkerlakken mij voorbij gaan, en ik zou geen nieuwe soorten meer kunnen vangen, en oud en suf worden en dood gaan. En dat wil ik nog niet kindje, want ik heb een bestemming te vervullen zeggen zij; hoewel ik niet weet wat dat is, en 't kan mij niet schelen ook.»

«Kan 't u niet schelen?»

«Neen: «Vervul den naastbijliggenden plicht en vang den eersten tor, die je ziet», dat is mijn motto, en daar heb ik mij al honderde jaren wèl bij bevonden. Nu moet ik weg; terwijl ik hier met je heb staan praten, zijn mij minstens negen nieuwe soorten ontgaan.»

Weg was hij, achterom kijkend, tot hij in den toren liep van een grooten tempel (want in dat land zijn zij afgodendienaars, anders zouden zij niet bang zijn voor reuzen) en de helft er af stootte, wat hem geweldige pijn in den nek bezorgde. Overigens bleef hij er kalm onder, en toen al de steenen van den

toren tusschen zijn voeten lagen, begon hij er in te porren en te zoeken, en zette zijn bril nog eens goed en haalde zijn loupe voor den dag en toen riep hij verheugd:

«Een geheel nieuwe Oniscus en drie onbekende Podurellae. Dat is heel belangrijk!»

En hij ging op het dak van den tempel zitten om zijne Podurellae te onderzoeken; het dak zakte in en verpletterde de godenbeelden, en de priesters werden uit deuren en vensters gejaagd als konijnen door een fret uit hun hol.

Dat maakte op den reus niet den minsten indruk; maar uit het puin fladderde een vleermuis op en die had hij in een oogenblik gepakt.

«Jongens! dat wordt nog belangrijker; dit is een verwante soort van de Boeddistische-tempel-vleêrmuis van klein Thibet!»

Zijn vleêrmuis gezakt hebbende, rende hij verder, en achter hem het heele volk, in nog ongunstiger stemming dan te voren, omdat hun tempel onderste-boven lag, terwille van drie Podurellae en een Boeddistische vleêrmuis.

«Ja,» dacht Tom, «in dit geschil valt van beide kanten iets te beweren, maar mijn zaak is het niet!» en zoo liep hij weer verder en kwam aan het befaamde eiland, dat in Gulliver's dagen Laputa heette. Maar Mevrouw Diejedoetwatjedeed had het verdoopt in: «Het Land van Tomtoppen, geen lijf enkel koppen.»

Toen Tom in de buurt kwam hoorde hij grommen en brommen en jammeren en piepen en hij dacht, dat de menschen van dat land zich bezighielden met

ringetjes te halen door varkenssnoeten, of ooren en staarten van jonge hondjes af te hakken, of katjes te verdrinken. Toen hij dichterbij kwam, begon hij woorden te onderscheiden : het eenige liedje dat de Tomtoppen kunnen zingen, altijd hetzelfde :

«Ik kan mijn les niet leeren
Hij komt examineeren.»

Het eerste wat Tom zag toen hij aan land kwam, was een groot bord : «Speelgoed Verboden» ; dat maakte hem woedend. Toen keek hij rond naar de bewoners van het eiland, maar inplaats van mannen, vrouwen en kinderen, vond hij niets anders dan rapen, radijzen, bieten en mangelwortels, geen enkel groen blaadje er aan, de helft gebarsten en voos, en uit sommigen groeiden paddestoelen. De heelen en gaven begonnen tegen Tom te roepen in een half dozijn verschillende talen, heel slecht gesproken : «Ik ken mijn les niet, kom mij toch helpen,» en een enorme groote raap vroeg :

«Kunt u mij iets vertellen, over het komt er niet op aan wat ?»

«Ja, waarover dan ?»

«Over het een of ander ; alles wat ik leer, vergeet ik dadelijk weêr, daarom zegt Mama dat ik niet geschikt ben voor methodische kennis, en zij vindt dat ik mij moet toeleggen op algemeene ontwikkeling.»

Tom zei, dat hij daar geen verstand van had, maar dat hij hem een heeleboel merkwaardigs kon vertellen. Hij vertelde heel aardig en de raap luis-

terde oplettend, maar hoe meer hij luisterde, hoe meer hij vergat en hoe meer water er uit hem wegliep.

Tom dacht, dat hij huilde, maar het waren zijn hersenen, die wegvloeiden, omdat zij zoo werken moesten. En terwijl Tom vertelde, stroomde het arme ding over van sap, en spleet en verschrompelde tot niet, zoodat Tom gauw hard wegliep ; want hij was bang, dat men zou zeggen, dat hij de raap vermoord had.

Maar integendeel waren de ouders van dien knol wonder tevreden, en beschouwden hem als een heilige en martelaar, en zetten een lang opschrift op zijn grafsteen over zijn verwonderlijke schranderheid en vroegrijpheid. Waren zij niet zot ?

Maar er was een paar, dat nog zotter was ; die sloegen een arm klein radijsje, niet grooter dan een erwt, om onwil en koppigheid ; en zij wisten niet dat het niet leeren en zelfs haast niet spreken kon, omdat er een worm in zat, die zijn hersenen opat. Maar zij waren niet dommer dan heel veel Papa's en Mama's, die een stok halen inplaats van speelgoed, of naar een donkere kast sturen inplaats van om den dokter.

Tom was ontdaan en ontsteld van alles wat hij hier zag, en begreep er niets van, tot hij op ééns struikelde over een eerwaardigen ouden stok, die half in den grond zat.

«Zie je,» zei de stok, «het waren eens allerliefste kinderen, en dat zouden zij gebleven zijn, als men ze had laten opgroeien als menschen, en hen dan aan mij had overgelaten. Maar hun domme vaders en

moeders, inplaats van hen bloemen te laten plukken en met zandvormpjes spelen, wat voor kinderen noodig is, lieten ze al maar werken, werken: weeklessen in de week en Zondagslessen 's Zondags, en examineeren wekelijks en maandelijks en jaarlijks; tot naarmate hun hersenen groeiden hun beenen krompen en zij allen in rapen veranderden, met enkel water van binnen. En hun ouders plukken nog alle blaadjes ook af, naarmate zij groeien, uit angst dat er iets groens aan hen blijven zal.

«Hè!» zei Tom, «als die lieve Mevrouw Doewatjegedaanwiltzijn dat wist, zou zij hun zeker een heele massa ballen en tollen en knikkers en kegels sturen en er gauw weêr een troep jolige kerels van maken.»

«Het zou niet meer helpen; zij kunnen niet meer spelen al wilden zij. Zie je niet hoe hun beenen tot wortels zijn geworden en in den grond gegroeid, door het altijd hangen en suffen op dezelfde plaats? Maar daar komt de groote Examinator; maak maar gauw dat je weg komt of hij examineert jou en je hond er bij, en laat je hond alle andere honden examineeren en jou alle waterkinderen. Er is geen ontkomen aan, want zijn neus is negenduizend mijl lang en steekt overal in, in schoorsteenen en sleutelgaten, door het zolderluik en in het keldergat en hij examineert alles wat hij tegenkomt. Maar als hij geranseld moet worden — want dat heeft Mevrouw Diejedoetwatjedeed mij beloofd — dan mag ik hem ranselen, en dàn zal het zwaaien!»

Tom zakte langzaam af; hij had eigenlijk dien Examinator wel eens de waarheid willen zeggen;

maar toen hij hem zag aankomen leek hij zoon paus en zoo'n barribal, en hij zette zoo'n vervaarlijke stem op om Tom te roepen, dat hij geëxamineerd moest worden, dat Tom beenen maakte zoo hard hij kon en 't hondje ook. En dat was maar gelukkig en juist bijtijds, want de arme rapen in hun haast en angst begonnen zich zoo vol te stoppen met kennis, om maar klaar te zijn voor den eximinator, dat ze bij troepen tegelijk barstten; het was een geluid of de artillerie aan 't manoeuvreeren was, en Tom dacht, dat hij met hondje en al in de lucht zou vliegen.

Op zijn weg naar het zeestrand, kwam hij voorbij het nieuwe graf van den armen raap. Maar Mevrouw Diejedoetwatjedeed, had het grafschrift weggenomen en er een ander voor in de plaats gezet, dat Tom veel passender vond:

«Mijn arme hersens opgepropt
Mijn hoofd met kennis volgestopt,
Totdat Natuur het barsten liet,
En Water koelde mijn verdriet.»

Tom sprong in zee, en zong zwemmend een afscheidslied:

«Dag arm Tomtoppenbroed! Ik ben verduiveld blij,
Dat 'k niet mijn armen kop moet pijnigen als gij,
'k Kan lezen, schrijven, rekenen, gebruik mijn oogen goed:
Zoo komt een flinke jongen wel waar hij wezen moet.»

Toen kwam hij aan Oudewijvenpraatjesland; daar

zat een kleine jongen midden op den weg, en huilde erbarmelijk.

«Waarom huil je zoo?» vroeg Tom.

«Omdat ik niet bang genoeg ben.»

«Niet bang genoeg!? Wat ben jij een raar kereltje; wacht maar ik zal je helpen: Boe-oe-oe!»

«Is heel lief van je,» zei 't jongetje, «maar het helpt niet.»

Tom vroeg toen of hij hem zou duwen, stompen, trappen, omgooien, met een steen op zijn hoofd slaan, of iets anders, dat hem bevredigen zou.

Maar hij bedankte Tom heel beleefd in mooie woorden, die hij anderen had hooren gebruiken, en bleef zitten jammeren tot zijn Papa en Mama kwamen en dadelijk om den Boeman stuurden. Zij zagen er heel vriendelijk uit en praatten heel prettig met Tom over zijn reizen, en toen kwam de Boeman met een donderdoos onder zijn arm.

Hij zag dik en welgedaan met een weinig belovend uiterlijk. Tom schrikte eerst want hij dacht, dat het Grimes was. Maar hij zag gauw, dat hij zich vergiste, want Grimes keek iemand altijd aan, en deze man niet. Als hij sprak kwam er vuur en rook, als hij nieste, voetzoekers en klappers, en als hij huilde — wat hij ook al deed als hij het de moeite waard vond — was het kokend pek, en er bleef altijd wat van kleven.

«Daar zijn wij weêr!» riep hij als de hansworst van een kermisspel. «Och, kon je niet goed bang zijn, liefje? Dan zal ik het wel doen, hoor! Hoe-oe-boe-oe-br-rr-r-woe-oe-oe!!»

En hij slingerde en ratelde met zijn donderdoos, gilde, krijschte, brulde, stampte en danste als een neger; toen drukte hij op een veertje van zijn donderdoos en er sprongen nikkertjes en duiveltjes en koboldjes en allerlei griezelig tuig uit, met zulk een akelig getik en geblik en geklater en gerommel en geratel, dat de kleine jongen met zijn oogen begon te draaien en stijf van zichzelf viel.

«Kom, lievertje!» zei toen de Boeman tegen Tom, «wil jij nu ook niet eens een beetje bang gemaakt worden? Ik zie heel goed, dat je een ondeugende kwâjongen bent.»

«Jij ook!» zei Tom flink, en toen de man op hem toesprong en «Boe!» riep, riep hij Boe! terug, en hitste het hondje tegen hem op, dat dadelijk naar zijn beenen vloog.

En of je 't nu gelooven wilt of niet, de kerel maakte rechtsomkeert en schreeuwde: «Dieven, moord, brand! Help, help, help!»

Toen keerde zich het heele volk tegen Tom en begon hem met steenen te gooien, maar de steenen gingen recht door hem heen en de wond was dadelijk weêr dicht, omdat hij een waterkind was. Toch was hij blij toen hij veilig en wel de grenzen over was, want hij was haast doof van het lawaai.

En eindelijk, na nog ontelbare avonturen, het laatste altijd weêr wondelijker dan het voorgaande, kwam hij bij een ontzaglijk groot gebouw, gebouwd volgens een beginsel dat ik niet zal uitleggen omdat het nog niet ontdekt is. Tom stapte op dit wonderlijke gebouw af, en had een gewaarwording of hij

er Grimes zou vinden. Hij zag drie of vier personen naar zich toe rennen, die «Halt» riepen en bleken niet anders te zijn dan stokken van politieagenten, zonder iemand, die ze droeg.

Tom was niet verbaasd, dat was hij al lang te boven, trouwens hij had ook de naviculae gezien, hoe die zich in het water bewegen, zonder dat men begrijpt hoe, zonder armen of beenen of iets, dat er voor in de plaats komt. Bang was hij ook niet, hij had geen kwaad gedaan.

Hij bleef dus stil staan, en toen de voorste stok bij hem was en vroeg wat hij kwam doen liet hij moeder Carey's pas zien. De stok bekeek die op een allerwonderlijkste manier; want hij had één oog boven in het midden en als hij iets bezien wilde moest hij stijf als hij was op een onmogelijke manier zichzelf uitsteken en schuin houden, zoodat het een wonder was, dat hij niet omduikelde; maar vol van den geest der rechtvaardigheid — als alle agenten en hunne stokken behooren te zijn — was hij steeds in een toestand van stabiel evenwicht, hoe hij zichzelf ook plaatste.

«'t Is goed — ga maar door,» zei hij eindelijk, en dadelijk daarop: «ik wil maar liever met je meêgaan jonkman.» Tom had er niets tegen, zulk gezelschap was achtenswaardig en veilig; de stok rolde netjes zijn riem langs zijn handvat, om niet over zichzelf te vallen — want de riem was met hard loopen los gegaan — en stapte naast Tom voort.

«Waarom is er geen agent, die je draagt?» vroeg Tom na een poosje.

«Omdat wij niet zoo gemaakt zijn als die onhandige

stokken op de landwereld, die altijd een heelen man noodig hebben, om hen te dragen. Wij doen al ons werk zelf, en doen het goed, hoewel het niet aan mij is dat te zeggen.»

«Maar waarom heb je dan een riem aan je handvat?»

«Natuurlijk om ons aan op te hangen als wij buiten dienst zijn.»

Tom had zijn antwoord beet, en dus niets meer te zeggen. Zij kwamen toen aan de groote ijzeren deur van de gevangenis. Daar klopte de stok tweemaal met zijn eigen hoofd.

Een luikje in de deur ging open en er keek een geweldige ouderwetsche donderbus uit, tot boven in den loop geladen, dat was de portier; Tom schrikte eenige passen terug.

«Wat voor een geval is dit?» vroeg een diepe stem uit den wijden geweermond.

»Het is geen geval; het is een jong mensch, die door de Meesteres is gestuurd, om Grimes den schoorsteenveger te spreken.»

«Grimes?» zeide de donderbus en hij haalde zijn tromp naar binnen, misschien om zijne gevangenislijsten na te kijken.

«Grimes zit in schoorsteen No. 345,» kwam zijn stem van binnen. «De jongeheer doet dan beter op het dak te gaan.»

Tom keek eens tegen den geweldigen muur op, die minstens 90 voet hoog leek, en begreep niet hoe hij daar ooit tegenop moest komen; maar toen hij dat tegen den stok zei, had die het probleem in minder dan geen tijd opgelost: hij zwenkte eenige malen

rond en gaf hem zulk een opstopper van achteren, dat hij in een oogenblik, met zijn hondje onder zijn arm op het dak stond. Daar wandelde hij nu over het plat en ontmoette daar een tweeden stok, wien hij zijn boodschap meedeelde.

«Heel goed,» zei de stok, «ga maar meê; maar je zult er niet veel aan hebben; hij is de gemeenste, hardste en minst berouwvolle van al mijne gevangenen, en hij denkt alléén maar aan bier en pijpen, die natuurlijk verboden zijn.»

Zoo wandelden zij samen over het dak, dat vol met roet zat, en Tom dacht bij zichzelf, dat de schoorsteenen erg noodig hadden geveegd te worden. Het verwonderde hem echter, dat het roet niet aan zijn schoenen bleef zitten en hem ook niet vuil maakte, en de gloeiende kolen, die in massa om hem heen lagen, brandden hem ook niet; dat kwam omdat hij een waterkind was; de aard van zijne elementaire sappen was koel en vochtig, zooals je omstandig lezen kunt bij Lemnius, Cardan van Helmont en andere wijze mannen, die zooveel wisten als zij konden — en niemand kan meer weten.

Eindelijk kwamen zij aan schoorsteen No. 345. Boven uit, zijn hoofd en schouders kwamen alléén maar te zien, stak baas Grimes; zóó vuil en besmeerd en leelijk, dat Tom er haast niet naar kijken kon. En in zijn mond stak een pijp, die niet aan was, hoewel Grimes er uit al zijn macht aan trok.

«Attentie, Grimes,» zei de stok, «hier is een heer, die je komt bezoeken.»

Maar baas Grimes vloekte, en mompelde al maar

door: «Mijn pijp wil niet trekken, mijn pijp trekt niet.»

«Beleefd, en opletten!» zei de stok streng, en hij nam de bekende houding aan van Jan Klaassen, en gaf toen Grimes zulk een slag met zichzelf op zijn hoofd, dat de hersenen rammelden als een oude noot in de schaal.

Grimes probeerde zijn handen los te krijgen om zijn hoofd te wrijven, maar hij kon niet, want zij zaten vast in den schoorsteen.

Nu moest hij wel opletten.

«Hé!» riep hij, «'t is Tom! Je komt hier zeker om mij uit te lachen, misselijk klein atoom!»

Tom verzekerde hem, dat hij daarom niet was gekomen, maar om hem te helpen.

«Ik heb niets anders noodig dan bier en dat krijg ik niet, en vuur om die lamme pijp aan te steken, en dat krijg ik ook niet.»

«Ik zal je wel aan vuur helpen,» zei Tom, en hij nam een gloeiende kool op en hield die tegen de pijp; maar de kool doofde dadelijk uit.

«Het geeft toch niet,» zei de stok, die tegen den schoorsteen leunde. «Ik zeg je, dat het toch niet helpt; zijn hart is zóó koud, dat alles wat in zijn buurt komt bevriest. Je zult het dadelijk wel duidelijk merken.»

«O, natuurlijk het is mijn schuld! Alles is altijd mijn schuld!» zei Grimes. «Sla nu maar niet weêr — want de stok was recht gaan staan en keek heel kwaadaardig — je weet heel goed, dat je mij niet zoudt slaan als ik mijn armen vrij had.»

De stok leunde weêr tegen den schoorsteen, en nam geen nota van deze persoonlijke beleediging, zooals het voor een rechtgeaard politiedienaar past, hoewel hij onmiddellijk klaar zou zijn om ieder vergrijp tegen zedelijkheid of orde gestreng te straffen.

«Maar kan ik je dan niet anders helpen?» vroeg Tom, «kan ik je niet helpen uit den schoorsteen te komen.»

«Neen,» zei de agent, «hij is hier op een plaats waar men zichzelf moet helpen, en dat zal hij wel uitvinden vóór hij met mij heeft afgerekend.»

«O ja!» zei Grimes, «ik ben het weer; ik heb gevraagd in deze gevangenis te komen; ik heb gezegd, dat ik schoorsteenveger wou zijn in jelui smerige schoorsteenen. Heb ik misschien ook gevraagd om brandend stroo onder mij, om mij naar boven te krijgen? en of ik asjeblieft in den eersten den besten schoorsteen mocht blijven vastzitten, omdat die zoo stikvol met roet zat? Heb ik gevraagd of ik hier mocht blijven — hoe lang is 't al wel — honderd jaar misschien, en nooit mijn pijp krijgen of mijn bier, of iets anders, dat men een beest zou geven, laat staan een mensch!»

«Neen,» antwoordde een plechtige stem achter hem, «en Tom had ook niets gevraagd, toen jij hem mishandelde.»

Het was Mevrouw Diejedoetwatjedeed. En toen de stok haar zag, stond hij pal rechtop, en maakte zulk een diepe buiging, dat hij, ware hij niet opgevuld geweest met den geest der rechtvaardigheid, zeker omgevallen zou zijn en zijn oog zou hebben bezeerd. Tom maakte ook zijn buiging.

«O, Mevrouw,» zei hij, «over mij moet u niet denken, dat is al zoo lang geleden — en goede tijden, slechte tijden, en alle tijden, gaan voorbij. Maar mag ik baas Grimes niet helpen, mag ik niet een paar van die steenen uitbreken, dat hij zijn armen bewegen kan?»

«Natuurlijk, dat mag je probeeren.»

Tom duwde en trok aan de steenen, maar hij kon er geen beweging in krijgen. Toen probeerde hij Grimes' gezicht af te vegen, maar het roet bleef plakken.

«Hè! dat is akelig,» zei hij, «Nu ben ik dien langen weg gekomen door al die verschrikkelijke plaatsen om je te helpen, en nu geeft het nog niets.»

«Je moet mij maar laten,» zei Grimes, «je bent een goedig vriendelijk kereltje, en dat is de waarheid, maar ga maar liever weg. Straks komt de hagel en slaat je de oogen uit je gezicht.

«Welke hagel?»

«Wel, de hagel, die hier iederen avond valt; het is als warme regen tot het dicht bij mij komt; maar boven mijn hoofd wordt het hagel, en 't is of er een geweer op mij wordt afgeschoten.»

«Die hagel zal niet meer komen,» zei de vreemde dame, «ik heb je vooruit gezegd wat het was. Het waren de tranen van je moeder, die zij geschreid heeft als zij bij je bed zat en voor je gebeden heeft; maar de koû van je hart heeft hen bevroren tot hagel. Nu is zij gestorven en kan niet meer schreien van jammer om haar zoon.»

Toen was Grimes een poosje stil, en keek heel treurig.

«Mijn oude moeder dood, en ik heb haar niet meer gesproken! O, zij was een goede vrouw — en een gelukkige vrouw had zij ook kunnen zijn in haar schooltje daar in Vendale, was 't maar niet om mij geweest en mijn slecht leven!»

«Had zij een schooltje in Vendale?» vroeg Tom, en hij vertelde Grimes de heele geschiedenis, hoe hij in haar huis was gekomen, en hoe zij 't gezicht van een schoorsteenveger niet verdragen kon, en hoe goed zij was, en hoe hij een waterkind was geworden.

«Ja,» zei Grimes, «zij had wel reden om een hekel te hebben aan schoorsteenvegers. Ik ben van haar weggeloopen en bij de schoorsteenvegers gegaan, en heb haar nooit laten weten waar ik was, en nooit een cent gestuurd om haar te helpen. En nu is het te laat — te laat,» zuchtte Grimes.

En hij begon te huilen en te snikken als een groot kind, tot zijn pijp uit zijn mond viel en in stukken brak.

«Och, was ik maar weêr een kleine jongen in Vendale, bij de frissche beek en den appelboomgaard en de hulsthaag, wat zou ik alles anders doen! Maar nu is het te laat! En ga jij nu maar weg, jou goed jongetje, en blijf niet staan kijken naar een man die huilt en toch oud genoeg is om je vader te zijn, en die nooit voor een man bang is geweest en ook niet voor erger. Maar nu ben ik er onder, en er onder moet ik, ik heb mijn bed gemaakt en moet er op liggen. Vuil wou ik zijn, en vuil ben ik, zooals die Iersche vrouw gezegd heeft, en ik gaf er niet om. Het is alles mijn eigen schuld, maar het is te laat!»

En hij huilde zoo jammerlijk, dat Tom ook begon te huilen.

«Nooit te laat!» sprak de fee op zulk een nieuwen zachten toon, dat Tom naar haar moest opkijken, en zij was zóó mooi, dat hij haar een oogenblik voor haar zuster hield.

En het was niet te laat. Want terwijl Grimes bleef huilen en snikken, deden zijn eigen tranen wat die van zijn moeder niet hadden kunnen doen en wat geen tranen van iemand anders zouden kunnen; zij waschten het roet van zijn gezicht en van zijn kleeren, en zij spoelden de kalk tusschen de steenen weg, en de schoorsteen viel in; Grimes begon er uit te kruipen.

Op dat oogenblik sprong de stok op, om hem een geweldige pats op zijn hoofd te geven, als een kurk, die men weêr in de flesch stompt. Maar de vreemde vrouw schoof hem terzij.

«Wilt ge mij gehoorzamen als ik je eens kans geef?»

«Asjeblieft Mevrouw. U is sterker dan ik, dat weet ik heel goed, en wijzer, dat weet ik ook. En mijn eigen baas zijn, dat is mij niet best bekomen. Dus wat Mevrouw mij maar bevelen wil; ik ben er onder, zoo is het maar.»

«Zoo zij het, ge moogt er uitkomen. Maar denk er aan: zijt ge mij ongehoorzaam, dan wacht je een nog erger plaats.»

«Neem mij niet kwalijk, Mevrouw, maar ik ben u nooit ongehoorzaam geweest, dat ik weet. Ik heb nooit de eer gehad u vroeger te zien, tot ik in dit akelig kwartier kwam.»

«Nooit gezien? Wie zeide tegen je: «Zij die vuil willen zijn, zullen vuil zijn»?»

Grimes keek op en Tom ook, want het was de stem van de Iersche vrouw, die hen ontmoette den dag toen zij naar Harthover gingen. «Toen heb ik je gewaarschuwd: bij ieder leelijk woord dat je spraakt, bij iedere leelijke gemeene daad, die je deedt, iederen keer, dat je dronken waart, iederen dag dat je vuil waart, hoorde je mijn waarschuwing maar gehoorzaamde niet, al wist je het niet altijd.»

«Had ik het maar geweten, Mevrouw!»

«Je wist heel goed, dat je aan iets ongehoorzaam waart al dacht je niet aan mij. Kom er nu uit, en maak gebruik van de kans, die ik je geef. Het is misschien je laatste.»

Grimes stapte uit zijn schoorsteen, en behalve de litteekens in zijn gezicht zag hij zoo schoon en fatsoenlijk als men het van een schoorsteenvegersbaas maar wenschen kon.

«Neem hem meê,» zei de fee tegen den stok, «en geef hem zijn verlofpas.»

«En wat moet hij dan doen, Mevrouw?»

«Hij moet den krater van de Etna uitvegen; daar zal hij eenige flinke arbeiders vinden die er hun tijd uitwerken, zij zullen hem zijn werk aanwijzen. Maar gebeurt het, dat de krater weêr verstopt, en er dan tengevolge daarvan een aardbeving komt, breng hen dan alle bij mij en ik zal de zaak gestreng onderzoeken.»

Zoo marcheerde de stok af met baas Grimes, die zoo mak zag als een verdronken worm. En ik weet niet beter of hij veegt nog altijd de Etna uit.

En tot Tom zei de fee: «Nu is je werk hier afgeloopen; je kunt dus teruggaan.»

«Heel graag,» zei Tom, «maar hoe moet ik nu weêr door die verschrikkelijke diepte naar boven, nu de stoom niet meer werkt?»

«Ik zal je de achtertrap wijzen, maar dan moet ik je eerst blinddoeken want ik vergun niemand ooit mijn achtertrap te zien.»

«Ik zal er zeker nooit iemand over spreken, Mevrouw, als u mij vraagt het niet te doen.»

«Ja, dat denk je, jongetje. Maar je zoudt in de landwereld gauw je belofte vergeten zijn; want als de menschen eenmaal uitgevonden hadden, dat je op mijn achtertrap geweest waart, dan zouden alle mooie dames voor je knielen, alle rijken hunne beurzen voor je leegmaken, alle staatslieden je macht en invloed aanbieden, en jong en oud, arm en rijk zou je aanroepen: «O, zeg ons het groote achtertrapgeheim en wij zullen uw slaven zijn! Sedert duizenden van jaren hebben wij betaald en gehoorzaamd, gevleid en vereerd, kwakzalvers, die zeiden den sleutel van den achtertrap te bezitten, en ondanks al onze teleurstellingen zullen wij ook u vereeren en aanbidden en verheerlijken en vergoden, als wij maar een kansje hebben, dat gij ons iets betreffende dien achtertrap kunt meêdeelen, opdat wij er allen heen kunnen trekken en voor goed gered zijn voor de gevolgen van onze eigen daden en van de wreede fee, Mevrouw Diejedoetwatjedeed! Zou je dan niet erg in de verzoeking komen het te vertellen, jonchie?»

Tom dacht, dat hij dan zeker moeite zou hebben

te zwijgen. «Maar waarom zouden zij dat zoo graag willen weten van die achtertrap?» zei hij, want hij had niet veel begrepen van wat de fee gezegd had.

«Dat zal ik je niet zeggen. Ik breng de kinderen nooit op de gedachte van dingen, die ze maar al te gauw zelf bedenken. Kom, nu moet ik je blinddoeken.» Zij blinddoekte hem met ééne hand en met de andere nam zij den doek weer weg.

«Zoo,» zeide zij, «nu ben je veilig op de trap.» Tom sperde zijn oogen heel wijd open en zijn mond ook; want hij meende zeker, dat hij geen voet verzet had. Maar toen hij rond keek merkte hij toch, dat hij veilig op de trap stond, wat dat dan ook zijn mag — 't geen niemand jelui vertellen zal om de gegronde reden, dat niemand het weet.

Het eerste wat Tom zag, waren de hooge, zwarte ceders, scherp afgeteekend tegen de rozige morgenlucht, en Sint Brandaan's eiland, weêrspiegeld in de zilverglanzende zee. De wind zong zacht in de ceders en het water zong tusschen de rotsholten; de zeevogels zongen terwijl zij wegvlogen over de golven, en de landvogels terwijl zij hun nesten bouwden in de boomen. En de lucht was zóó vol zang, dat Sint Brandaan en zijn kluizenaars begonnen te bewegen terwijl zij sliepen in de schaduw; zij bewogen hunne lippen en zongen hun oude hymnen tusschen hunne droomen door over het water. Maar boven al dat gezang klonk één stem frisscher en liefelijker dan de anderen; want het was de stem van een jong meisje.

En wat was dat voor een zang? Och, kind, ik

ben te oud om dien zang te zingen, en gij te jong om hem te begrijpen. Heb maar geduld en houdt je ziel rein, dan zal er een dag komen, dat je zelf dat lied zingt, zonder dat iemand het je leert.

Toen Tom bij het eiland was gekomen zag hij daar zittend op een rots een wonder liefelijk, bevallig wezen. Zij keek naar beneden, haar kin op haar hand, haar voeten zachtjes bewegend in het water. Toen Tom naderkwam, keek zij op: het was Ellie.

«O, juffrouw Ellie,» zeide hij, «hoe groot zijt ge geworden!»

«O, Tom,» zeide zij, «hoe groot ben jij!»

Geen wonder, zij waren beiden volwassen, hij een fiinke man, zij een mooie vrouw.

«Het kan heel goed zijn, dat ik gegroeid ben,» zeide ze. «Ik heb tijd genoeg gehad, want ik heb hier veel honderde jaren zitten wachten, ik dacht, dat je niet meer komen zoudt.»

«Veel honderde jaren?» dacht Tom, maar hij had zóóveel ondervonden op zijn reizen, dat hij het voor goed had opgegeven ooit weer verbaasd te zijn. En hij stond en keek naar Ellie; en Ellie keek naar hem, en zij vonden dat zulk een prettige bezigheid, dat zij nog zeven jaren zoo bleven staan zonder te spreken of zich te bewegen.

Eindelijk hoorden zij de fee zeggen: «Opgepast, kinderen! zijn jelui nooit meer van plan naar mij te kijken?»

«Wij hebben al dien tijd naar u gekeken,» zeiden zij, en dat meenden zij ook.

Zij keken, en toen riepen zij tegelijk: «Maar wie is u nu eigenlijk?»

«U is onze lieve Mevrouw Doewatjegedaanwiltzijn!»

«Neen, u is de goede Mevrouw Diejedoetwatjedeed, maar u is zoo mooi geworden.»

«Voor u beiden,» zei de fee, «kijk nu nog eens.»

«U is moeder Carey,» zei Tom zacht, en ernstig, want hij had iets uitgevonden, dat hem heel gelukkig maakte en hij was er toch zóó verschrikt van, als hij nog nooit geweest was.

«Maar u is weêr heelemaal jóng geworden!»

«Voor u,» zei de fee, «kijk nu nog eens.»

«Gij zijt de Iersche vrouw, die wij ontmoetten dien dag toen wij naar Harthover gingen!»

En toen zij weêr keken was zij geen van allen en toch allemaal tegelijk.

«Mijn naam staat in mijn oogen, voor wie oogen heeft hem daar te zien.»

En zij keken in haar diepe grijze oogen, die steeds veranderden in alle tinten, zooals het licht wisselt in een diamant.

«Lees nu mijn naam,» zeide zij eindelijk. Een oogenblik flikkerden hare oogen op in een klaar schitterend wit licht, maar de kinderen konden haar naam niet lezen, zij waren verblind, en verborgen hun gezicht in hunne handen.

«Nog niet, jong goedje, nog niet!» zeide zij glimlachend, en toen wendde zij zich tot Ellie.

«Je moogt hem nu Zondag's meê naar huis nemen, Ellie, en een enkelen keer op weekdagen ook. Hij heeft zijn sporen verdiend in den grooten strijd, en nu is hij geschikt om met je te gaan en een man te

«Voor u beiden,» zei de fee, «kijk nu nog eens.» (Pag. 234.)

GUSTAV WALLPERN

zijn. Hij heeft zichzelf gedwongen dát te doen wat hij niet gaarne deed.»

En Tom ging met Ellie naar huis, 's Zondags en soms op weekdagen ook. Hij is nu een man van kennis en wetenschap, die spoorwegen kan aanleggen en bruggen bouwen, en alles weet, behalve waarom er uit een kippenei geen krokodil komt, en een paar andere kleinigheden meer, die wij ook vooreerst niet te weten zullen komen. En dat had hij allemaal geleerd in den tijd dat hij een waterkind was, onder in de zee.

«En natuurlijk is Tom met Ellie getrouwd?»

Lieve kind wat een idée! Weet je dan niet, dat er nooit iemand trouwt in een sprookje onder den rang van prins of prinses?

«En Tom's hondje?»

Dat kun je zien iederen helderen Julinacht; want de oude Hondster was zóó versleten door de drie laatste warme zomers, dat er sedert dien tijd geen hondsdagen meer zijn geweest. Zij hebben hem weggenomen en Tom's hondje in de plaats gezet. En daar nieuwe bezems schoonvegen, kunnen wij dit jaar hopen op een warmen zomer. En dat is het eind van mijn geschiedenis.

MORAAL.

En nu, vriendje, wat leeren wij uit deze parabel?

Zoowat zeven-en-dertig of negen-en-dertig verschillende dingen. Maar één ding zeker: dat wij niet met steenen moeten gooien naar salamandertjes in een vijver, of ze vangen met kromme spelden, of ze in aquariums zetten te gelijk met stekeltjes, zoodat de stekeltjes hen in hun arme buikjes prikken, en zij uit het glas springen in iemand's werkdoosje en daar tot een droevig eind komen. Want die salamandertjes zijn niets anders dan waterkindertjes, die dom en vuil waren, en die hun lessen niet wilden leeren en zich niet waschten; en daarom worden hun schedels plat, hun kaken groeien uit en hun hersenen verschrompelen; hun staarten worden lang, zij verliezen al hun ribben en hun huid wordt smoezelig: en zij komen nooit in heldere rivieren, maar scharrelen rond in modderige vijvers en eten wormen, zooals zij verdienen.

Maar dat is geen reden om hen slecht te behandelen, integendeel om medelijden met hen te hebben, en te hopen dat zij zich zullen schamen over hun lui, vuil, dom leven en zich verbeteren. En als zij

dat doen dan zullen misschien over 379,423 jaar negen maanden, dertien dagen, twee uur en één en twintig minuten, als zij hard werken en zij zich flink wasschen, hun hersenen uitgroeien, hun kaken inkrimpen, hun ribben terugkomen en hun staart verdwijnen, en worden zij weêr waterkinderen en misschien daarna weêr landkinderen, en dan volwassen menschen.

Zeg je van niet? Heel goed, je zult het wel weten. Maar zie je, sommige menschen hebben veel op met die arme kleine salamandertjes. Zij doen geen kwaad en dat zouden zij ook niet kunnen, al wilden zij, maar zij doen geen goed ook — zoo zijn er echter duizenden méer, die veel meer praats hebben. Maar door de eenden en de snoeken, en de stekeltjes, en de watertorren en de kwâjongens, hebben zij het zoo jammerlijk te kwaad, dat het een wonder is, dat zij nog bestaan; en men zou graag willen, dat zij een kansje hadden, ergens, ooit en op eenige wijze.

Leer jij nu je lessen maar, en wees blij, dat je zooveel frisch water om je te wasschen hebt als je maar wenschen kunt, en wasch je er in ook. En al is dan mijn verhaal niet waar, iets beters is wèl waar; en heb ik dan geen gelijk dan zul jij het hebben, als je maar vasthoudt aan koud water en hard werk. Maar denk er aan, dat dit maar een sprookje is, zooals ik je in het begin gezegd heb, en allemaal dwaasheid en fantaisie, dus je behoeft er geen woord van te gelooven, al is het ook waar.

EINDE.

200838_005

eede010wate01

De waterkindertjes